

«ҚАЗАҚСТАН ХАЛЫҚ БАНКІ» АҚ

2013, 2012 және 2011 жылдардың
31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші
шоғырландырылған қаржы есептілігі
және Тәуелсіз аудиторлар есебі

2013, 2012 ЖӘНЕ 2011 ЖЫЛДАРДЫҢ 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДАР ІШІ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫ ЕСЕПТІЛІГІН ДАЙЫНДАУ ЖӘНЕ БЕКІТУ ЖАУАПКЕРШІЛІГІ ТУРАЛЫ БАСШЫЛЫҚ МӘЛІМДЕМЕСІ	1
ТӘУЕЛСІЗ АУДИТОРЛАР ЕСЕБІ	2-3
2013, 2012 ЖӘНЕ 2011 ЖЫЛДАРДЫҢ 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДАР ІШІ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫ ЕСЕПТІЛІГІ:	
Қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есептер	4
Пайда мен шығын туралы шоғырландырылған есептер	5
Өзге жиынтық табыс туралы шоғырландырылған есептер	6
Капиталдағы өзгерістер туралы шоғырландырылған есептер	7-9
Ақша қаражатының қозғалысы туралы шоғырландырылған есептер	10-11
Шоғырландырылған қаржы есептілігіне ескертпелер	12-113

«ҚАЗАҚСТАН ХАЛЫҚ БАНКІ» АҚ

2013, 2012 ЖӘНЕ 2011 ЖЫЛДАРДЫҢ 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДАР ІШІ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫ ЕСЕПТІЛІГІН ДАЙЫНДАУ ЖӘНЕ БЕКІТУ ЖАУАПКЕРШІЛІГІ ТУРАЛЫ БАСШЫЛЫҚ МӘЛІМДЕМЕСІ

Басшылық «Қазақстан Халық Банкі» АҚ (бұдан әрі – «Банк») және оның еншілес ұйымдарының (бұдан әрі бірлесіп – «Топ») 2013, 2012 және 2011 жылдардың 31 желтоқсанындағы қаржылық жағдайын, және Топтың сол күні аяқталған жылдар іші қызметінің шоғырландырылған нәтижелерін, ақша қаражатының қозғалысын және капиталдағы өзгерістерді Халықаралық қаржы есептілігі стандарттарына (бұдан әрі - ХҚЕС) сәйкес шынайы көрсететін шоғырландырылған қаржы есептілігін дайындауға жауапты.

Шоғырландырылған қаржы есептілігін дайындау кезінде басшылық мыналар үшін жауапты болады:

- есеп беру саясатының дұрыс қағидаттарының таңдалуы және олардың дұрыс қолданылуын қамтамасыз ету;
- ақпараттың, оның ішінде есеп беру саясаты туралы мәліметтердің осындай ақпараттың орындылығы, шынайылығы, салыстырмалылығы және түсініктілігін қамтамасыз ететін нысанда беру;
- ХҚЕС талаптарының орындалуы есептемені пайдаланушылар үшін мәмілелер, сондай-ақ басқа да оқиғалар немесе талаптардың қайсысының болмасын Топ қызметінің шоғырландырылған қаржылық жағдайына және шоғырландырылған қаржылық нәтижелеріне тигізетін ықпалын түсіну үшін жеткіліксіз болатын жағдайларда қосымша ақпаратты ашу; және
- Топтың болжауға болатын болашақта өз қызметін жалғастыру қабілетін бағалау.

Басшылық сонымен қатар мынаған жауапты болады:

- Топтың барлық кәсіпорындарында ішкі бақылаудың тұтастай алғанда тиімді әрі сенімді жүйесін жасау, енгізу және қолдау көрсету;
- Топтың мәмілелерін ашуға және түсіндіруге, Топтың қаржылық жағдайы туралы кез келген күні жеткілікті деңгейдегі дәлдікпен ақпарат әзірлеуге және шоғырландырылған қаржы есептілігінің ХҚЕС талаптарына сәйкес келуін қамтамасыз етуге мүмкіндік беретін нысанда есеп жүйесін жүргізіп отыру;
- бухгалтерлік есепті Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес жүргізу;
- Топ активтерінің сақталуын қамтамасыз ету үшін тиісті шаралар қабылдау; және
- қаржылық және өзге теріс пайдалану фактілерін анықтау және олардың алдын алу.

Топтың 2013, 2012 және 2011 жылдың 31 желтоқсанында аяқталған жыл үшін жасалған осы шоғырландырылған қаржы есептілігін Басқарма 2014 жылдың 14 наурызында бекіткен.

Басқарманың атынан:

Үміт Б. Шаяхметова
Басқарма Төрағасы

2014 жылғы 14 наурыз
Қазақстан, Алматы қ.

Павел А. Чеусов
Бас бухгалтер

2014 жылғы 14 наурыз
Қазақстан, Алматы қ.

ТӘУЕЛСІЗ АУДИТОРЛАР ЕСЕБІ

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ акционерлері мен Директорлар кеңесіне:

Біз 2013, 2012 және 2011 жылдардың 31 желтоқсанындағы қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есептіліктерден және сол күні аяқталған жылдар іші қатысты пайда мен шығын, өзге жиынтық табыс, ақша қаражатының қозғалысы және капиталдағы өзгерістер туралы шоғырландырылған есептіліктер, сондай-ақ баяндалған есеп саясатының негізгі қағидалары және басқа да түсіндірме ескертулерді қамтыған «Қазақстан Халық Банкі» акционерлік қоғамы мен оның еншілес ұйымдарының (бұдан әрі бірлесіп - «Топ») шоғырландырылған қаржы есептілігіне аудит жүргіздік.

Шоғырландырылған қаржы есептілігіне қатысты басшылық жауапкершілігі

Топ басшылығы аталған шоғырландырылған қаржы есептілігінің Халықаралық қаржы есептілігінің стандарттарына сәйкес дайындалуына және шынайылығына, сондай-ақ басшылық, шоғырландырылған қаржылық жауапсыз әрекеттер мен қателік салдарынан болған елеулі бұрмалаулары жоқ қаржы есептілігін дауындауға қажетті деп санайтын ішкі бақылау жүйесін құруға жауапкершілік алады.

Аудиторлар жауапкершілігі

Біздің міндетіміз - өзіміз жүргізген аудит негізінде осы шоғырландырылған қаржы есептілігі жөнінде өз пікірімізді білдіру. Біз аудитты Халықаралық аудит стандарттарына сәйкес жүргіздік. Бұл стандарттар бізді этикалық талаптарға сай болуымызды, сондай-ақ шоғырландырылған қаржы есептілігінде айтарлықтай бұрмалаушылықсыз екеніне жеткілікті түрде сенім беретін аудитты жоспарлауды және жүргізуді міндеттейді.

Аудитке шоғырландырылған қаржы есептілігіне қатысты сандық көрсеткіштер мен оның ескертпелерін растайтын аудит дәлелдерін алу үшін қажетті рәсімдер жүргізу жатады. Бұл рәсімдер шоғырландырылған қаржы есептілігінің алаяқтық немесе қателесуден болатын айтарлықтай бұрмалану тәуекелін бағалауды білдіретін аудитордың кәсіби пікірі негізінде таңдалады. Аталған тәуекелді бағалай отырып, аудитор шоғырландырылған қаржы есептілігінің тиісінше дайындалуына және сенімді болуына ықпал ететін, аталған жағдай үшін тиісті аудит рәсімдерін жасау мақсатында ішкі бақылау жүйесін қарастырады, алайда бұл ішкі бақылау жүйесі жұмысының тиімділігі туралы пікір білдіру емес.

Аудитке сонымен қатар пайдаланылған есеп саясатының заңдылығын бағалау және басшылықтың топшылаған бағалауларын талдау, сондай-ақ шоғырландырылған қаржы есептілігін тұтастай талдау да кіреді.

Аудит барысында алынған дәлелдемелер біз осы шоғырландырылған қаржы есептілігі жөнінде өз пікірімізді білдіруге жеткілікті жеткілікті және тиісті дәрежедегі негіздеме болатынына сенеміз.

Пікір

Біздің пікірімізше, шоғырландырылған қаржы есептілігі 2013, 2012 және 2011 жылдардың 31 желтоқсандағы Топтың шоғырландырылған қаржылық жағдайын, сондай-ақ сол күні аяқталған жыл іші оның қызметінің шоғырландырылған нәтижелерін және ақша қаражаттарының қозғалысын Халықаралық қаржы есептілігі стандарттарына сәйкес барлық елеулі аспектілерде шынайы көрсетеді.

Эндрю Уикс
Тапсырма бойынша серіктес
Дипломды бухгалтер
Қоғамдық тәжірибе бойынша
Сертификат 785866
Австралия

«Делойт» ЖШС
Қазақстан Республикасында
аудиторлық қызметпен айналысу үшін
Қазақстан Республикасының Қаржы министрлігі
2006 жылғы 13 қыркүйекте берген
сериясы МФЮ-2 № 0000015 мемлекеттік лицензия

Нұрлан Бекенов
Орындаушы-аудитор
Қазақстан Республикасының
білікті аудитормы
1994 жылғы 13 маусымдағы
№ 0082 біліктілік сертификаты
«Делойт» ЖШС
Бас директоры

2014 жылғы 14 наурыз
Қазақстан, Алматы қ.

«ҚАЗАҚСТАН ХАЛЫҚ БАНКІ» АҚ

2013, 2012 ЖӘНЕ 2011 жж. 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДАҒЫ ҚАРЖЫЛЫҚ ЖАҒДАЙ ТУРАЛЫ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ЕСЕПТЕР (миллион теңгемен)

	Ескертпе- лер	2013 жылғы 31 желтоқсан	2012 жылғы 31 желтоқсан	2011 жылғы 31 желтоқсан
АКТИВТЕР				
Ақша қаражаты және оның баламасы	5	486,313	533,499	519,608
Міндетті резервтер	6	44,276	49,037	52,916
Пайда немесе шығын арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржылық активтер	7, 35	1,334	1,271	3,752
Кредит мекемелеріндегі қаржы	8	25,808	32,799	21,096
Сатуға арналған, қолда бар инвестициялық бағалы қағаздар	9, 35	350,552	334,362	305,890
Өтелгенге дейін ұсталатын инвестициялар	10, 35	-	25,766	78,854
Қымбат бағалы металдар		16,857	1,646	1,710
Клиенттерге берілген заемдар	11, 35	1,482,245	1,319,208	1,184,240
Жылжымайтын мүлік, ғимараттар мен жабдықтар	12	63,614	65,005	63,515
Сату үшін ұсталатын активтер	13	2,912	7,434	9,500
Іскерлік бедел		3,085	3,085	3,085
Материалдық емес активтер		5,617	5,594	5,914
Сақтандыру активтері	14	13,379	14,923	13,550
Өзге активтер	15	10,422	14,369	10,300
БАРЛЫҚ АКТИВТЕР		2,506,414	2,407,998	2,273,930
МІНДЕТТЕМЕЛЕР ЖӘНЕ КАПИТАЛ				
МІНДЕТТЕМЕЛЕР				
Клиенттер қаржысы	16, 35	1,766,648	1,699,182	1,557,476
Кредит мекемелерінің қаржысы	17, 35	107,395	15,202	41,634
Пайда немесе шығын арқылы әділ құнмен бағаланатын қаржылық міндеттемелер	7	69	439	2,547
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	18	189,515	301,919	311,068
Резервтер	19	4,163	4,385	3,388
Мерзімі кейінге қалдырылған салықтық міндеттеме	20	4,520	7,907	8,593
Сақтандыру міндеттемелері	14	29,715	25,201	23,028
Өзге міндеттемелер	21	12,210	14,124	15,869
Барлық міндеттемелер жиынтығы		2,114,235	2,068,359	1,963,603
КАПИТАЛ				
Жарғылық капитал	22	143,695	143,695	143,695
Эмиссиялық табыс		1,415	1,496	1,156
Сатып алынған өз акциялары		(77,534)	(81,028)	(39,960)
Бөлінбеген пайда және өзге резервтер	22	323,670	273,835	204,240
		391,246	337,998	309,131
Бақыланбайтын үлес		933	1,641	1,196
Барлық капитал жиынтығы		392,179	339,639	310,327
БАРЛЫҚ МІНДЕТТЕМЕЛЕР МЕН КАПИТАЛ ЖИЫНТЫҒЫ		2,506,414	2,407,998	2,273,930

Басқарма атынан:

Үміт Б. Шаяхметова
Басқарма Төрағасы
2014 жылғы 14 наурыз
Қазақстан, Алматы қ.

Павел А. Чеусов
Бас бухгалтер
2014 жылғы 14 наурыз
Қазақстан, Алматы қ.

12 - 113 беттердегі ескертпелер осы шоғырландырылған қаржы есептілігінің ажыратылмас бөлігі болып табылады.

«ҚАЗАҚСТАН ХАЛЫҚ БАНКІ» АҚ

2013, 2012 ЖӘНЕ 2011 жж. 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДАР ҮШІН ПАЙДА МЕН ШЫҒЫН ТУРАЛЫ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ЕСЕПТЕР

(миллион теңгемен, акция бойынша теңгемен көрсетілген пайданы қоспағанда)

	Ескертпе лер	2013 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл	2012 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл	2011 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл
Пайыздық табыс	24, 35	182,563	160,994	166,166
Пайыздық шығыс	24, 35	(75,932)	(69,934)	(78,894)
ҚҰНСЫЗДАНУ РЕЗЕРВІНЕ БӨЛІНГЕНГЕ ДЕЙІНГІ ТАЗА ПАЙЫЗДЫҚ ТАБЫС	24	106,631	91,060	87,272
Құнсыздану резервін жасау	19	(26,021)	(15,362)	(39,155)
ТАЗА ПАЙЫЗДЫҚ ТАБЫС		80,610	75,698	48,117
Қызметтерден алынған және комиссиялық табыс	25	51,406	51,082	40,822
Қызметтер бойынша және комиссиялық шығыс	25	(7,139)	(5,991)	(5,568)
Қызметтерден алынған ж/е комиссиялық таза табыс		44,267	45,091	35,254
Пайда немес шығын арқылы әділ құнмен бағаланатын қаржы активтері мен міндеттемелері бойынша таза пайда	26	261	169	428
Сатуға арналған, қолда бар инвестициялық бағалы қағаздардан түскен таза пайда		1,884	1,626	84
Шетел валютасымен операциялардан түсетін таза пайда	27	9,261	9,053	9,185
Сактандыру қызметінен алынған табыс	28	19,411	17,764	14,971
Қауымдастық компанияның шығынындағы үлес		-	(1)	(4)
Өзге табыс		1,780	2,935	1,393
ӨЗГЕ ПАЙЫЗДЫҚ ЕМЕС ТАБЫС		32,597	31,546	26,057
Операциялық шығыс	29	(54,820)	(51,811)	(46,331)
Сатуға арналған активтердің құнсыздануынан шығын	13	-	(2,100)	-
Резервтерді қалпына келтіру /(жасау)	19	210	(962)	479
Зейнетақы активтерін басқару қызметінің шығыны	21	-	-	(5,163)
Қайта сактандыру шегерілгеннен кейінгі жұмсалған сактандыру төлемі	14, 28	(13,933)	(12,733)	(10,394)
ПАЙЫЗДЫҚ ЕМЕС ШЫҒЫС		(68,543)	(67,606)	(61,409)
САЛЫҚ САЛЫНҒАНҒА ДЕЙІНГІ ПАЙДА		88,931	84,729	48,019
Пайда салығы бойынша шығын	20	(16,522)	(14,768)	(8,511)
ТАЗА ПАЙДА		72,409	69,961	39,508
Мыналарға қатысты:				
Бақыланбайтын үлеске		272	444	117
Артықшылығы бар акционерлерге		1,234	1,680	9,566
Жай акционерлерге		70,903	67,837	29,825
		72,409	69,961	39,508
Акция бойынша базалық пайда (теңгемен)	30	6.4	5.9	3.1
Акция бойынша таратылған пайда (теңгемен)	30	5.5	4.9	2.2

* Акцияларды бөлшектеуге байланысты қайта қаралды - 22 ескертпені қараңыз

Басқарма атынан:

Үміт Б. Шаяхметова
Басқарма Төрағасы

Павел А. Чеусов
Бас бухгалтер

2014 жылғы 14 наурыз
Қазақстан, Алматы қ.

2014 жылғы 14 наурыз
Қазақстан, Алматы қ.

12 - 113 беттердегі ескертпелер осы шоғырландырылған қаржы есептілігінің ажыратылмас бөлігі болып табылады.

«ҚАЗАҚСТАН ХАЛЫҚ БАНКІ» АҚ

2013, 2012 ЖӘНЕ 2011 ЖЖ. 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДАР ҮШІН ӨЗГЕ ЖИЫНТЫҚ ТАБЫС ТУРАЛЫ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ЕСЕПТЕР

(миллион теңгемен)

	2013 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл	2012 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл	2011 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл
Таза пайда	72,409	69,961	39,508
Салық шегерілгеннен кейінгі өзге жиынтық табыс /((шығын)			
<i>Ақырында пайда мен шығындардың құрамына қайта жіктестірілмейтін баптар:</i>			
Жылжымайтын мүлік, ғимараттар мен жабдықтарды қайта бағалаудан келтірілген шығын (2013, 2012 және 2011 жж. – шегерілген салықпен – 127 миллион теңге, нөл теңге, 235 миллион теңге)	(518)	(240)	(1,318)
<i>Ақырында пайда мен шығындардың құрамына қайта жіктестірілетін баптар:</i>			
Сатуға арналған, қолда бар инвестицияларды қайта бағалаудан түскен пайда /((шығын)			
(2013, 2012 және 2011 жж. – шегерілген салықпен – нөл теңге)	(6,996)	7,059	(108)
Қайта жіктестіру күніне, өтеуге дейін ұстап отырылатын инвестициялардың баланстық құны мен әділ құнының арасындағы айырмашылық			
(2013, 2012 және 2011 жж. – шегерілген салықпен – 443 миллион теңге, нөл теңге, нөл теңге)	1,744	-	-
Сатуға арналған, қолда бар инвестициялық бағалы қағаздарды сатудан түскен пайда			
(2013, 2012 және 2011 жж. – шегерілген салықпен – нөл теңге)	(1,884)	(1,626)	(84)
Сатуға арналған, қолда бар инвестициялық бағалы қағаздар құнсыздануынан болған пайда мен шығындардың құрамына қайта жіктелді			
(2013, 2012 және 2011 жж. – шегерілген салықпен – нөл теңге)	-	99	114
Шетелдік қызметті қайта есептеудің бағамдық айырмасы (2013, 2012 және 2011 жж. – шегерілген салықпен – нөл теңге)	(520)	(101)	(137)
Бір жылдағы өзге жиынтық табыс /((шығын)	(8,174)	4,993	(1,761)
Бір жылдағы жиынтық табыс, барлығы	64,235	74,954	37,747
Мыналарға қатысты:			
Бақыланбайтын үлеске	263	445	100
Артықшылығы бар акционерлерге	1,094	1,801	9,142
Жай акционерлерге	62,878	72,708	28,505
	64,235	74,954	37,747

Басқарма атынан:

Үміт Б. Шаяхметова
Басқарма Төрағасы

Павел А. Чеусов
Бас бухгалтер

2014 жылғы 14 наурыз
Қазақстан, Алматы қ.

2014 жылғы 14 наурыз
Қазақстан, Алматы қ.

12 - 113 беттердегі ескертпелер осы шоғырландырылған қаржы есептілігінің ажыратылмас бөлігі болып табылады.

«ҚАЗАҚСТАН ХАЛЫҚ БАНКІ» АҚ

2013, 2012 ЖӘНЕ 2011 ЖЖ. 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДАР ІШІ КАПИТАЛДАҒЫ ӨЗГЕРІСТЕР ТУРАЛЫ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ЕСЕПТЕР (ЖАЛҒАСЫ)

(миллион теңгемен)

	Жарғылық капитал				Сатып алынған өз акциялары								
	Жай акциялар	Айырбасталм айтын артықшылық ты акциялар	Айырбастала тын артықшылық ты акциялар	Эмиссиялық табыс	Жай акциялар	Артықшылы қты акциялар	Бағамдық айырма қоры*	Сатуға арналған, қолда бар инвестиц. бағалы қағаздарды қайта бағалау резерві*	Жылжымайт ын мүлікті қайта бағалау резерві*	Бөлінбеген пайда*	Барлығы	Бақыланбайт ын үлес	Барлық капитал
2012 жылғы 31 желтоқсан	83,571	46,891	13,233	1,496	(39,974)	(41,054)	1,122	8,926	14,754	249,033	337,998	1,641	339,639
Таза пайда	-	-	-	-	-	-	-	-	-	72,137	72,137	272	72,409
Өзге жиынтық шығын	-	-	-	-	-	-	(520)	(7,136)	(509)	-	(8,165)	(9)	(8,174)
Барлық жиынтық табыс /(шығын)	-	-	-	-	-	-	(520)	(7,136)	(509)	72,137	63,972	263	64,235
Өз акцияларын сатып алу	-	-	-	(423)	(11)	-	-	-	-	-	(434)	-	(434)
Сатып алынған өз акцияларын сату	-	-	-	342	11	3,494	-	-	-	-	3,847	-	3,847
Дивидендтер – артықшылықт ы акциялар	-	-	-	-	-	-	-	-	-	(2,197)	(2,197)	-	(2,197)
Дивидендтер – жай акциялар	-	-	-	-	-	-	-	-	-	(12,215)	(12,215)	-	(12,215)
Еншілес кәсіпорындард ың дивидендтері	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	(971)	(971)
Еншілес кәсіпорынның шығып қалуы салдарынан айырмашылық	-	-	-	-	-	-	-	-	-	275	275	-	275
Бұрын қайта бағаланған ғимараттардың тозуы және шығып қалуы салдарынан ғимараттарды қайта бағалау резервін есептен шығару	-	-	-	-	-	-	-	-	(437)	437	-	-	-
2013 жылғы 31 желтоқсан	83,571	46,891	13,233	1,415	(39,974)	(37,560)	602	1,790	13,808	307,470	391,246	933	392,179

«ҚАЗАҚСТАН ХАЛЫҚ БАНКІ» АҚ

2013, 2012 ЖӘНЕ 2011 жж. 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДАР ІШІ КАПИТАЛДАҒЫ ӨЗГЕРІСТЕР ТУРАЛЫ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ЕСЕПТЕР (ЖАЛҒАСЫ)

(миллион теңгемен)

	Жарғылық капитал				Сатып алынған өз акциялары		Бағамдық айырма қоры*	Сатуға арналған, қолда бар инвестиц. бағалы қағаздарды қайта бағалау резерві*	Жылжымайт ын мүлікті қайта бағалау резерв*	Бөлінбеген пайда*	Барлығы	Бақыланба йтын үлес	Барлық капитал
	Жай акциялар	Айырбасталм айтын артықшылық ты акциялар	Айырбастала тын артықшылы қты акциялар	Эмиссиялық табыс	Жай акциялар	Артықшыл ықты акциялар							
2011 жылғы 31 желтоқсан	83,571	46,891	13,233	1,156	(39,960)	-	1,223	3,593	15,487	183,937	309,131	1,196	310,327
Таза пайда	-	-	-	-	-	-	-	-	-	69,517	69,517	444	69,961
Өзге жиынтық табыс /(шығын)	-	-	-	-	-	-	(101)	5,333	(240)	-	4,992	1	4,993
Барлық жиынтық табыс /(шығын)	-	-	-	-	-	-	(101)	5,333	(240)	69,517	74,509	445	74,954
Өз акцияларын сатып алу	-	-	-	(227)	(45)	(41,054)	-	-	-	-	(41,326)	-	(41,326)
Сатып алынған өз акцияларын сату	-	-	-	567	31	-	-	-	-	-	598	-	598
Дивидендтер – артықшылықты акциялар	-	-	-	-	-	-	-	-	-	(4,914)	(4,914)	-	(4,914)
Бұрын қайта бағаланған ғимараттардың тозуы және шығып қалуы салдарынан ғимараттарды қайта бағалау резервін есептен шығару	-	-	-	-	-	-	-	-	(493)	493	-	-	-
2012 жылғы 31 желтоқсан	83,571	46,891	13,233	1,496	(39,974)	(41,054)	1,122	8,926	14,754	249,033	337,998	1,641	339,639

«ҚАЗАҚСТАН ХАЛЫҚ БАНКІ» АҚ

2013, 2012 ЖӘНЕ 2011 жж. 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДАР ІШІ КАПИТАЛДАҒЫ ӨЗГЕРІСТЕР ТУРАЛЫ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ЕСЕПТЕР (ЖАЛҒАСЫ)

(миллион теңгемен)

	Жай акциялар	Жарғылық капитал Айырбасталм айтын артықшылы қты акциялар	Айырбастала тын артықшылы қты акциялар	Эмиссиялық табыс	Сатып алынған өз акциялары (Жай акциялар)	Бағамдық айырма қоры*	Сатуға арналған, қолда бар инвестиц. бағалы қағаздарлы қайта бағалау резерві*	Жылжымайт ын мүлікті қайта бағалау резерві*	Бөлінбеген пайда*	Барлығы	Бақыланбайт ын үлес	Барлық капитал
2010 жылғы 31 желтоқсан	83,571	46,891	13,233	1,352	(93)	1,360	3,882	16,975	149,527	316,698	1,186	317,884
Таза пайда	-	-	-	-	-	-	-	-	39,391	39,391	117	39,508
Өзге жиынтық шығын	-	-	-	-	-	(137)	(289)	(1,318)	-	(1,744)	(17)	(1,761)
Барлық жиынтық табыс /(шығын)	-	-	-	-	-	(137)	(289)	(1,318)	39,391	37,647	100	37,747
Өз акцияларын сатып алу	-	-	-	(215)	(39,901)	-	-	-	-	(40,116)	-	(40,116)
Сатып алынған өз акцияларын сату	-	-	-	19	34	-	-	-	-	53	-	53
Дивидендтер – артықшылықты акциялар	-	-	-	-	-	-	-	-	(5,151)	(5,151)	-	(5,151)
Еншілес кәсіпорындардың дивидендтері	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	(90)	(90)
Бұрын қайта бағаланған ғимараттардың тозуы және шығып қалуы салдарынан ғимараттарды қайта бағалау резервін есептен шығару												
2010 жылғы 31 желтоқсан	83,571	46,891	13,233	1,156	(39,960)	1,223	3,593	15,487	183,937	309,131	1,196	310,327

* Қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есепте бұл сомалар Бөлінбеген пайда және өзге резервтер деген бапқа қосылады.

Басқарма атынан:

Үміт Б. Шаяхметова
Басқарма Төрағасы

Павел А. Чеусов
Бас бухгалтер

2014 жылғы 14 наурыз
Қазақстан, Алматы қ.

2014 жылғы 14 наурыз
Қазақстан, Алматы қ.

12 - 113 беттердегі ескертпелер осы шоғырландырылған қаржы есептілігінің ажыратылмас бөлігі болып табылады.

«ҚАЗАҚСТАН ХАЛЫҚ БАНКІ» АҚ

2013, 2012 ЖӘНЕ 2011 ЖЖ. 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДАР ІШІ АҚША ҚАРАЖАТЫНЫҢ ҚОЗҒАЛЫСЫ ТУРАЛЫ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ЕСЕПТЕР (миллион теңгемен)

	2013 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл	2012 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл	2011 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл
ОПЕРАЦИЯЛЫҚ ҚЫЗМЕТ БОЙЫНША			
АҚША ҚАРАЖАТЫНЫҢ ҚОЗҒАЛЫСЫ:			
Пайда немесе шығын арқылы әділ құнмен бағаланатын қаржылық активтерден алынған пайыздар	36	26	20
Ақшалай қаржы мен оның баламасынан және кредит мекемелеріндегі қаржыдан алынған пайыздар	3,686	2,799	2,006
Сатуға арналған, қолда бар инвестициялық бағалы қағаздардан алынған пайыздар	16,320	14,342	12,969
Өтелгенге дейін ұсталатын инвестициялардан алынған пайыздар	2,464	1,518	1,352
Клиенттерге берілген заемдардан алынған пайыздар	140,159	135,305	137,658
Клиенттер қаржысы бойынша төленген пайыздар	(54,190)	(46,146)	(50,158)
Кредит мекемелерінің қаржысы бойынша төленген пайыздар	(865)	(633)	(920)
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар бойынша төленген пайыздар	(22,280)	(24,743)	(23,494)
Алынған комиссиялар	52,331	49,203	42,127
Төленген комиссиялар	(7,139)	(5,991)	(5,568)
Сақтандыру қызметінен алынған табыс	32,500	27,711	27,955
Қайта сақтандырушыға берілген сақтандыру сыйлықақылары	(15,066)	(9,525)	(13,067)
Алынған өзге табыс	8,550	10,202	9,135
Төленген операциялық шығыс	(49,004)	(45,643)	(38,923)
Сақтандыруға жұмсалған шығын төлемдері	(8,706)	(10,867)	(7,804)
Қайта сақтандыру бойынша алынған тәуекелдер бойынша шығындарды өтеу	459	942	146
Таза операциялық активтердегі өзгерістерге дейін операциялық қызметтен түскен ақша қаражатының қозғалысы	99,255	98,500	93,434
Операциялық активтер мен міндеттемелер өзгерісі:			
Операциялық активтердің (ұлғайтылуы) /азайтылуы:			
Міндетті резервтер	4,761	3,879	(25,633)
Пайда немесе шығын арқылы әділ құнмен бағаланатын қаржы активтері	65	2,011	2,084
Кредит мекемелеріндегі қаржы	7,123	(12,097)	(185)
Қымбат бағалы металдар	(17,488)	281	216
Клиенттердің заемдары	(153,973)	(139,588)	(124,675)
Сақтандыру активтері	2,258	(2,240)	(3,084)
Өзге активтер	3,915	(3,330)	10,279
Операциялық міндеттемелердің ұлғаюы /(азаюы):			
Пайда немесе шығын арқылы әділ құнмен бағаланатын қаржылық міндеттемелер	(378)	(2,109)	(361)
Клиенттер қаржысы	54,108	138,303	138,085
Кредит мекемелерінің қаржысы	91,584	(26,715)	(29,809)
Сақтандыру міндеттемелері	93	(219)	3,537
Өзге міндеттемелер	(1,017)	(2,725)	587
Табыс салығын төленгенге дейінгі операциялық қызметтен түсетін ақша қаражатының түсімі	90,306	53,951	64,475
Төленген табыс салығы	(20,016)	(11,836)	(8,021)
Операциялық қызметтен түсетін ақша қаражатының таза түсімі	70,290	42,115	56,454
ИНВЕСТИЦИЯЛЫҚ ҚЫЗМЕТ БОЙЫНША АҚША			
ҚАРАЖАТЫНЫҢ ҚОЗҒАЛЫСЫ:			
Жылжымайтын мүлік, ғимараттар мен жабдықтар мен материалдық емес активтерді сатып алу және оларға алдын ала төлем жасау	(6,269)	(8,453)	(9,392)
Жылжымайтын мүлік, ғимараттар мен жабдықтарды сатудан алынатын түсім	290	85	37
Сатуға арналған, қолда бар инвестициялық бағалы қағаздарды сатудан түсім	122,240	129,146	333,533
Сатуға арналған қолда бар инвестициялық бағалы қағаздарды сатып алу	(125,356)	(149,171)	(363,272)
Өтелгенге дейін ұсталатын, инвестицияларды өтеуден түсім	2,599	114,429	603,662
Өтелгенге дейін ұсталатын, инвестицияларды сатудан түсім	10,541	-	-
Өтелгенге дейін ұсталатын инвестицияларды сатып алу	(1,609)	(59,531)	(506,970)
Инвестициялық қызметтен түсетін ақша қаржысының таза кірісі	2,436	26,505	57,598

«ҚАЗАҚСТАН ХАЛЫҚ БАНКІ» АҚ

2013, 2012 ЖӘНЕ 2011 жж. 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДАР ІШІ АҚША ҚАРАЖАТЫНЫҢ ҚОЗҒАЛЫСЫ ТУРАЛЫ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ЕСЕПТЕР (ЖАЛҒАСЫ) (миллион теңгемен)

	Ескертпе	2012 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл	2012 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл	2012 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл
ҚАРЖЫЛЫҚ ҚЫЗМЕТ БОЙЫНША АҚША ҚАРАЖАТЫНЫҢ ҚОЗҒАЛЫСЫ :				
Сатып алынған өз акцияларын сатудан түскен түсімдер		3,847	598	53
Өз акцияларын сатып алу		(434)	(41,326)	(40,116)
Дивидендтер төлеу – артықшылықты акциялар		(2,197)	(4,914)	(5,151)
Дивидендтер төлеу – жай акциялар		(12,215)	-	-
Дивидендтер төлеу – еншілес кәсіпорындар		(971)	-	(90)
Борыштық бағалы қағаздар шығарудан түсім		-	-	71,585
Борыштық бағалы қағаздарды өтеу және сатып алу		<u>(116,136)</u>	<u>(13,111)</u>	<u>(17,179)</u>
Қаржылық қызметтен ақшалай қаражаттың таза кірісі/(шығыны)		<u>(128,106)</u>	<u>(58,753)</u>	<u>9,102</u>
Айырбастау бағамындағы өзгерістердің ақша қаражатына және оның баламасына әсері		8,194	4,024	3,556
Ақша қаражаты және оның баламасындағы таза өзгеріс		(47,186)	13,891	126,710
АҚША ҚАРАЖАТЫ ЖӘНЕ ОНЫҢ БАЛАМАСЫ, жыл басындағы жағдай бойынша	5	<u>533,499</u>	<u>519,608</u>	<u>392,898</u>
АҚША ҚАРАЖАТЫ ЖӘНЕ ОНЫҢ БАЛАМАСЫ, жыл аяғындағы жағдай бойынша	5	<u><u>486,313</u></u>	<u><u>533,499</u></u>	<u><u>519,608</u></u>

Басқарма атынан:

Үміт Б. Шаяхметова
Басқарма Төрағасы

Павел А. Чеусов
Бас бухгалтер

2014 жылғы 14 наурыз
Қазақстан, Алматы қ.

2014 жылғы 14 наурыз
Қазақстан, Алматы қ.

12 - 113 беттердегі ескертпелер осы шоғырландырылған қаржы есептілігінің ажыратылмас бөлігі болып табылады.

«ҚАЗАҚСТАН ХАЛЫҚ БАНКІ» АҚ

2013, 2012 ЖӘНЕ 2011 жж. 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДАР ІШІ
ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ЕСЕПТІЛІГІНЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР
(миллион теңгемен)

1. ҚЫЗМЕТ НЕГІЗГІ БАҒЫТТАРЫ

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ (бұдан әрі – «Банк») мен оның еншілес кәсіпорындары (бұдан әрі бірлесіп - «Топ») Қазақстанда, Ресейде, Қырғызстанда және Грузияда корпоративтік клиенттер мен жеке клиенттерге банк қызметін және Қазақстанда зейнетақылық активтерді басқару және сақтандыру қызметтерін ұсынады. Банктің бастапқы мемлекеттік тіркеуден өту рәсімі Қазақстанның әділет органдарында 1994 жылғы 20 қаңтарда жүргізілді. Банк өз қызметін Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің Қазақстан Республикасының Қаржы нарығы мен қаржылық ұйымдарды бақылау және қадағалау комитеті (бұдан әрі мәтін бойынша - «ҚҚК», бұрын Қазақстан Республикасының Қаржы нарығы мен қаржылық ұйымдарды реттеу және қадағалау агенттігі деген атаумен белгілі) банктік және басқа да операциялар және бағалы қағаздар нарығында қызмет жүргізу үшін жаңартылып қайта берген 2008 жылдың 6 тамызындағы № 10 лицензияға сәйкес іске асырады. Банк «Қазақстандық депозиттерге кепілдік беру қоры» АҚ ұсынған салымдарды міндетті сақтандыру жүйесінің мүшесі болып табылады.

Банктің негізгі қызметі клиенттерге заемдар мен кепілдіктер беру, депозиттер тарту, бағалы қағаздармен және шетел валютасымен операциялар жүргізу, ақша аудару, ақша қаражатымен операциялар жүргізу, төлем карточкаларымен операция жүргізу және басқа да банктік қызметтер көрсету болып табылады. Мұнымен қатар Банк Қазақстан Республикасы Үкіметінің агенті ретінде өз филиалдарының желісі арқылы халыққа зейнетақы төлеу және жәрдемақылар беру қызметін атқарады.

Трасттық қызмет

Күнделікті қызметті іске асыру барысында Топ шешімдерді қабылдауға құқықтары шектеулі клиенттермен активтерді басқаруға және клиенттер белгілеген нақты өлшемдерге сәйкес клиенттермен келісімдерге келеді. Егер мұндай қаржы немесе бағалы қағаздар клиентке қайтарылмаған болса, Топ тек залалдар мен клиенттердің қаражатын меншіктеуге бағытталған әрекеттер үшін жауапкершілік арқалай алады. Топтың кез келген күнге ең жоғары әлеуетті қаржылық тәуекелі, клиенттің шоттарындағы жүзеге аспаған табыс /залал шегерілген, клиенттердің қаржысының көлеміне тең. 2013 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Топ басқармасындағы клиенттердің қаржысының қалдығы 1,234 миллиард теңгені құрады (2012 жылғы 31 желтоқсанда – 1,060 миллиард теңге; 2011 желтоқсанда – 878 миллиард теңге).

Сот талаптары

Банктің өз қызметін жүргізуі барысында клиенттер мен контрагенттер оған әлсін-әлсін кінәрат талаптарын қойып отырады. Басшылықтың пікірінше, мұндай кінәрат талаптары бойынша талдау жүргізу нәтижесі Банкке айтарлықтай шығын келтірмейді, сондықтан жеке қаржылық есептілікте бұл жағдай бойынша тиісті резервтер қарастырылмаған.

Операциялық орта

Қазақстан сияқты дамушы елдер нарығы әдетте дамыған нарықтардан айырмашылықтағы экономикалық, саяси, әлеуметтік, соттық және заңнамалық тәуекелдерге ұшырап отыруы мүмкін. Қазақстанда бизнес жүргізуді реттеуші заңдар мен нормативтік-құқықтық актілер бұрынғысынша айтарлықтай жиі өзгертіліп отыр және оларды еркін түсіндіру мүмкіндігі бар. Қазақстанның болашақ даму бағыты мемлекеттің жүргізетін экономикалық, салықтық және ақша-кредит саясатына, қабылданатын заңдар мен нормативтік актілерге, сондай-ақ еліміздегі саяси жағдайлардың өзгерістерімен байланысты.

Қазақстан мұнай және газды үлкен көлемде өндіруші және экспорттаушы ел болуына байланысты әлемдік нарықтағы мұнай мен газ бағасының өзгерістері Қазақстан экономикасына айрықша әсерін тигізеді.

Банктің бағалы қағаздары Қазақстан қор биржасының (бұдан әрі – «ҚҚБ») негізгі листингіне қосылған. Мұның сыртында, Банктің шығарған борыштық бағалы қағаздарының бірқатары Люксембург және Лондон қор биржаларының негізгі листингіне енгізілген. Банк өзінің Жаһандық депозитарлық қолхаттарын («ЖДҚ») Лондондағы Қор биржасына орналастырды.

2009 жылы наурызда Қазақстан Республикасының Үкіметі бақылайтын ұйым - «Самұрық-Қазына» ұлттық әл-ауқат қоры» АҚ (бұдан әрі - «Самұрық-Қазына») Банктің жалпы құны 26,951 млн. теңге болатын 259,064,909 жай акциясын және 33,049 млн. теңгеге 196,232,499 дана айырбасталмайтын артықшылықты акциясын сатып алды.

2011 жылы Банк «АЛМЭКС» холдингтік тобы» АҚ-нан (бұдан әрі – «аналық компания») Банктің 213,000,000 жай акциясын Самұрық-Қазынадан сатып алуға опционды 2014 жылғы мамырда өтеу күнімен, бір акция үшін 126.8 теңгеге тең тіркелімді орындау бағасы бойынша 12,867 миллион теңгеге сатып алып, опционды дереу орындады және 213,000,000 өз жай акциясын 27,008 миллион теңгеге сатып алды (22-Ескертпені қараңыз).

2012 жылы Банк аналық компаниядан Банктің 196,232,499 артықшылықты акциясын Самұрық-Қазынадан сатып алуға опционды бір акция үшін 179.94 теңгеге тең тіркелімді орындау бағасы бойынша сатып алу үшін 7,114 миллион теңге төледі. 2012 жылғы маусымда Банк опционды ішінара орындады және 150,000,000 өз артықшылықты акциясын Самұрық-Қазынадан 26,991 миллион теңгеге сатып алды.

2012 жылғы 5 шілдеде Банк 40,000,000 өз артықшылықты акциясын Самұрық-Қазынадан бір акция үшін 180.21 теңгеге тең бағасы бойынша жалпы сомасы 7,208 миллион теңгеге сатып алды. Нәтижесінде Топ сатып алынған өз акцияларының құнын 41,054 миллион теңге ретінде мойындады (22-Ескертпені қараңыз). Сатып алғаннан кейін Самұрық-Қазынаның иелігінде Банктің 6,232,499 артықшылықты акциясы қалды.

Қаржылық топ ресми түрде Тимур Құлыбаев пен оның зайыбы Динара Құлыбаеваның бақылауында болып табылады.

2013, 2012 және 2011 жж. 31 желтоқсандағы мәліметке сәйкес Топқа мына акционерлер иелік етті, олардың үлесі Топ шығарған капиталдың 5 % асады:

	Барлық акциялар	2013 жылғы 31 желтоқсан Айналымдағы акциялардың жалпы көлеміндегі үлесі	Жай акциялар	Айналымдағы жай акциялардағы үлесі	Айырбасталымды және айырбасталмайтын артықшылықты акциялар	Айналымдағы айырбасталымды және айырбасталмайтын артықшылықты акциялардағы үлесі
«АЛМЭКС» холдингтік тобы» АҚ	8,024,149,068	72.3%	8,003,381,500	73.4%	20,767,568	10.6%
"Қазақстан Республикасы Халық Банкінің Жинақтаушы зейнетақы қоры" АҚ *	758,082,743	6.8%	661,367,710	6.1%	96,715,033	49.5%
ЖДҚ	2,093,909,040	18.9%	2,093,909,040	19.2%	-	-
Басқалары	228,090,752	2.0%	150,042,269	1.3%	78,048,483	39.9%
Айналымдағы барлық акциялар (шоғырландырылған негізде)	11,104,231,603	100%	10,908,700,519	100%	195,531,084	100%
	Барлық акциялар	2012 жылғы 31 желтоқсан Айналымдағы акциялардың жалпы көлеміндегі үлесі	Жай акциялар	Айналымдағы жай акциялардағы үлесі	Айырбасталымды және айырбасталмайтын артықшылықты акциялар	Айналымдағы айырбасталымды және айырбасталмайтын артықшылықты акциялардағы үлесі
«АЛМЭКС» холдингтік тобы» АҚ	7,559,973,820	68.2%	7,559,973,820	69.3%	—	—
"Қазақстан Республикасы Халық Банкінің Жинақтаушы зейнетақы қоры" АҚ *	758,082,743	6.8%	661,367,710	6.1%	96,715,033	55.1%
ЖДҚ	2,510,925,720	22.7%	2,510,925,720	23.0%	—	—
Басқалары	254,416,525	2.3%	175,694,405	1.6%	78,722,120	44.9%
Айналымдағы барлық акциялар (шоғырландырылған негізде)	11,083,398,808	100.0%	10,907,961,655	100.0%	175,437,153	100.0%

	Барлық акциялар	Айналымдағы акциялардың жалпы көлеміндегі үлесі	2011 жылғы 31 желтоқсан Жай акциялар	Айналымдағы жай акциялардағы үлесі	Айырбасталымды және айырбасталмайтын артықшылықты акциялар	Айналымдағы айырбасталымды және айырбасталмайтын артықшылықты акциялардағы үлесі
«АЛМЭКС» холдингілік тобы» АҚ	755,997,382	52.0%	755,997,382	69.4%	—	—
“Самұрық-Қазына” ҰӘҚ АҚ	196,232,499	13.5%	-	-	196,232,499	53.7%
"Қазақстан Республикасы Халық Банкінің Жинақтаушы зейнетақы қоры" АҚ *	162,851,804	11.2%	66,136,771	6.1%	96,715,033	26.5%
ЖДҚ	250,242,684	17.2%	250,242,684	23.0%	—	—
Басқалары	89,664,870	6.2%	16,961,961	1.6%	72,702,909	19.9%
Айналымдағы барлық акциялар (шоғырландырылған негізде)	1,454,989,239	100.0%	1,089,338,798	100.0%	365,650,441	100.0%

* «Қазақстан Республикасы Халық Банкінің Жинақтаушы зейнетақы қоры» АҚ-на тиесілі қарапайым және артықшылықты акциялары алып тасталынбайды, өйткені бұл акциялар клиенттердің қаржысына сатып алынған болатын және олардың меншігі болып саналады.

2012 жылғы 14 желтоқсанда Банк он жай акцияға бір жай акция пропорциясында жай акциялардың бөлшектеуін іске асырды (22-ескертпені қараңыз).

2013 жылдың 31 желтоқсанындағы мәліметке сәйкес Банк өз қызметін Алматы қаласындағы бас кеңсесі мен Қазақстан аумағында орналасқан 22 өңірлік филиалы, 122 аудандық филиалы және 400 есеп айырысу-кассалық орталығы (2012 жылдың 31 желтоқсанында - тиісінше - 22, 122 және 445; 2011 жылдың 31 желтоқсанында - тиісінше 22, 122 және 445 болған) арқылы жүргізді. Банктің ресми тіркелген бас кеңсесі мына мекен-жайда орналасқан: Қазақстан Республикасы, 050008, Алматы қаласы, Абай даңғылы, 109 В.

2013 жылдың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша мөлшерлемелер ескерілген, Топ қызметкерлерінің нақты саны 11,198 қызметкерді құрады (2012 жылғы 31 желтоқсанда – 12,149, 2011 жылғы 31 желтоқсанда – 11,481).

Топтың осы 2013, 2012 және 2011 жылдардың 31 желтоқсанында аяқталған жылдар үшін шоғырландырылған қаржы есептілігін Басқарма 2014 жылдың 14 наурызында бекітті

2. ЕСЕПТІЛІКТІ ҰСЫНУ ҚАҒИДАТТАРЫ

Есеп саясаты

Осы шоғырландырылған қаржы есептілігі Халықаралық қаржы есептілігі стандарттары жөніндегі кеңес шығарған Халықаралық қаржы есептілігі стандарттарына (бұдан әрі – «ХҚЕС») және Халықаралық қаржы есептілігі стандарттарын түсіндіру комитеті (бұдан әрі – «ХҚЕСТК») шығарған түсініктемелерге сәйкес әзірленді.

Осы шоғырландырылған қаржы есептілігі Топ әрекет етуші кәсіпорын болып табылады және өз операцияларын жақын арадағы болашақта да жалғастырады деген топшылауға сүйене отырып әзірленді.

Осы шоғырландырылған қаржы есептілігі акция бойынша пайдасынан басқасы, егер басқаша көрсетілмесе, миллион теңге есебімен («теңге») жасалды.

Осы шоғырландырылған қаржы есептілігі тарихи құн қағидаты негізінде әзірленген, әділдік құнмен бағаланатын белгілі бір қаржы құралдары және актуарлық есеп негізінде есепке алынатын сақтандыру міндеттемелері, сондай-ақ қайта бағаланған тозу құны ескерілген белгілі бір жылжымайтын мүлік пен ғимараттар, төмендегі есептік саясатта сипатталғандай, бұған кірмейді.

Топ өзінің қаржылық жағдайы туралы шоғырландырылған есепті өтімділік тәртібімен ұсынады. Қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есеп берілгеннен кейінгі 12 айдың ішіндегі (ағымдағы) және қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есеп берілгеннен кейінгі 12 айдан жоғары мерзімдегі (ағымдағы емес) орнын толтырулар мен өтеулердің талдауы 31-ескертпеде ұсынылған.

Функционалдық валюта

Топқа кіретін барлық компаниялардың қаржылық есептемесінің функционалдық валютасы компанияға қатысы бар негізгі оқиғалар мен жағдайлардың экономикалық мәнін барынша жақсы көрсете алатын валюта болуға тиіс (бұдан әрі - «Функционалдық валюта»). Осы шоғырландырылған қаржы есептілігінің есептік валютасы теңге болып табылады.

Шоғырландырылған еншілес кәсіпорындар

Осы шоғырландырылған қаржы есептілігі мынадай еншілес кәсіпорындардың есебінен құралады:

Еншілес кәсіпорын	Қатысу үлесі, %			Елі	Саласы
	2013 жылғы 31 желтоқсан	2012 жылғы 31 желтоқсан	2011 жылғы 31 желтоқсан		
«Халық Лизинг» АҚ	100	100	100	Қазақстан	Лизинг
«Қазтелепорт» АҚ	100	100	100	Қазақстан	Телекоммуникация
HSBK (Europe) B.V.	100	100	100	Нидерланды	Еврооблигация шығару және орналастыру, шоғырландырылған заемдарды тарту
«Халық Банк Қырғызстан» ААҚ	100	100	100	Қырғызстан	Банк
«Halyk Finance» АҚ	100	100	100	Қазақстан	Брокерлік және дилерлік қызмет деятельность
«Halyk Инкассация» ЖШС	100	100	100	Қазақстан	Инкассациялық қызмет
«Halyk Life» АҚ	100	100	100	Қазақстан	Өмірді сақтандыру
«Halyk Capital» АҚ	N/a*	N/a*	100	Қазақстан	Брокерлік және дилерлік қызмет
«НБК-ФИНАНС» ЖШҚ	N/a***	100	100	Ресей	Брокерлік және дилерлік қызмет
«Казахинстрах» АҚ	100	100	100	Қазақстан	Сақтандыру
«Халық банкінің Жинақтаушы зейнетақы қоры» АҚ («ЖЗҚ»)	96	96	96	Қазақстан	Зейнетақы активтерін жинақтау және басқару
«НБК Банк» АҚ	100	100	100	Ресей	Банк
«Халық Банк Грузия» АҚ	100	100	100	Грузия	Банк
«Халық Жоба» ЖШС	100	100	N/a**	Қазақстан	Күмәнді және үмітсіз активтерді басқару

* Банктің Директорлар кеңесінің 2011 жылғы 26 желтоқсандағы шешіміне сәйкес «Halyk Capital» АҚ "Halyk Finance" АҚ-мен қосылу арқылы қайта құрылды. Активтердің нақты берілуі 2012 жылғы 18 қаңтарда орындалды.

** Халық Банкі АҚ жарғылық капиталының мөлшері 15 миллион теңгені құрайтын жаңа еншілес кәсіпорын «Күмәнді және үмітсіз активтерді басқару бойынша Қазақстан Халық Банкінің «Халық Жоба» еншілес ұйымы» ЖШС-ні құрды. «Халық Жоба» ЖШС-нің негізгі қызметі – Банктің кейбір заемшыларының дефолтынан кейін қабылданған мүлікті басқару. Тіркеуден өткізілген күні – 2012 жылғы 12 қазан.

*** Банктің Директорлар кеңесінің 2013 жылғы 03 шілдедегі шешіміне сәйкес, Банктің өз үлесін үшінші тарапқа беру арқылы «НБК-Финанс» ЖШҚ қатысушыларының құрамынан Банктің өз ынтасы бойынша шығуы туралы шешімі қабылданды. Іс жүзінде Банк «НБК-Финанс» ЖШҚ қатысушыларының құрамынан 2013 жылғы 11 қарашада шықты. 2013 жылғы 11 қарашадағы жағдай бойынша «НБК-Финанс» ЖШҚ-ның таза активтері нөл теңгені құрады.

2013 жылғы 31 желтоқсан күніне азшылықтың жинақталған үлесі 933 миллион теңгені құрады және ЖЗҚ-ның азшылық үлесі ретінде ұсынылған болатын. 2013 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша ЖЗҚ-ның активтері 22,107 миллион теңгені құрады, барлығы таза активтер 21,190 миллион теңгені құрады және 2013 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін түскен таза пайда 6,089 миллион теңгені құрады.

2013 жылғы 23 қаңтарда Қазақстан Республикасының Президенті Н.Ә. Назарбаев барлық жеке жинақтаушы зейнетақы қорлардың салымшылардың шоттарын оған беру арқылы Қазақстан Республикасында бірыңғай жинақтаушы зейнетақы қорын жасау қажеттігі туралы айтты. Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі Төрағасының 2013 жылғы 24 қыркүйектегі № 356 бұйрығымен Зейнетақымен қамтамасыздандыру туралы шарттар бойынша жинақтаушы зейнетақы қорлардың басқаруындағы зейнетақы активтері мен міндеттемелерді бірыңғай жинақтаушы зейнетақы қорына қабылдау-тапсыру кестесі бекітілді, оған сәйкес ЖЗҚ зейнетақымен қамтамасыздандыру туралы шарттар бойынша жинақтаушы зейнетақы активтері мен міндеттемелерді бірыңғай жинақтаушы зейнетақы қорына тапсыру процесін 2014 жылғы 26 маусымға таман аяқтауы тиіс. Алайда осы шоғырландырылған қаржы есептілікті шығару күніне ЖЗҚ-ны тарату бойынша Топ басшылығының ресми шешімі немесе ниеті жоқ.

Қауымдасқан компаниялар

«Процессинг орталығы» АҚ, қауымдасқан компания, Қазақстан бойынша мәліметтерді өңдеу қызметін көрсетеді. Өзге активтер құрамында жіктеледі және үлестік қатысу әдісі негізінде есепке алынады:

Қатысу үлесі, %	Таза шығын-дағы үлесі	Барлық активтер жиынтығы	Барлық міндеттеме жиынтығы	Капитал	Табыс жиын-тығы
2013 жылдың 31 желтоқсанындағы мәлімет және осы күні аяқталған жыл үшін	-	-	-	-	-
2012 жылдың 31 желтоқсанындағы мәлімет және осы күні аяқталған жыл үшін	25.14	(4)	11	-	11
2011 жылдың 31 желтоқсанындағы мәлімет және осы күні аяқталған жыл үшін	25.14	(15)	78	-	78

* «Ұлттық процессингтік орталық» АҚ акционерлерінің кезектен тыс жалпы жиналысының 2013 жылғы 09 шілдедегі № 1/2013 шешімінің және ҚРҰБ ҚБК-ның акцияларды шығаруды тоқтату туралы 2013 жылғы 13 қыркүйектегі № А4528 куәліктің негізінде «Ұлттық процессингтік орталық» АҚ-ның қызметі оның ерікті таратылуымен байланысты тоқтатылды.

3. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ НЕГІЗГІ ҚАҒИДАТТАРЫ

Шоғырландыру қағидаттары

Осы шоғырландырылған қаржы есептілігі Банктің және Банк бақылайтын кәсіпорындардың (оның еншілес кәсіпорындарының) қаржылық есептемелерінен құралған. Егер Банкте:

- кәсіпорын – инвестициялар объектісіне қатысты билік өкілеттіктер болса;
 - кәсіпорын – инвестициялар объектісінің ауыспалы нәтижелері бойынша құқықтары болса /тәуекелдер арқаласа; және
 - ауыспалы нәтиженің көлеміне ықпал ету мақсатында кәсіпорын – инвестициялар объектісіне қатысты билік өкілеттікті пайдалана алатын болса
- компания бақылауда болып саналады.

Егер фактілер немесе жағдайлар жоғарыда көрсетілген үш бақылау элементтерінің біреуінде немесе одан көбінде өзгерістер болғандығын көрсететін болса, Банк оның инвестициялар объектісіне бақылауының болуына баға жүргізеді.

Инвестициялар объектісінің дауыс беруші акцияларының көбісі Банкке тиесілі болмаса, кәсіпорын – инвестициялар объектісінің елеулі қызметін жеке-дара басқару мүмкіндігін беру үшін Банкке жеткілікті дауыс беру құқығы тиесілі болған жағдайда, ол кәсіпорын – инвестициялар объектісіне қатысты жеткілікті билік құқығына ие болады. Кәсіпорын – инвестициялар объектісіне ықпал ету өкілеттігіне ие болуына Банктің дауыс беру құқығы жеткілікті екендігін бағалағанда Банк барлық маңызды фактілер мен мән-жайларды қарастырады, мыналарды қоса:

- басқа ұстаушылардың дауыс беруінің үлестері мен бөлінуімен салыстырғанда дауыс беру құқығы бар Банк акцияларының үлесін;
- басқа дауыс беру ұстаушыларына немесе басқа тараптарға, Банкке тиесілі ықтимал дауыс беру құқықтары;
- басқа шарттық келісімдерден туындайтын құқықтар; және
- басқарушылық шешім, сонымен қатар акционерлердің алдыңғы жиналыстарында дауыстарды бөлу қажет болған сәтте Банктің елеулі қызметті басқару мүмкіндігінің бар немесе жоқтығын көрсететін кез келген қосымша фактілер мен мән-жайлар.

Еншілес кәсіпорынды шоғырландыру Банк еншілес кәсіпорынға бақылау алғанда басталады және бақылау аяқталған сәтте тоқтатылады. Соның ішінде, жылдың ішінде сатып алынған немесе сатылған еншілес кәсіпорынның табыстары мен шығыстары Банк бақылауды алған сәттен бастап Банк осы кәсіпорынды бақылауды тоқтататын күнге дейін табыстар немесе шығыстар мен басқа жиынтық пайда туралы шоғырландырылған есепке енгізіледі.

Табыс немесе шығыс және басқа жиынтық пайданың әр компоненті Банк акционерлері мен бақыланбайтын үлестер арасында бөлінеді. Еншілес кәсіпорындардың жалпы жиынтық пайдасы бұл бақыланбайтын үлестер бойынша теріс қалдықтың туындауына әкеліп соқса да Банк акционерлері мен бақыланбайтын үлестер арасында бөлінеді.

Қажет болғанда еншілес кәсіпорындардың қаржылық есептемесіне түзетулер енгізілді – бұл олардың пайдаланатын есеп саясаты қағидаттарын Топ пайдаланатын есеп саясаты қағидаттарымен сәйкестікке келтіру мақсатында жүргізілді.

Шоғырландыру кезінде барлық топшілік активтер мен міндеттемелер, меншікті капитал, табыстар, шығыстар мен Топ кәсіпорындарының арасындағы операциялар бойынша ақша қаражатының қозғалысы алып тасталады.

Бақыланбайтын үлес

Бақыланбайтын үлес еншілес кәсіпорындардың Топқа тікелей немесе жанама түрде тиесілі болмайтын таза активтерінің, пайда немесе шығынның бір бөлігі болып табылады.

Бақыланбайтын үлес пайда мен шығын туралы шоғырландырылған есепте бөлек және қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есепте капитал құрамында, аналық компания акционерлерінің капиталынан бөлек көрсетіледі.

Топтың еншілес кәсіпорындарында иелік ететін үлесінің өзгерістері

Топтың еншілес кәсіпорындарға бақылауын жоғалтуға әкеп соқпайтын еншілес кәсіпорындардағы Топтың иелік ету үлесіндегі өзгерістер капиталмен жасалатын операциялар ретінде есепке алынады. Топтың иелік ету үлесіндегі өзгерісті және еншілес кәсіпорындардағы бақыланбайтын үлесті көрсету үшін Топ үлесінің және бақыланбайтын үлестің ағымдағы құнына түзету жасалады. Бақыланбайтын үлес шамасына түзету жасалатын құндар арасындағы кез келген айырма тікелей капиталда танылады.

Топ еншілес кәсіпорынға бақылауын жоғалтатын жағдайларда шығудан келтірілетін пайда немесе шегілетін шығын (i) алынған сыйақының әділ құн жиынтығы мен кез келген қалған үлестің әділ құны арасындағы және (ii) активтердің ағымдағы құны (іскерлік беделді қоса алғанда) мен еншілес кәсіпорын, сондай-ақ кез келген бақыланбайтын үлес арасындағы айырма ретінде есептеледі. Еншілес кәсіпорынның активтері қайта бағаланған құн немесе әділ құн бойынша есепке алынатын жағдайда және тиісті пайда немесе шығын өзге жиынтық табыс құрамында танылған және капиталда жинақталған болса, бұрын өзге жиынтық табыс құрамында танылған және капиталда жинақталған сома егер Топ тиісті активтерді тікелей іске асыратындай жағдаймен есепке алынады (яғни пайда немесе шығынға қайта жіктеледі немесе қолданылатын ХҚЕС-на сәйкес тікелей бөлінбеген пайдаға аударылады). Бақылау жоғалтылғанда, бұрынғы еншілес кәсіпорынға салынған кез келген инвестиция қалдығының әділ құны одан әрі есепке алу үшін бастапқы тану кезінде әділ құн ретінде 39 ХҚЕС (IAS) «Қаржылық құралдар: тану және бағалау» деген ережесіне сәйкес, немесе, егер бұл қолданылатын болса, бастапқы тану кезіндегі қауымдасқан компанияға немесе бірлесіп бақыланатын кәсіпорынға құн ретінде есепке алынады.

Кәсіпорындарды шоғырландыру

Еншілес кәсіпорындарды сатып алғанда олардың активтері, міндеттемелері және шартты міндеттемелері сатып алынатын күнгі әділ құнымен бағаланады. Сатып алу құнының сатып алынған сәйкестендірілетін таза активтердің әділ құнынан асып түсуі есепте іскерлік бедел ретінде көрсетіледі. Сатып алынған сәйкестендірілетін таза активтердің әділ құнының сатып алу құнынан асып түсуі (сатып алу кезіндегі дисконт) сатып алынатын сәттегі пайда және шығын туралы шоғырландырылған есепте көрсетіледі.

Бақыланбайтын үлес бастапқыда активтердің, міндеттемелердің және шартты міндеттемелердің әділ құнындағы бақыланбайтын үлеске пропорционал түрде бағаланады. Аналық компанияның акционерлеріне және бақыланбайтын үлесіне қатысты капитал мен таза пайда тиісінше қаржылық жағдай туралы шоғылдырылған есепте және пайда мен шығын туралы шоғырландырылған есепте бөлек-бөлек көрсетіледі.

Бақыланатын компанияның үлестік қатысу мөлшерін ұлғайтуды Топ еншілес кәсіпорынның барлық сәйкестендірмелік активтері мен міндеттемелерін айырбасталатын күні қосымша үлесті сатып алуға қатысты сомаларға пропорциялы түрде әділ құны бойынша қайта бағалау арқылы есепке алады. Үлесті ұлғайту құны сәйкестендірмелік активтер мен міндеттемелердің таза әділ құнындағы Топ үлесінің ұлғаю құнынан асып кететін жағдайда іскерлік бедел танылады.

Ортақ бақылауда болатын компаниялар шоғырландырылған жағдайда еншілес кәсіпорынның барлық активтері мен міндеттемелері олардың баланстық құны бойынша көрсетіледі, баланстық құн еншілес компанияның жекелеген қаржылық есептемесінде есепке алынады, ал таза активтердің баланстық құны мен Топ төлеген өтеу құны арасындағы айырма аналық компания акционерлеріне қатысты капитал құрамында көрсетіледі.

Гудвил

Бизнесті сатып алғанда туындайтын гудвил құнсызданудан жинақталған шығындар шегерілген, бизнесті сатып алу күніне белгіленген (жоғарыда қараңыз) сатып алу құны бойынша есепке алынады.

Қауымдасқан компанияларға инвестициялар

Топ қаржылық және операциялық қызметіне айтарлықтай ықпал ете алатын, алайда еншілес кәсіпорын не болмаса біріккен кәсіпорын бола алмайтын компаниялар қауымдасқан компаниялар болып табылады. Айтарлықтай ықпал ету деген сөз – кәсіпорынның қаржылық мәселелері мен шаруашылық қызметі бойынша шешім қабылдауына қатысу құқығын білдіреді, алайда бұл мұндай қызметті бақылау немесе бірлесіп бақылауды қарастырмайды.

Қауымдасқан компаниялардың қызмет нәтижесі, активтері мен міндеттемелері осы шоғырландырылған қаржы есептілігіне үлестік қатысу әдісі негізінде енгізілген.

Қауымдасқан компанияларға салынатын инвестициялар қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есепте сатып алу құны бойынша, іскерлік беделінің көрсеткішін түзету арқылы және сатып алудан кейін қауымдасқан компанияның таза активтеріндегі Топ үлесінің өзгерістерін ескере отырып, жекелеген инвестициялардың құнсыздану көрсеткішін шегеру арқылы есепке алынады. Қауымдасқан компанияның Топтың осы компаниядағы үлесінен асып кететін шығындары танылмайды, Топ өзіне заңды немесе бағдарлы міндеттемелерді алғанда не болмаса қауымдасқан компанияның атынан төлемдер жасаған жағдайларды қоспағанда.

Қауымдасқан компаниялардың сәйкестендірілетін активтерін, міндеттемелері мен шартты міндеттемелерін сатып алу құны мен сатып алатын күнгі олардың әділ құнындағы Топ үлесінің арасындағы оң айырма іскерлік бедел болып саналады. Іскерлік бедел инвестицияның баланстық құнына қосылады және инвестицияның бір бөлігінің құнсыздануы ретінде бағаланады.

Топ пен оның қауымдасқан компаниялары арасындағы операциялар бойынша іске асырылмаған пайда мен шығынның Топтың қауымдасқан компаниялардағы үлесіне сәйкес келетін бөлігі алып тасталады.

Ақша қаражаты және оның баламасы

Ақша қаражаты мен оның баламасына кассадағы қолма-қол ақша, корреспонденттік шоттардағы бос ақша қалдығы, кредит мекемелеріндегі қаржы және бастапқы өтеу мерзімі үш айдан аспайтын кері РЕПО келісімі бойынша қаржы жатқызылады. Ақша қаражатының қозғалысын анықтау мақсаты үшін Қазақстан Ұлттық Банкінің (бұдан әрі – «ҚҰБ») талаптарына сәйкес міндетті резервтер сомасы оларды пайдалануға шек қойылатындықтан, ақша қаражаты мен оның баламасына қосылмайды.

Міндетті резервтер

Міндетті резервтер ҚҰБ-дегі корреспонденттік шоттардағы қаржыдан және Топтың күнделікті қызметі үшін қаржыландыру мақсатында пайдалануға болмайтын кассадағы қолма-қол ақшадан құралады, осыған байланысты бұл қаржы ақша қаражатының қозғалысы туралы шоғырландырылған есептілікте ақша қаражаты мен оның баламасы деген бапқа қосылмайды.

Қымбат бағалы металдар

Қымбат бағалы металдарда көрсетілген активтер міндеттемелер Лондон қымбат бағалы металдар нарығында баға белгілеудің екінші фиксингі негізінде есептелген бағам бойынша АҚШ долларына қатысты теңгенің қолданыстағы бағамын ескере отырып көрсетіледі. Қымбат бағалы металдар бағасының өзгеруі шетел валютасымен жасалатын операциялар бойынша таза пайда/(шығын) құрамында көрсетіледі.

Кредит мекемелеріндегі қаржы

Топ өз қызметін жүргізу барысында басқа банктерде ағымдағы шот ашады немесе белгілі бір мерзімдік кезеңге ақша салымдарын орналастырады. Кредит мекемелеріндегі өтеу мерзімі алдын-ала белгіленген қаржы кейін тиімді пайыздық мөлшерлеме әдістемесін пайдалану арқылы амортизациялық құны бойынша бағаланады. Белгіленген өтеу мерзімі жоқ қаржы бастапқы құнымен есепке алынады. Кредит мекемелеріндегі қаржы кез келген құнсыздану резервін шегеру арқылы есепке алынады.

Қаржы құралдарының танылуы және бағалау

Топ тиісті қаржылық құралға қатысты шарт бойынша тараптардың бірі болған жағдайда қаржы активтері мен қаржылық міндеттемелер Топтың қаржылық жағдайы туралы шоғырландырылған есептілікте көрсетіледі. Топ ұдайы сипаттағы қаржылай активтер мен міндеттемелерді сатып алулар мен өткізулерді есептесу күнгі есепке алу әдісімен көрсетеді. Осындай әдіспен сатып алынған, кейіннен әділ құнымен бағаланатын қаржы құралдары мәміле жасалған сәттен бастап есеп айырысу белгіленген күнге дейін сатып алынған құралдар сияқты есепке алынады.

Қаржы активтері мен қаржылық міндеттемелер бастапқыда әділ құн бойынша көрсетіледі. Қаржы активтерін және қаржы міндеттемелерін сатып алумен немесе шығарумен тікелей байланысты транзакциялық шығындар (пайда немесе шығындар арқылы әділ құн бойынша көрсетілетін қаржы активтері мен қаржылық міндеттемелерден басқа) бастапқыда танылғанда қаржы активтерінің немесе қаржылық міндеттемелердің әділ құнын тиісінше ұлғайтады немесе азайтады. Қаржы активтерін немесе қаржы міндеттемелерін сатып алуға тікелей қатысты, пайда немесе шығындар арқылы әділ құн бойынша көрсетілетін транзакциялық шығындар тікелей пайдаға немесе шығынға жатқызылады. Қаржы активтері мен қаржылық міндеттемелер құнын одан әрі бағалау үшін пайдаланылатын бухгалтерлік есеп қағидаттары есеп саясатының төмендегі сипатталған тиісті ережелерінде ашылады.

Қаржы активтері

«Қаржы құралдары: танылуы және бағалау» 39 ХҚЕС (IAS) сәйкес қаржы активтері пайда немесе шығын арқылы әділ құнмен бағаланатын қаржылық активтер; заемдар мен дебиторлық берешек; өтелгенге дейін ұсталатын инвестициялар; немесе сатуға арналған қолда бар қаржы активтері ретінде жіктеледі. Қаржы активтерін бастапқы есепке алу кезінде Топ оларға тиісінше санат береді.

Пайда немесе шығын арқылы әділ құнмен бағаланатын қаржы активтері немесе қаржы міндеттемелері

Қаржы активі немесе қаржылық міндеттеме сауда жасауға арналған болса, пайда немесе шығын арқылы әділ құнмен бағаланатын қаржы активтері немесе қаржылық міндеттемелер ретінде жіктелінеді не болмаса пайда немесе шығын арқылы әділ құнмен бағаланады.

Қаржы активі немесе қаржылық міндеттеме мына жағдайда саудаға арналған актив ретінде жіктелетін болады:

- егер ол(ар) негізінен жақын арада сату үшін сатып алынған болса; немесе
- Топ бірлесіп басқаратын қаржы құралдарының сәйкестендірмелік портфелінің бір бөлігі болып табылса және нақты мақсаты қысқа мерзімді табыс әкелу болса; немесе
- хеджирлеу құралы ретінде айқындалмаған және тиімді емес туынды құрал болып табылса.

Саудаға арналған қаржылық активтерден немесе қаржылық міндеттемелерден басқа қаржы активі немесе қаржы міндеттемесі бастапқыда танылғанда, мына жағдайларда пайда немесе шығын арқылы әділ құнмен бағаланатын ретінде анықталуы мүмкін:

- мұндай анықтама активтер мен міндеттемелерді бағалаудың немесе танудың бірізді еместігін болдырмаса немесе айтарлықтай азайтатын болса, ал бұған керісінше жағдайда туындайтын болса; немесе
- егер қаржы активі немесе қаржылық міндеттеме басқарылатын қаржы активтерінің немесе қаржылық міндеттемелердің не болмаса екеуінің де бір бөлігі ретінде құрастырылатын болса және оның нәтижесі әділ құн негізінде Топтың тәуекелдерді және инвестицияларды басқару жөніндегі ресми стратегиясына сәйкес бағаланатын болса, ал топтастыру туралы ақпарат осы ішкі негізде ұсынылатын болса; немесе
- бір немесе одан көп туынды қосылған құралдары бар келісім-шарттың бір бөлігін құрайтын болса және 39 ХҚЕС (IAS) келісім-шартты тұтастай (актив немесе міндеттеме) пайда немесе шығын арқылы әділ құнмен айқындауға рұқсат берсе.

Пайда немесе шығын арқылы әділ құнмен есепке алынатын қаржы активтері немесе қаржылық міндеттемелер шоғылдырылған қаржылық есептемеде әділ құнмен есепке алынады. Әділ құнның өзгерістері «Пайда немесе шығын арқылы әділ құнмен бағаланатын қаржы активтері және міндеттемелер бойынша таза пайда» жолында көрсетіледі. Пайда ретінде табылған немесе шығын ретінде шегілген пайыздар келісім-шарт талаптарына сәйкес тиісінше пайыздық табыста немесе пайыздық шығында есептеледі, ал дивидендтер алу құқығы белгіленген жағдайда дивиденд бойынша тапқан пайда «Өзге табыстар» деген жолда есепке алынады.

Қаржы активтерін қайта сыныптау

Топ жеке туынды емес қаржы активтерін пайда немесе шығын арқылы әділ құнмен бағаланатын қаржы активтері санатынан сатуға арналған, қолда бар инвестициялық бағалы қағаздар санатына қайта сыныптады. 2009 жылғы 1 шілдеден бастап Топтың ерекше жағдайларда туынды емес қаржы активтерін «саудаға арналған» санатынан «сатуға арналған қолда бар», «заемдар мен дебиторлық берешек» немесе «өтеуге дейін ұсталатындар» санаттарына қайта сыныптауға құқығы бар. Сонымен қатар, осы күннен бастап жекелеген жағдайларда қаржы құралдарын «сатуға арналған қолда бар» санатынан «заемдар мен дебиторлық берешек» санатына қайта сыныптауға рұқсат берілді. Қайта сыныптау жаңа амортизацияланған құн ретінде қабылданатын әділ құн бойынша қайта сыныптау күнінде көрсетіледі. Қайта сыныптау басшылықтың шешімімен жүргізіледі және әр құрал бойынша жеке анықталады.

2013 жылғы желтоқсан айының ішінде Топ өтелгенге дейін ұсталатын инвестициялардың барлық санатын сатуға арналған, қолда бар инвестицияларға қайта жіктеді. Топ өтеу мерзімі басталғанша өтелгенге дейін ұсталатын инвестициялардың едәуір сомасын сатты. Топқа 2014 және 2015 жылдардың ішінде, кез келген қаржы активтерін өтелгенге дейін ұсталатын инвестициялар ретінде жіктеуге тыйым салынады. Қайта жіктеу басқа жиынтық табыс туралы шоғырландырылған есептілікте қайта жіктеу күніне әділ құн мен баланстық құн арасындағы айырмашылықты танумен бірге, қайта жіктеу күніне әділ құн бойынша есептеледі.

Заемдар мен дебиторлық берешек

Заемдар мен дебиторлық берешек - әрекет етуші нарықта айналымда болмайтын, кесімді немесе анықталып отыратын төлемдері бар, туынды емес қаржылық активтер. Клиенттерге берілген заемдар бастапқыда осындай қаржы активтерін сатып алуға немесе жасауға тікелей байланысты шектірілген операциялық шығындарды қоса алғанда әділ құны бойынша есепте көрсетіледі. Бұдан кейін заемдар амортизациялық құнымен, тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін қолдану арқылы көрсетіледі. Клиенттерге берілген заемдар құнсыздануға резервтерді шегере отырып көрсетіледі.

Қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есепте заемдар мен дебиторлық берешек клиенттерге берілетін заемдарға, кредит мекемелеріндегі қаржыға және өзге активтерге қосылады.

Кепілді қамтамасыз ету

Топ клиенттердің міндеттемелеріне қатысты кепілді қамтамасыз етуді алады, егер ол қажет деп санаса. Әдеттегідей, Кепілді қамтамасыз ету клиенттің қолда бар міндеттемелеріне де, болашақ міндеттемелеріне қатысты мұндай активтері бойынша Топқа талап ету құқығын беретін клиент активтерінің кепіл түріне ие.

Сатуға арналған, қолда бар инвестициялық бағалы қағаздар

Сатуға арналған, қолда бар инвестициялық бағалы қағаздар, сату үшін деп сыныпталатын, қолда бар, туынды емес қаржы активтері болып табылады, олар заемдар мен дебиторлық берешек немесе өтелгенге дейін ұсталынатын, сауда жасауға арналған немесе бастапқы танылуы бойынша пайда немесе шығын арқылы әділ құнмен бағаланатын инвестициялар ретінде сыныпталмайды. Сатуға арналған, қолда бар инвестициялық бағалы қағаздар бастапқыда әділ құнымен танылады. Бастапқы танылудан кейін сатуға арналған, қолда бар инвестициялық бағалы қағаздар капиталдың жекелеген бабында инвестицияны мойындау тоқталғанға дейін немесе инвестиция құнсызданды деп танылғанға дейін пайда немесе шығын арқылы әділ құнымен шоғырландырылған қаржы есептілігіне есепке алынады. Бағамдық айырмашылық пен тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін пайдалану арқылы есептелген пайыздық табыс пайда мен шығын туралы шоғырландырылған есептілікте көрсетіледі. Төленеді деп жарияланған дивидендтер пайда мен шығын туралы шоғырландырылған есептілікте «Өзге табыстар» деген жолға қосылады.

Ұйымдастырылған қаржы нарығында белсенді айналымға түсірілген инвестициялардың әділ құны есеп берілетін сәттегі жұмыс күнінің аяғындағы нарықтық бағаны пайдалана отырып анықталады.

Өтелгенге дейін ұсталатын инвестициялар

Өтелгенге дейін ұсталатын инвестициялар анықталатын немесе тіркелген төлемдері бар борыштық бағалы қағаздар болып табылады. Топ бұл аталған бағалы қағаздарды өтелгенге дейін ұстап отыруға ниетті және ондай мүмкіндігі бар. Мұндай бағалы қағаздар амортизациялық құны бойынша, құнсыздану резервін шегере отырып есепке алынады. Дисконттық және сыйлықақылық амортизация өтелгенге дейінгі мерзім ішінде тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін пайдалану арқылы өтелгенге дейінгі кезең ішіндегі пайыздық табыс ретінде көрсетіледі.

2013 жылғы желтоқсан айының ішінде Топ өтелгенге дейін ұсталатын инвестициялардың барлық санатын сатуға арналған, қолда бар инвестицияларға қайта жіктеді. Топ өтеу мерзімі басталғанша өтелгенге дейін ұсталатын инвестициялардың едәуір сомасын сатты. Топқа 2014 және 2015 жылдардың ішінде, кез келген қаржы активтерін өтелгенге дейін ұсталатын инвестициялар ретінде жіктеуге тыйым салынады. Қайта жіктеу басқа жиынтық табыс туралы шоғырландырылған есепте қайта жіктеу күніне әділ құн мен баланстық құн арасындағы айырмашылықты танумен бірге, қайта жіктеу күніне әділ құн бойынша есептеледі.

Өзара есепке алу

Қаржы активтері мен міндеттемелері бойынша өзара есепке алу жүргізіледі және есепке алынған соманы заңдық бекітілген құқығы болған жағдайда және нетто негізінде реттеу, мұнымен бір уақытта активті сату және міндеттемені жабу ниет етілген болса, таза сома қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есепте көрсетіледі. Шығып қалған деп танылмайтын қаржылық активті беру есепке алынғанда Топ берілетін актив пен оған сәйкес тиісті міндеттемеге өзара есепке алуды жүргізбейді. Табыстар мен шығыстар бойынша өзара есепке алу жүргізілмейді, егер бұл қандай да бір стандарттар немесе түсініктемелер бойынша талап етілмесе немесе рұқсат етілмесе, сондай-ақ бұл Топтың жекелеген есептік саясатында да ашып көрсетілмейді.

РЕПО және кері РЕПО келісімдері және бағалы қағаздар ұсыну

Топ өз қызметінің барысында қаржы активтерін сату туралы және кері сатып алу туралы келісімдер (бұдан әрі – «РЕПО келісімдері»), сондай-ақ сатып алу туралы және қайтадан кері сату туралы келісімдер (бұдан әрі – «кері РЕПО келісімдері») бекітеді. РЕПО және кері РЕПО операцияларын Топ сауда жасау мақсатында өтімділікті басқару элементі ретінде пайдаланады.

РЕПО келісімдері қамтамасыз етілген қаржыландыру операциялары ретінде қарастырылады. РЕПО келісімдері бойынша сатылған Бағалы қағаздар қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есепте көрсетіледі, егер қамтамасыз етуді алған тараптың оларды сату, не болмаса қайта кепілдікке беру құқығы болса, мұндай бағалы қағаздар РЕПО келісімдері бойынша кепілдікке салынған бағалы қағаздар ретінде сыныпталады. Тиісті міндеттеме кредит мекемелерінің немесе клиенттердің қаражатында атап көрсетіледі.

Кері РЕПО келісімдерінің негізінде сатып алынған бағалы қағаздар кредит мекемелеріндегі қаржы немесе клиенттерге берілген заемдар немесе тиісінше ақша қаражаты және олардың баламасы ретінде есепке алынады. Сату мен кері сатып алу құны арасындағы айырма пайыздық табыстар ретінде қарастырылады және РЕПО келісімдері әрекет ететін кезең үшін, тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін пайдалана отырып есептеледі.

Контрсеріктестерге қарызға берілген бағалы қағаздар қаржылық ахуал туралы шоғырландырылған есептілікте көрсетіледі. Үшінші бір тарапқа сатылған, оларды сату мен сатып алу «пайда немесе шығын арқылы әділ құнымен бағаланатын қаржы активтері мен міндеттемелері бойынша таза пайдада» есепке алынатындарды қоспағанда, тартылған бағалы қағаздар қаржылық ахуал туралы шоғырландырылған есептілікте көрсетілмейді. Оларды қайтару бойынша міндеттемелер саудалық міндеттеме ретінде әділ құнмен көрсетіледі.

Топ бағалы қағаздар бойынша РЕПО шарттарын және бағалы қағаздармен заемдар бойынша мәмілелер бекітеді, олар бойынша Банк кәдімгі нарықтық тәжірибеге сәйкес қамтамасыз етуді алады немесе береді. Қазақстандағы және ТМД елдеріндегі кері сатып алу операцияларының стандартты талаптарына сәйкес қамтамасыз етуді алушы мәміле бойынша есеп айырысқан кезде баламалы бағалы қағаздарды қайтарған жағдайда қамтамасыз етуді сату немесе кепілге қайта салу құқығына ие.

Туынды қаржы құралдары

Топ өзінің қалыпты қызметінде фьючерстерді, форвардтарды, своптар мен опциондарды қоса алғанда, әр түрлі туынды қаржы құралдарын пайдаланады. Туынды қаржы құралдары бастапқыда туынды құрал бойынша келісім-шарт бекітілетін күнгі жағдайға сәйкес әділ құнмен көрсетіледі, кейіннен, есеп берілетін күнгі жағдайға сәйкес әділ құнмен қайта бағаланады. Әділ құн тиісті базалық құралдардың ағымдағы нарықтық және шарттық құнына сәйкес, сондай-ақ басқа да факторлар негізінде анықталады. Оң мәнді әділ құны бар туынды қаржы құралдары активтер құрамында, ал теріс мәнді әділ құны бар туынды қаржы құралдары міндеттемелер құрамында көрсетіледі. Туынды қаржы құралдары қаржылық ахуал туралы шоғырландырылған есептілікте пайда немесе шығын арқылы әділ құнымен бағаланатын қаржы активтері мен міндеттемелері құрамына енгізілген. Аталған құралдармен операциялардан түскен табыстар мен шығыстар пайда мен шығындар туралы шоғырландырылған есептілікте «пайда немесе шығын арқылы әділ құнымен бағаланатын қаржы активтері мен міндеттемелері бойынша таза пайдада» көрсетіледі.

Басқа қаржы құралдарының құрамына енгізілген туынды құралдар егер олардың тәуекелдері мен сипаттамалары негізгі шарттардың тәуекелдері мен сипаттамаларымен тығыз байланысты болмаса, бөлек ескеріледі, ал негізгі шарттардың өздері пайда мен шығын арқылы әділ құн бойынша қайта бағаланбайды. Қосылып берілген туынды қаржылық құрал туынды құралдан да және негізгі шарттан да тұратын гибриді (құрамалы) қаржылық құралдың компоненті болып табылады, осының салдарынан құрамалы құрал бойынша ақша ағынының бір бөлігі бөлек туынды қаржылық құрал секілді өзгереді. Туынды құралдармен биржадан тысқары жүргізілетін мәмілелер Топты ашық позицияны онда өтеп алуға болатын нарықтың жоқтығына байланысты Топты тәуекелдерге душар етуі мүмкін. Сонымен бірге туынды құралдар Топты контрагент тарапынан міндеттемені орындамау тәуекеліне душар етеді. Кейбір құралдар сондай-ақ контрагенттер арасында өзара есеп айырысуды сальдолы негізде жүзеге асыруға мүмкіндік беретін талаптардың жоқтығына байланысты өтімділікке қатысты тәуекелді тудырады.

Форвардтар

Форвардтық шарттар белгіленген қаржы құралын анықталатын бағамен және белгіленген уақытта сатып алу немесе сату жөніндегі келісімдер түрінде жасалады және биржалық емес нарықта бекітілетін стандарттық емес шарттар болып табылады. Форвардтық шарттар бойынша Топ контрагенттер тарапынан кредиттік тәуекелге ұшырау қаупі бар. Форвардтық шарттар брутто негізінде орындалады және сондықтан бұлардың өтімділік тәуекелі неғұрлым жоғары болып табылады.

Своптар

Своптар – бұл белгілі бір уақыт кезеңі ішіндегі төлемдер ағынымен алмасу бойынша екі тараптың арасындағы шарттық келісімдер. Келісілген шарттық сомаларға байланысты, белгілі бір базалық индекстердің, мәселен, сыйақы мөлшерлемесінің, шетел валютасын айырбастау бағамының немесе үлестік құралдар индексінің өзгерістерін ескере отырып жасалады.

Пайыздық своптар Топтың өзге қаржылық мекемелермен бекітетін шарттарына жатады, бұл шарттар бойынша Топ тіркелімді сыйақы мөлшерлемесін төлеу немесе алу орнына, тиісінше, құбылмалы сыйақы мөлшерлемесін төлейді немесе алады. Төлемдер ағыны, әдетте, бір-біріне қарама-қарсылықпен, тараптардың біреуі екінші тарапқа төлеуге тиіс болатын айырманы ескере отырып, есепке алынады. Валюталық свопта Топ валютаның бір түрімен белгіленген соманы төлейді және екінші бір валютамен белгіленген соманы алады. Көпшілік жағдайда Топтың валюталық своптары брутто негізінде орындалады.

Опциондар

Опциондар сатып алушыға қаржы құралын тіркелімді баға бойынша белгіленген сомаға немесе болашақтағы анықталатын күндері не болмаса келісілген кезең ішінде сатып алу немесе сату құқығын беретін, алайда бұған міндеттемейтін шарттық келісімдер болып табылады. Топ опциондарды реттелетін нарықта және биржалық емес мәмілелер арқылы сатып алады және сатады. Топтың сатып алған опциондары Топтың өзіне базалық активті келісілген баға бойынша немесе опционның әрекеті аяқталатын күні, не болмаса осы сәтке дейін сатып алуға (сатып алатын опциондар) немесе сатуға (сатылатын опциондар) мүмкіндік береді. Топтың сатып алынған опциондар бойынша әділ құн болып табылатын олардың баланстық құнының шегінде ғана кредиттік тәуекелге ұшырау қаупі бар. Топтың берген опциондары сатып алушыға базалық активті келісілген баға бойынша немесе опционның әрекеті аяқталатын күні, не болмаса осы сәтке дейін Топтан сатып алуға немесе Топқа сатуға мүмкіндік береді.

Топтың туынды құралдармен шарттары бойынша тәуекел мөлшері нарықтық және кредиттік тәуекелдерді, сондай-ақ Топтың өтімділік тәуекелін жалпылама басқару шеңберінде мұқият бақылауға алынады (31-Ескертпеде берілген).

Клиенттер мен кредит мекемелерінің қаржылары

Клиенттер мен кредит мекемелерінің қаражаты бастапқыда мәмілемен тікелей байланысты шығын шегерілгеннен кейінгі алынған қаржының әділ құны бойынша көрсетіледі. Алынған қаржы кейіннен амортизациялық құны бойынша көрсетіледі және алынған қаржының таза көлемі мен өтеу сәтіндегі сома арасындағы тиісті айырмашылық тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін қолдану арқылы қарыз алынған мерзім ішіндегі пайда мен шығын туралы шоғырландырылған есептілікке жатқызылады. Егер Топ өзінің меншікті борыштық міндеттемесін сатып алатын болса, онда ол қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есептіліктен шығарылады, ал міндеттеменің баланстық құны мен мәміле бойынша төленген құнның орнын толтыру арасындағы айырмашылық пайда мен шығын туралы шоғырландырылған есептілікке енгізіледі.

Шығарылған борыштық бағалы қағаздар

Шығарылған борыштық бағалы қағаздары - Топтың айналымға шығарған облигациялары, оларды есепке алу клиенттер мен кредит мекемелерінің қаржыларын есепке алу қағидатына сәйкес жүзеге асырылады. Міндеттемелерді шығару шығыны шегерілгеннен кейін алынған сомалар мен орнын толтыру құны арасындағы кез-келген айырмашылық тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін қолдану арқылы қарыз алу мерзімі ішінде пайда мен шығын туралы шоғырландырылған есептілікте танылады.

Қаржы активтерінің құнсыздану резервтері

Әрбір есеп берілетін кезең күні бойынша Топ қаржы активін немесе қаржы активтері тобының құнсыздануының болған-болмағандығын бағалайды.

Амортизацияланған құны бойынша есепке алынатын активтер

Егер амортизацияланған құны бойынша есепке алынатын қаржы активтерінің құнсыздануынан келтірілген шығын объективті куәландырылатын болса, онда шығын сомасы активтің балансталған құны мен қаржы активінің бастапқы тиімді пайыздық мөлшерлемесін (яғни, бастапқы тану кезінде есептелген тиімді пайыздық мөлшерлемені) пайдалану арқылы дисконтталған ақша қаржыларының келешектегі есеп айырысу ағындарының ағымдағы құны (шығын келтірілмеген қарыздар бойынша келешектегі залалды қоспағанда) арасындағы айырмашылық ретінде бағаланады. Активтің баланстық құны резерв шотын пайдалану арқылы азайтылуы тиіс. Құнсызданудан болған залал сомасы пайда мен шығындар туралы шоғырландырылған есептемеде танылады.

Құнсызданудан болған залалдардың жеткілікті дәлелін алу үшін Топ бағалайтын факторларға дебитордың немесе эмитенттің өтімділігі туралы, олардың төлемдік қабілеттілігі, іскерлік және қаржылық тәуекелдері, ұқсас қаржы активтері бойынша міндеттемелер өтелген кездегі дефолт деңгейлері мен ағымдары, ұлттық және экономикалық ахуал мен талаптар, бағалы қағаз бен кепілдіктің әділ құны туралы ақпарат жатады. Осы және басқа да факторлар жекелей түрде немесе жиынтық түрде қаржы активінің немесе қаржы активтері тобының құнсыздануынан болған залалды танудың жеткілікті дәлелі болып табылады.

Қамтамасыз етілген қаржы активінің жорамалданып отырған келешектегі ақша қаражаты қозғалысының ағымдағы құнының есептеулері қамтамасыз етуді алуға және сатуға жұмсалған шығын шегерілген құн өндірудің нәтижесі болуы мүмкін ақша қаражат қозғалысын, құн өндірудің болуы мүмкін немесе мүмкін еместігіне байланыссыз, көрсетеді.

Резервтер әрбір кредиттік тәуекел санатындағы активтер бойынша борышқа қызмет көрсету мүмкіндігі мен заемшының кредиттік тарихын негізге ала отырып басшылықтың залалдар деңгейіне қатысты жасайтын болжалдары мен залалдарды талдау бойынша Топтың өз тәжірибесіне негізделеді.

Егер бұдан кейінгі кезеңде құнсызданудан болған залал сомасы азаятын болса және мұндай азаю құнсыздануды танығаннан кейін болған оқиғамен объективті байланыста болуы мүмкін болса, онда құнсыздану бойынша бұрын танылған залалға сторно жүргізіледі. Кез-келген келесі құнсызданудан болған залалдарға сторно жасау пайда мен шығын туралы шоғылдырылған есепте активтердің баланстық құны осындай сторно жүргізілетін күнгі амортизациялау құнынан аспайтын көлемде танылады.

Қаржы активтері мұндай активтер қамтамасыз етудің құн өндіру арқылы өтеуді қоса алғанда өтелмейді деп танылғанда, құнсыздану резерві есебінен есептен шығарылады. Топ қажет болғанда кредиттік қаржы құралдарын өтеу үшін кепілмен қамтамасыз етуді талап етеді. Кепілмен қамтамасыз етуге банктегі депозиттер, мемлекеттік бағалы қағаздар және активтердің басқа түрлері жатады. Заемшы берешек сомасын мерзімінде төлемеген жағдайда Топтың кепілмен қамтамасыз етуді иеліктен шығаруға құқығы бар. Басшылық Топ алдындағы берешек сомасының орнын толтыру үшін барлық мүмкіндіктерді пайдаланғаннан кейін және Топ барлық қамтамасыз етуді сатқаннан кейін қаржы активтері есептен шығарылады. Құнсыздану резервіне қарсы барлық негізгі, артықшылықты, қамсыздандырылмаған және инсайдерлік активтер бойынша үмітсіз борышты есептен шығару туралы шешім заңдық және нотариалдық органдар құжатымен расталады. Бұл құжат үмітсіз борышты есептен шығару туралы шешім қабылданған сәтте борышкер қаражаты есебінен өтеу мүмкін болмағанын (немесе ішінара өтелгенін) растайды. Бұрын есептен шығарылған соманы кейін өтеу пайда мен шығындар туралы шоғырландырылған есептілікте қаржы активтерінің құнсыздану резервін құру сомасын азайтады.

Ұжымдық негізде бағаланатын елеулі емес заемдар мен дебиторлық берешекті қоспағанда, заемдар мен дебиторлық берешек құнсыздану тұрғысынан жеке-дара негізде бағаланады. Жеке-дара негізде бағаланатын, бұлар бойынша құнсыздану белгіленбеген заемдар мен дебиторлық берешек және басқа да елеулі емес қарыздар мен дебиторлық берешек, олар туралы объективті дәлелі бар, бірақ олардан болатын эффект әлі де мойындалмаған шығасының салдарынан болатын мойындалуға тиіс құнсыздануды айқындау үшін бұдан әрі ұжымдық негізде, тәуекелдік сипаттамасы ұқсас активтер тобында бағаланады. Ұжымдық негіздегі бағалау кезінде заемдар портфеліндегі ақпарат (кешіктірілу мерзімінің деңгейі, пайдалану мақсаты, кепілмен өтеу коэффициенті т.б. туралы), тәуекелді шоғырландыру тиімділігі туралы пікірлер және экономикалық ақпарат (оның ішінде жұмыссыздық деңгейі, жылжымайтын мүлік бағасы, елдік тәуекел және түрлі жеке-дара топтардың тәртібі) ескеріледі.

Заемдар мен дебиторлық берешек бойынша құнсызданудан болатын залал 11, 19 және 31- ескертпелерде неғұрлым толығырақ ашылып көрсетілген.

Сатуға арналған, қолда бар инвестициялық бағалы қағаздар

Сатуға арналған, қолда бар инвестициялық бағалы қағаздар құнсызданатын болса, бұрын табыстар мен шығындар туралы шоғылдырылған есепте танылған, олардың құны (төленген негізгі сома мен амортизация шегерілген) мен олардың ағымдағы әділ құны арасындағы айырмашылықтан құнсызданудан болған кез-келген залалға шегерілген жалпы сома капиталдан пайда мен шығын туралы шоғылдырылған есепке ауыстырылады. Сатуға арналған, қолда бар ретінде сыныпталған үлестік құралдарға қатысты бұрын пайда мен шығындар туралы шоғылдырылған есепте танылған құнсызданудан болған залалдарға пайда мен шығындар туралы шоғырландырылған есеп арқылы сторно жасалмайды. Құнсызданудан болған залалды танудан кейінгі әділ құнның кез-келген ұлғаюы өзге жиынтық табыста танылады.

Қайта құрылымдалған заемдар

Топ қамтамасыз етуге қатысты мүліктік құқықтарды алуға емес, заемдарды қайта құрылымдауға мүмкіндігінше күш салуда. Бұған төлем мерзімін ұзарту және заем талаптарын өзгертуге қатысты келісімдерді қамтуы мүмкін. Талаптар өзгертілгеннен кейін заемның мерзімі өткен болып саналмайды. Басшылық барлық критерийлердің орындалуы және келешек төлемдердің жүзеге асырылу ықтималдығы тұрғысынан қайта құрылымдалған заемдарға тұрақты түрде шолу жасап отырады. Заемдар заем бойынша бастапқы тиімді пайыздық мөлшерлемені пайдалана отырып есептелетін құнсыздану тұрғысынан жеке-дара немесе ұжымдық бағалау объектісі күйінде қалып отыр. Қайта құрылымдау қаржылық жай-күйі нашарлаған жеке-дара заемшылар бойынша құнсыздану белгісі болып табылады.

Заемдар мен дебиторлық берешекті шығынға жазу

Заемдар мен дебиторлық берешекті өндіріп алу мүмкін болмағанда, оның ішінде қамтамасыз етуден құн өндіру жолымен өндіріп алу мүмкін болмаған жағдайда олар құнсыздану резервінің есебінен шығынға жазылады. Заемдар мен дебиторлық берешекті шығынға жазу Топ басшылығы Топқа тиесілі сомалардың барлығын өндіріп алу үшін қолда бар қолданылуы мүмкін шаралардың барлығын қолданғаннан кейін, сондай-ақ Топ қолда бар кепілмен қамтамасыз етуді сатқаннан кейін жүзеге асырылады. Бұдан бұрын шығынға жазылған соманы бұдан кейінгі өтеу пайда мен шығын туралы өтеу кезеңіндегі шоғылдырылған есепте жасақталатын құнсыздану резервінің азаюы ретінде көрсетіледі.

Қаржы активтері мен міндеттемелерінің танылуын тоқтату

Қаржы активтері

Қаржы активтерінің (немесе бұл орынды болған кезде, осындай қаржы активтерінің бір бөлігінің немесе осыған ұқсас қаржы активтері тобының бір бөлігінің) танылуын тоқтату мынадай жағдайда іске асырылады:

- егер активтен түскен ақша қаражаты ағындарын алу құқығының мерзімі аяқталған болса;
- Топ өзінің активтен ақша қаражаты ағынын алу құқығын басқаға берген болса немесе активтен түскен ақша қаражаты ағынын алу құқығын сақтап қала отырып, бірақ оларды «аралық» келісімге сәйкес үшінші тарапқа көп кешіктірмей толық төлеу жөнінде міндеттеме қабылдаған жағдайда; немесе
- Топ іс жүзінде (а) актив бойынша тәуекелдің және сыйақының барлығын берген болса, не болмаса (б) актив бойынша тәуекелдің және сыйақының барлығын іс жүзінде ұстап қалмаған, бірақ активке бақылау жүргізуді берген болса.

Қаржы активі аударылғаннан кейін оны тану тоқтатылады және бұл аударым тануды тоқтату талаптарына сай болады. Аударуға сәйкес Топтан (а) актив бойынша ақша ағындарын алуға келісім-шарттық құқық беру немесе (б) актив бойынша ақша ағындарына құқықты сақтау, алайда үшінші тарапқа қатысты осы ақша ағынын төлеу бойынша келісім-шарттық міндеттеме қабылдау талап етіледі. Аударым жүргізілгеннен кейін Топ аударылған активтерге иелік етуден түскен пайданың және тәуекелдің сақталу деңгейіне қайта бағалау жүргізеді. Егер тәуекел мен пайданың барлығы негізінен сақталған болса, онда актив қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есепте одан әрі таныла береді. Егер тәуекел мен пайданың барлығы жалпы берілген болса, бұларды актив бойынша тану тоқтатылады. Егер кейіннен тәуекел мен пайданың барлығы сақталмайтын және берілмейтін болса, Топ активтерге жүргізілетін бақылаудың сақталуын бағалайды. Егер бақылау сақталмаған болса, онда актив бойынша тану тоқтатылады. Егер Топ активті бақылауды сақтайтын болса, онда ол оның қатысуы шеңберінде активті таңдауды жалғастырады.

Қаржы міндеттемелері

Міндеттеме орындалғанда, жойылғанда немесе оның әрекет ету мерзімі аяқталғанда қаржы міндеттемесін тану тоқтатылады.

Топ шығарған борыштық бағалы қағаздарды (оның ішінде субординирленген міндеттемелерді қосқанда) құнын өтеп сатып алу немесе өтеу кезінде Топ борыштық құралды тануды тоқтатады, ал борыштық бағалы қағаздардың ағымдағы құны және сатып алу немесе өтеу үшін жұмсалатын шығын құны арасындағы айырма пайда мен шығынды тану болып табылады. Осыған ұқсас есеп егер борыштық бағалы қағаздар шығарылу талаптары қолда бар борыштық бағалы қағаздарды шығару талаптарынан едәуір ерекшеленетін жаңадан шығарылған борыштық қағаздарға ауыстырылатын жағдайда да қолданылады. Бағалы қағаздар жаңадан шығарылған жағдайда өзгерістерінің маңыздылығын бағалау үшін бұлардың сапалық және сандық сипаттамасы назарға алынады, оның ішінде жаңа шығарылым талаптарында ақша ағынының дисконтталған құнын және қолда бар борыштық бағалы қағаздар ақша ағынының қалған дисконтталған құны салыстырылады.

Қаржы міндеттесі сол заем берушінің елеулі айырмашылығы бар талаптары негізінде басқа міндеттемесімен ауыстырылғанда немесе қолда бар міндеттеме талаптары айтарлықтай өзгертілгенде, мұндай ауыстыру немесе өзгерту бастапқы міндеттемені тануды тоқтату және жаңа міндеттемені тану ретінде қарастырылады, ал тиісті ағымдағы құндағы айырмашылық пайда мен шығындар туралы шоғылдырылған есепте танылады.

Салық салу

Табыс салығы бойынша ағымдағы шығындар Қазақстан Республикасының және Топ жұмыс істейтін басқа елдердің заңнамасына сәйкес есептеледі.

Мерзімі кейінге шегерілген салықтық активтер мен міндеттемелер уақыттық айырмашылыққа қатысты есепке алудың баланстық әдісін пайдалану арқылы есептеледі. Мерзімі кейінге шегерілген табыс салығы активтердің салықтық базасы мен міндеттемелері және баланстық құны арасында пайда болған барлық уақыттық айырмашылықтар бойынша, мерзімі кейінге шегерілген корпоративтік табыс салығы іскерлік беделдің, активтің немесе компанияны шоғырландыру емес және іске асыру сәтінде бухгалтерлік табысқа да, салық салынатын пайда мен шығынға да әсері тимейтін операция бойынша міндеттеменің бастапқы көрсетілуі нәтижесінде туындайтын жағдайларды қоспағанда, қаржылық есептілік мақсатында көрсетіледі.

Мерзімі кейінге шегерілген салықтық активтер уақыттық айырмашылықтар қарсы есепке алынуы мүмкін, келешекте салық салынатын табыс алу мүмкіндігі бар шамада көрсетіледі. Мерзімі кейінге шегерілген салықтық активтер мен міндеттемелер активті сату немесе міндеттемелерді реттеу кезеңі ішінде қолданылатын салықтық мөлшерлемелер бойынша есеп берілетін күні күшіне енген немесе нақты күшіне енетін салықтық мөлшерлемеге қарай бағаланады. Мерзімі кейінге шегерілген салық өзге жиынтық табыста немесе капиталда есепке алынатын операцияға қатысты жағдайларды қоспағанда, мерзімі кейінге қалдырылған салық тікелей табыстар мен шығындарда есепке алынады, мұндай жағдайда мерзімі кейінге қалдырылған салық тағы да тікелей жиынтық табыста немесе капиталда есепке алынады.

Мерзімі кейінге шегерілген табыс салығы еншілес және қауымдасқан компанияларға, сондай-ақ бірлескен кәсіпорындарға салынған инвестициялармен байланысты уақыттық айырмашылық бойынша көрсетіледі, уақыттық айырмашылыққа сторно жасау уақытын бақылауға болатын және уақыттық айырмашылыққа жақын келешекте сторно жүргізілмеуі мүмкін болатын жағдайлар бұған жатпайды.

Топ мерзімі кейінге шегерілген салық активтері мен міндеттемелерге өзара есеп жүргізеді және қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есепте қорытынды айырмасын көрсетеді, егер:

- Топтың ағымдағы салықтық талаптар мен ағымдағы салықтық міндеттемелерге қарсы есепке алу жүргізу үшін заңды түрде бекітілген құқығы болса; және
- Мерзімі кейінге шегерілген салықтық активтер мен міндеттемелер бір салықтық субъектіден бір салықтық орган өндіріп алатын пайда салығына жатқызылатын болса.

Мұнымен қатар Қазақстан Республикасында және Топ жұмыс істейтін басқа елдерде Топ қызметіне қатысты қолданылатын әртүрлі операциялық салықтар әрекет етеді. Бұл салықтар пайда салығынан басқа салықтардың құрамында көрсетіледі.

Жылжымайтын мүлік, ғимараттар мен жабдықтар

Жылжымайтын мүлік, ғимараттар мен жабдықтар құнның жинақталған тозуы мен жинақталған құнсыздануы шегерілгеннен кейінгі құн бойынша көрсетіледі, ғимараттар мен құрылыстар бұған жатпайды, олардың құны қайта бағалау жүргізілетін күнгі әділ құны болып табылатын қайта бағаланған құнмен, кейін жинақталған тозуы мен жинақталған құнсыздануы шегерілгеннен кейінгі құн бойынша көрсетіледі.

Объект амортизациясы оны пайдалануға қол жеткізу мүмкін болғанда басталады. Амортизация активтерді тиімді пайдаланудың мынадай бағалау мерзімдері ішінде құнды біркелкі шығынға жазу әдісімен есептеледі:

	Жылдар
Ғимараттар мен құрылыстар	20-100
Көлік құралдары	5-7
Компьютерлер мен банктік жабдықтар	5-10
Басқалары	7-10

Жалға берілген меншікті жақсартулардың амортизациясы жалданылған тиісті активтерді пайдалы қолдану мерзімі ішінде есептеледі. Ағымдағы және күрделі жөндеу бойынша шығындар пайда мен шығындар туралы шоғырландырылған есептілікте, егер капиталдандыру бойынша талаптарды қанағаттандырмайтын болса, операциялық шығындар құрамында олардың пайда болу кезеңінде көрсетіледі.

Жылжымайтын мүлік, ғимараттар мен жабдықтардың баланстық құны әрбір есептік күнге есепке алуда көрсетілген соманың оның орны толтырылатын құнынан асуы мүмкін мәніне талданады және, егер баланстық құн мұндай есеп айырысатын орын толтыру құнынан асатын жағдайда активтер құны орын толтыратын есеп айырысу құнынан артатын болса, онда активтер құны орны толатын құнға дейін төмендетіледі. Құнсызданудан болған залал тиісті кезеңде танылады және операциялық шығындар құрамына косылады.

Қызмет көрсетуге немесе әкімшілік мақсатқа арналған қолдағы бар жерлер мен құрылыстар қаржылық жағдай туралы шоғылдырылған есепте қайта бағаланған құнымен көрсетіледі, бұл құн білікті тәуелсіз бағалаушылар нарықтық мәліметтер негізінде белгілеген, кейіннен жинақталған амортизация мен құнсыздану шығындары шегерілгеннен кейін анықталады. Активтердің баланстық құны есептік күнгі жағдайға сәйкес әділ құнмен есептеу әдісі бойынша анықталуы мүмкін болатын құннан айтарлықтай айырмашылықта болмауы үшін қайта бағалау ұдайы түрде жүргізіліп отырады.

Қайта бағалау нәтижесінде ғимараттар мен құрылыстар құнының кез-келген ұлғайтылуы ғимараттарды қайта бағалау резерві құрамында көрсетіледі, пайда мен шығыстар туралы шоғырландырылған есепте бұрын танылған сол актив құнының азайтылған сомасы өтелетін жағдай бұған жатпайды. Бұл жағдайда ұлғайтылған құн сомасы пайда мен шығыстар туралы шоғылдырылған есепте бұрын ескерілген активтердің азайтылған құны мөлшерінде танылады. Қайта бағалау нәтижесінде туындаған активтің баланс құнының азайтылуы кірістер мен шығыстар туралы шоғырландырылған есепте аталған активтің бұған дейінгі қайта бағалану нәтижесінде пайда болған қайта бағалау құнынан қаншалықты асатын болса, сол мөлшердегі деңгейде танылады.

Қайта бағаланған ғимараттар мен құрылыстардың амортизациясы пайда мен шығыстардың шоғырландырылған есебінде көрсетіледі. Қайта бағаланған меншік одан әрі сатылған немесе шығарылған жағдайда ғимараттарды қайта бағалау резервінің құрамында ескерілген тиісті оң мәнді нәтиже бөлінбеген пайда есебіне аударылады.

Сатуға арналған активтер

Ұзақ мерзімді активтермен тікелей байланысты ұзақ мерзімді активтер мен міндеттемелер егер мұндай активтердің ағымдағы құны, негізінен, бұларды тұрақты түрде пайдалану арқылы емес, сату арқылы өтелу мүмкіндігі жоғары болса және мұндай активтер (немесе шығу тобы) бұлардың ағымдағы күйінде сатылуы мүмкін болса, сатуға арналған деп сыныпталады (бұдан әрі - «шығу тобы»). Мұндай активтер сатуға арналған деп сыныпталған сәттен бастап Басшылық бұл активтерді бір жылдың ішінде сатуға ниетті болуға тиіс.

Сатуға арналған активтер сатуға жұмсалатын шығын шегерілгеннен кейінгі бұлардың ең төменгі және әділ құнымен бағаланады. Егер сатуға арналған активтің әділ құны сатуға жұмсалатын шығын шегерілгеннен кейін оның ағымдағы құнынан төмен болса, құнсыздану шығынын ұйым пайда мен шығын туралы шоғырландырылған есепте сатуға арналған активтер шығыны ретінде тануға тиіс. Активтің әділ құнындағы одан кейінгі кез-келген ұлғаю шамасы, сату шығыны шегерілгеннен кейін, осы активтердің құнсыздануы бойынша бұрын танылған жинақталған шығын сомасы болып танылады.

Резервтер

Резервтер, егер Топ ағымдағы құқықтық міндеттемеге немесе тәжірибеден туындайтын, бұрын болған оқиғалар нәтижесінде пайда болған міндеттемеге иелік ететін болса, сондай-ақ міндеттемені өтеу үшін экономикалық пайдамен байланысты қаржының кері ағыны туындау мүмкіндігі болса және бұл міндеттеме сомасы барынша дәл бағалануы мүмкін болған жағдайда танылады. Қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есеп ұсынылатын күні көрсетілген сомалар міндеттемені өтеу үшін талап етілетін шығындарды Топтың ең таңдаулы бағалауын білдіреді. Резервтерді құруға байланысты шығыстар кез-келген қайта жаңғыртуларды шегере отырып пайда мен шығындар туралы шоғырландырылған есепте ұсынылады.

Зейнетақылық және басқа да міндеттемелер

Топтың жұмыс берушіден брутто жалақысының ағымдағы төлемінің пайызы ретінде есептелген ұстап қалуды талап ететін Қазақстан Республикасының және Топ жұмыс істейтін басқа елдердің мемлекеттік зейнетақы бағдарламасынан өзге қандай да бір зейнетақымен қамтамасыз ету схемасы жоқ; мұндай шығындар тиісті жалақы есептелген кезеңде есептеледі және пайда мен шығындар туралы есепте операциялық шығындарға қосылады. Топ әлеуметтік салықты Қазақстан Республикасының және Топ жұмыс істейтін басқа елдердің бюджетіне аударады. Еңбек қызметі аяқталғаннан кейінгі төлемдер бойынша Топтың қандай да бір міндеттемелері жоқ.

Капитал

Топ өзі шығаратын қаржы құралын келісім-шарттық келісімнің мәніне сәйкес қаржы активі, қаржы міндеттемесі немесе үлестік құрал ретінде сыныптайды. Егер ол ақшалай қаражат немесе басқа қаржы активі ұсыну бойынша, не болмаса ықтимал қолайсыз жағдайларда қаржы активтерін немесе қаржы міндеттемелерін айырбастау бойынша келісім-шарттық міндеттеме болса, құрал міндеттемесі ретінде сыныпталады. Егер ол міндеттемелер шегерілгеннен кейін Топ активтеріндегі қалған үлеске ғана үміттенген болса, құрал капитал ретінде сыныпталады. Топ шығарған күрделі қаржы құралдары компоненті түрлі жағдайларға сәйкес қаржы активтері, қаржы міндеттемелері немесе капитал ретінде жеке сыныпталады және есепке алынады.

Жарғылық капитал

Компаниялар шоғырландырылатын жағдайды қоспағанда, жаңа акцияларды шығарумен тікелей байланысты үшінші тараптың қызмет ақысын төлеу шығыны капитал құрамында осы эмиссия нәтижесінде алынған соманың азаюы ретінде көрсетіледі. 2003 жылғы 13 мамырға дейінгі мерзімде алынған қаржының әділ құнының шығарылған акциялардың номинал құнынан асатын сомасы эмиссиялық табыс ретінде көрсетілген. 2003 жылғы 13 мамырдан бастап, Қазақстан Республикасының «Акционерлік қоғамдар туралы» Заңының жаңа редакциясы қабылданғаннан кейін «акцияның номиналдық құны» деген ұғым акцияларды қоғамның құрылтайшылары арасында орналастырған кезде ғана қолданылады. Барлық өзге инвесторлар үшін жарғылық капитал Топтың акцияларды орналастырудан алған сомасына тең орналастыру бағасы бойынша есепке алынады.

Сатып алынған өз акциялары

Топ өз акцияларын сатып алған жағдайда мәміле бойынша тікелей шығындарды қоса алғандағы сатып алу құны, қолданылатын тиісті салық төлемі шегерілгеннен кейін, капитал құрамының өзгерісі ретінде танылады. Топтың сатып алған өз акциялары айналымнан алынады. Құны өтеліп сатып алынған акциялар сатып алынған өз акциялары ретінде сыныпталады және құны бойынша көрсетіледі. Мұндай акциялар шығарылған акциялардың орташа есептелген санынан шегеріледі және олардың құны капиталдың азаюы ретінде көрсетіледі. Акциялардың номинал құны - жай акциялардың азайтылуы ретінде, ал құн қалдығы жай акциялар бойынша эмиссиялық табыстың азайтылуы ретінде көрсетіледі. Сатып алынған өз акциялары бойынша алынған дивидендтер шоғырландыру кезінде элиминацияланады.

Дивидендтер

Дивидендтер міндеттеме болып танылады және олар жарияланған күні капитал сомасының есебінен шығарылады. Дивидендтер туралы ақпарат, егер олар есеп берілетін күнге дейін, сондай-ақ есеп берілетін күннен кейін, алайда шоғылдырылған қаржылық есептеме шоғырландырылатын күнге дейін ұсынылған немесе жарияланған болса, есептемеде ашылып көрсетіледі.

Меншікті капиталдың қорлары

Топтың қаржылық жағдайы туралы есебіндегі меншікті капиталдың құрамында (басқа жиынтық табыста) көрсетілген қорларға мыналар кіреді:

- сатуға арналған, қолда бар қаржы активтерінің әділ құнының өзгерістері жататын, сатуға арналған, қолда бар қаржы активтерін қайта бағалау қоры;
- хеджирлеудің әсері шегерілген, таза инвестицияларды шетел қызметіне қайта есептегенде туындайтын бағамдық айырмашылықтарды көрсету үшін пайдаланылатын бағамдық айырмашылықтар қоры;
- жер мен ғимараттарды қайта бағалау резервінен тұратын мүлікті қайта бағалау қоры.

Шартты міндеттемелер және активтер

Шартты міндеттемелер қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есепте танылмайды, дегенмен, оларды өтеу нәтижесінде қаржының ағыны туындау ықтималдығы аз болған жағдайларды қоспағанда, шоғырландырылған қаржы есептілігінде ашылады. Шартты актив қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есептемеде танылмайды, бірақ экономикалық пайда табу мүмкіндігі болған жағдайда қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есептемеде ашылады.

Траст қызметі

Қабылданған активтер мен фидуциарлық қызмет бойынша қабылдап алынған міндеттемелер Топтың шоғырландырылған қаржы есептілігіне қосылмайды. Топ бұл қызмет бойынша операциялық тәуекелді қабылдайды, ал мұндай операциялармен байланысты кредиттік және нарықтық тәуекелді Топ клиенттері арқалайды.

Табыстар мен шығындарды тану

Пайыздық кірістер мен шығындар тиімді пайыздық мөлшерлемені пайдалана отырып есептеу тәсілі бойынша көрсетіледі. Тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісі - бұл қаржы активінің немесе қаржы міндеттемесінің (не болмаса қаржы активтері немесе қаржы міндеттемелері тобының) амортизациялық құнын есептеуді, сондай-ақ пайыздық табысты немесе пайыздық шығысты тиісті кезеңге жатқызуды білдіретін әдіс. Тиімді пайыздық мөлшерлеме - бұл келешекте болатын ақшалай төлемдер немесе ақшалай түсімдерді осы мөлшерлеме көмегімен қаржы активінің немесе қаржы міндеттемесінің таза ағымдағы құнына келтірілетін пайыздық мөлшерлеме. Бұл ретте дисконттау қаржы құралының болжанған айналым мерзімі кезеңінде немесе, егер бұл қолданылатын болса, одан да қысқа кезеңге жүргізіледі.

Егер қаржы активі немесе біртектес қаржы активтері тобы құнсыздану салдарынан есептен шығарылған болса (ішінара есептен шығарылса), пайыздық табыс болашақтағы ақша ағынын дисконттау үшін, құнсыздану шығындарын есептеу мақсатында пайыздық мөлшерлемені ескере отырып анықталады.

Клиенттерге заемдар беру комиссиясы (тиісті тікелей шығындармен бірге) заемдар бойынша тиімді пайыздық мөлшерлемеге жасалған түзету ретінде танылады. Егер заем беру міндеттемелері болғандықтан, заем беру туралы шарт бекітілген болса, заем беру міндеттемесі үшін комиссия алдағы кезеңдердің табысы құрамына (тиісті тікелей шығындарымен бірге) қосылады және одан әрі заем бойынша нақты табыстарға жасалған түзету ретінде көрсетіледі. Заем беру бойынша міндеттемелер заемды беруге алып келу ықтималдығы төмен болып бағаланатын болса, несие беру міндеттемесі үшін комиссия заем беру бойынша міндеттеменің қалған кезеңі ішінде пайда немесе шығын құрамында көрсетіледі. Заем беру міндеттемелерінің әрекет мерзімі заем берілмей аяқталғанда, заем беру міндеттемесінің комиссиясы оның әрекет ететін мерзімі аяқталатын күнгі пайда мен шығындар құрамында танылады.

Зейнетақы активтерін басқару комиссиясын қоса алғандағы комиссиялар мен алымдар, сондай-ақ табыстар мен шығыстардың өзге баптары әдетте қызмет көрсетілген жағдайдағы комиссия есептеу әдісімен есепке алынады.

Портфельді басқару қызметі және басқа да басқарушылық консультациялар қызмет көрсетудің тиісті келісім-шарттары негізінде есепке алынады. Ұзақ мерзімдік кезең ішінде ұсынылатын активтерді басқару қызметі үшін комиссия қызмет көрсетілген кезеңде есепке алынады.

Шетелдік валютада көрсетілген баптарды қайта бағалау

Шоғырландырылған қаржы есептілік, шетелдік еншілес компанияларды қоспағанда, Банк пен оның еншілес кәсіпорындарының функционалдық валютасы болып табылатын теңгемен беріледі. Шетел валютасындағы операциялар бастапқыда операция жүргізілетін күнгі айырбастау бағамы бойынша функционалдық валютамен қайта есептеледі. Шетел валютасындағы ақша активтері мен міндеттемелер ҚҚБ есептік күнге сәйкес белгілеген нарықтық айырбастау бағамы бойынша теңгемен қайта есептеледі. Шетел валютасымен мәмілені қайта есептеу нәтижесінде пайда болған кіріс пен шығыс шетел валютасын және шетел валютасымен операцияларды қайта бағалаудан алынған таза шығын немесе пайда ретінде пайда мен шығындар туралы шоғырландырылған есепте танылады. Шетел валютасымен бастапқы құны бойынша бағаланған ақшалай емес баптар бастапқы мәмілелер күніне айырбастау бағамдарын қолдану арқылы қайта есептеледі. Шетел валютасымен әділ құны бойынша бағаланатын ақшалай емес баптар әділ құн айқындалған күнгі айырбастау бағамын пайдалана отырып қайта есептеледі.

Шетелдік еншілес кәсіпорындардың активтері мен міндеттемелері есептік күнгі жағдай бойынша, қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есеп күні әрекет ететін айырбастау бағамы бойынша Топтың функциялық валютасымен қайта есептеледі, ал еншілес кәсіпорындардың пайда мен шығыстар туралы есептері бір жыл үшін орташа айырбастау бағамдары бойынша қайта есептеледі. Қайта есептеген кезде туындайтын айырмашылық капиталдың жеке компонентінде тура есепке алынады. Шетелдік еншілес кәсіпорын шығарылған жағдайда, капиталда танылған және тікелей осы еншілес кәсіпорынға қатысты мерзімі кейінге шегерілген жинақталған сома пайда мен шығыстар туралы шоғырландырылған есепте танылады.

Мәміленің келісім-шарттық айырбас бағамы мен мәміле жасалатын күнгі нарықтық айырбастау бағамы арасындағы айырмашылық шетел валютасымен жүргізілетін операциялар бойынша таза кіріске енгізілген. 2013 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша нарықтық айырбастау бағамы 1 АҚШ доллары үшін 153.61 теңгені құрады (2012 жылғы 31 желтоқсанда – 150.74 теңге; 2011 жылдың 31 желтоқсанында – 148.40 теңге болды).

Сақтандыру

Сақтандыру бойынша келісім-шарттар – егер болашақтағы көрсетілген белгісіз оқиға сақтандыру полисін ұстаушыға теріс әсер ететін болса, сақтандыру полисінің ұстаушысына өтемақы төлеуге келісім берумен қоса екінші тараптан едәуір сақтандыру тәуекелін беретін келісім-шарттар. Топ Қазақстан Республикасындағы сақтандыру компаниялары үшін ҚҚК белгілеген есепке алу саясатын пайдаланады.

Топ мүлікті сақтандыру, жазатайым жағдайдан сақтандыру, құқықтық жауапкершіліктен сақтандыру, жеке басты сақтандыру және өмірді сақтандыру бойынша түрлі өнімдер ұсынады.

Андеррайтингтен түсетін табыс

Андеррайтингтен алынатын табыс еңбекпен өтелмеген сыйлықақы резервіндегі таза өзгеріс шегерілгеннен кейін қайта сақтандыруға берілгеннен алынған комиссиялар мен сақтандыру бойынша таза сыйлықтан тұрады.

Келісім-шарттың әрекеті басталғаннан кейін сыйлықтар полисте көрсетілген сомада есепке алынады және сақтандыру шартының әрекет ету кезеңі ішінде тепе-теңдік негізде табысқа жатқызылады. Еңбекпен өтелмеген сыйлықтар резерві сақтандыру шартының аяқталмаған мерзіміне жататын барлық қабылданған сыйлықтардың бөлігін құрайды және қоса берілген қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есепте сақтандыру талаптарын реттеу резервіне қосылады.

Шығындарды реттеу бойынша залалдар мен шығындар пайдалар мен шығындар туралы есепте олардың шығуына қарай болуы мүмкін пайдалар мен шығындар резервін шығындарды реттеу бойынша қайта бағалау арқылы есепке алынады және қоса берілген пайдалар мен шығындар туралы шоғырландырылған есепте іске асырылған сақтандыру төлемдері құрамына қосылады.

Қайта сақтандырушылармен келісім-шарт бойынша алынған комиссиялар қайта сақтандыру шартына қол қойған және ол күшіне енген сәттен бастап табыс ретінде есепке алынады.

Сақтандыру полисін сатып алу құны жаңа бизнесті ашумен тікелей байланысты және түрленеді, мерзімі кейінге қалдырылған болып табылатын және сақтандыру активтерінің құрамында қоса берілген қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есепте сақтандыру активтерінде көрсетілетін сақтандыру агенттері мен брокерлерге төленген комиссиядан тұрады. Мерзімі кейінге шегерілген сатып алу бойынша шығындарға жататын активтер соңынан тиісті сыйақы еңбегі ақталған кезең ішінде амортизацияланады және оның баланстық құнының орны толатын болмауы мүмкін жағдайларда құнсыздануы тұрғысынан тексеріледі. Егер актив сомасы орны толтырылатын құн сомасынан көп болса, ол дереу есептен шығарылады. Қалған өзге шығындар пайда болу ретіне қарай шығын болып танылады.

Сақтандыру шығындарының резерві және шығындарды реттеу бойынша шығыс

Сақтандыру қызметі бойынша мүмкін болатын шығындар және сақтандыру шығындарын реттеу шығындары қоса беріліп отырған қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есепке қосылған және әлі реттелмеген есептік күнге дейін сұратылған шығындардың ақысын төлеуге болжанған сома және болған, бірақ есептік кезеңге жатқызылатын жарияланбаған шығындар бойынша бағалауға негізделген.

Болған, бірақ тапсырылмаған автокаско және жауапкершілікті сақтандыру бойынша шығындар резерві (бұдан әрі - «РПНУ») актуарлық негізде анықталады және бизнестің санаттар мен қосалқы санаттар шығындары пайда болуы үшін қалыпты кезең үшін сақтандыру төлемдері бойынша статистикалық деректерге және Топтың алдыңғы тәжірибесіне негізделген.

Алдыңғы тәжірибенің жоқтығы және бизнестің басқа бағыттары бойынша салыстырмалы салалық деректердің болмауы себебінен РПНУ резерві ҚҚК ұсынған нұсқаулықты қолдану арқылы анықталған. Осы басшылыққа сәйкес РПНУ бойынша резерв бизнестің әр бағыты бойынша шығындар есептемесінде нақты көрсетілген шығындар шегерілгеннен кейін күтілген шығын коэффициентін пайдалану арқылы есептеледі.

Мұндай бағалауларды анықтау тәсілі және соның нәтижесінде алынған резервтерді жасау тұрақты түрде қайта қаралып және жаңартылып отырады. Осының нәтижесінде алынған түзетулер олар анықталған кезеңде пайда мен шығындар туралы шоғырландырылған есепте көрінеді.

Қайта сақтандыру

Топ өзінің әдеттегі қызметін іске асыру барысында қайта сақтандыру операцияларын жүзеге асырады. Қайта сақтандыру туралы мұндай келісімдер бизнесті одан әрі әртараптандыруды қамтамасыз етеді, басшылыққа тәуекелдерді сақтандыру нәтижесінде пайда болатын ықтимал шығындарды бақылауды іске асыруға мүмкіндік береді және өсімге қол жеткізу үшін қосымша мүмкіндік туғызады.

Қайта сақтандыру активтері басқа қайта сақтандыру компанияларының төленген және төленбеген шығындар үшін берешек сомасынан және шығындарды реттеуге жұмсалатын шығыстардан, сондай-ақ әлі алынбаған сақтандыру сыйлығынан құралады. Қайта сақтандырушылардан алынатын ақша сомасы қайта сақтандыру полистеріне байланысты сақтандыру өтемдерін төлеуге жұмсалатын шығын ретінде бағаланады.

Қайта сақтандыру міндеттемелері егер қайта сақтандырушыдан алынған комиссияға қарсы есепке алу құқығы жоқ болса жиынтық сомамен ескеріледі және қоса берілген қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есепте сақтандыру активтерінің құрамына енгізіледі.

Қайта сақтандыру бойынша келісім-шарттар сақтандыру тәуекелі едәуір шығынның ақылға сыйымды мүмкіндігі ретінде анықталғанына, ал уақыттық тәуекел Топтың қайта сақтандырушыға берген ақша қаражатының қозғалысы мерзімінің едәуір ауытқуының ақылға сыйымды мүмкіндігі ретінде анықталғандығына көз жеткізу үшін бағаланады.

Топ өзінің қайта сақтандыру активтеріне құнсыздану мәні бойынша үнемі бағалау жүргізеді. Егер Топ келісім-шарт талаптары бойынша өзіне тиесілі соманы ала алмауы мүмкін болса және бұл оқиғаның қайта сақтандырушыдан Топтың алатын сомасына сенімді анықталған әсері бар екендігі туралы объективтік куәландыру болса, қайта бағаланатын актив құнсызданады.

Сегменттік есептеме

Сегмент өнімдер немесе қызмет ұсынумен (операциялық сегмент) немесе тәуекелге ұрынуы мүмкін және басқа сегменттердің тәуекелдері мен пайдаларынан ерекшеленетін пайда әкелетін және тәуекелдерге ұшырау қаупі бар белгілі бір экономикалық орта шеңберінде (географиялық сегмент) өнімдер мен қызмет ұсынумен айналысатын Топтың ерекше бір компоненті болып табылады.

Қаржылық кепілдіктер мен аккредитивтер

Топ ұсынатын қаржылық кепілдіктер мен аккредитивтер, егер дебитор борыштық құрал түрлендірілген немесе алғашқы талаптарына сәйкес өз уақытында ақы төлеу жүргізе алмайтын болса, басталатын залалдардың өтемақысы ретінде төлемді іске асыруды қарастыратын кредит операцияларын қамтамасыз ету болып табылады. Мұндай қаржылық кепілдіктер мен аккредитивтер бастапқыда әділ құны бойынша көрсетіледі. Кейіннен олар резерв ретінде көрсетілген сомаға (а) және қаржылық кепілдік немесе аккредитив бойынша алынған сыйлық түрінде келешектегі кезең табыстарының жинақталған амортизациясына жол берілуі шегерілгеннен кейін бастапқы көрсетілген сомаға (б) қатысты көрсетілген соманың қайсысының артық екендігіне байланысты бағаланады.

Жаңа және қайта қаралған Халықаралық қаржы есептілігі стандарттарын (ХҚЕС) қолдану

Төменде көрсетілген жаңа және қайта қаралған стандарттар мен түсіндірулер ағымдағы кезеңде алғаш рет пайдаланылды және осы шоғылдырылған қаржы есептілігінде берілген қаржылық көрсеткіштерге ықпалын тигізді.

Қаржы есептілігіне ықпалын тигізетін стандарттар

Шоғырландыруға, бірлескен қызмет туралы келісімдерге, тәуелді кәсіпорындар мен ақпарат ашуға қатысты жаңа және қайта қаралған стандарттар

2011 жылғы мамырда құрамына 10 ХҚЕС «Шоғырландырылған қаржы есептілігі», 11 ХҚЕС «Бірлескен қызмет», 12 ХҚЕС «Басқа кәсіпорындарда қатысу туралы ақпаратты ашу», 27 ХҚЕС (IAS) «Жеке қаржы есептілігі» (2011 жылы қайта қаралды) және 28 ХҚЕС (IAS) «Тәуелді және бірлескен кәсіпорындарға инвестициялар» (2011 жылы қайта қаралды) кіретін, шоғырландыруға, бірлескен қызмет туралы келісімдерге, тәуелді кәсіпорындар мен ақпарат ашуға қатысты бес стандарттан тұратын пакет шығарды. Осы стандарттар шығарылғаннан кейін, көрсетілген стандарттарды алғаш қолдану бойынша нұсқауы бар, 10 ХҚЕС, 11 ХҚЕС және 12 ХҚЕС-қа түзетулер шығарылды.

Ағымдағы жылда Топ ауысу бойынша нұсқауға қатысты 10 ХҚЕС, 11 ХҚЕС және 12 ХҚЕС-қа түзетулермен қатар 10 ХҚЕС, 11 ХҚЕС, 12 ХҚЕС және 28 ХҚЕС (IAS)-ты (2011 жылы қайта қаралды) алғаш пайдаланды. 27 ХҚЕС (IAS) (2011 жылы қайта қаралды) жеке қаржылық есептілікке қатысты пайдаланылатынына байланысты Топқа қолданылмайды.

Осы стандарттарды қолданудың ықпалы төменде көрсетілген:

10 ХҚЕС-ті қолданудың ықпалы

10 ХҚЕС-ті енгізу шоғырландырылған қаржы есептілігі мәселелері қарастырылатын «Шоғырландырылған және жеке қаржылық есептілік» 27 ХҚЕС (IAS) стандарты мен «Шоғырландыру – арнайы міндет жүктелген кәсіпорын» 12 ПКИ-нің бірқатар ережелерін ауыстырады. 10 ХҚЕС үш міндетті элементі бар бақылаудың жаңа анықтамасын береді: (а) кәсіпорын – инвестициялар объектісіне қатысты билік өкілеттігі, (б) кәсіпорын – инвестициялар объектісі қызметінің ауыспалы нәтижелері бойынша тәуекелдер мен табыстар және инвестиция объектісі қызметінің ауыспалы нәтижелерінің көлеміне ықпал ету үшін кәсіпорын – инвестициялар объектісіне қатысты билік өкілеттіктерін пайдалану мүмкіндігі. Кәсіпорын – инвестициялар объектісіне бақылауды іске асыру үшін үш талаптың барлығы орындалу қажет. Бұрын бақылау оның қызметінен пайда алып отыру үшін кәсіпорынның қаржылық және операциялық саясатын басқару мүмкіндігі ретінде қарастырылған болатын. Сонымен қатар 10 ХҚЕС-қа инвестордың кәсіпорын – инвестициялар объектісіне бақылауы болатын мән-жайлар қарастырылатын қосымша нұсқаулар қосылды. Кәсіпорын – инвестициялар объектісінде 50 %-дан төмен дауыс беруші акцияларын иеленуші инвесторда бақылаудың бар екендігін анықтайтын 10 ХҚЕС-қа қосылған кейбір нұсқаулар Топқа қолданылады.

Топ басшылығы 10 ХҚЕС-тің қолданылуына баға беріп, еншілес кәсіпорындарды шоғырландыру мәртебесінде өзгерістер болған жоқ деген қорытындыға келді.

11 ХҚЕС-ті қолданудың ықпалы

11 ХҚЕС «Бірлескен қызметке қатысу» 31 ХҚЕС (IAS)-ты алмастырады, ал «Бірлесіп бақыланатын кәсіпорындар – қатысушылардың ақшалай емес жарналары» ПКИ-13 түсіндірмесіндегі нұсқаулар 28 ХҚЕС-қа (2011 жылы қайта қаралды) қосылды. 11 ХҚЕС-та екі немесе одан да көп тараптардың бірлескен бақылауындағы бірлескен қызметі туралы келісімді есепке алу және бөлу тәртібі қарастырылады.

12 ХҚЕС-ті қолданудың ықпалы

12 ХҚЕС еншілес және тәуелді кәсіпорындарда, сондай-ақ бірлескен қызметте және /немесе біріктірілмейтін құрылымдалған кәсіпорындарда қатысу үлсесері бар кәсіпорындар үшін ақпарат ашудың жаңа тәртібін белгілейді. Жалпы алғанда, 12 ХҚЕС-ті қолдану шоғырландырылған қаржы есептіліктегі ақпараттың нақтырақ ашылуына әкеліп соқты.

«Қаржы құралдары: ақпаратты ашу» 7 ХҚЕС-қа түзетулер

Топ қаржы активтерін беру – ағымдағы жылы - 7 ХҚЕС-қа түзетулер қолданды. Бұл түзетулер активтерін берген кәсіпорынға қатысты қалуы ықтимал тәуекелдерді жақсы түсіну мақсатымен қаржы активтерін беру туралы ақпаратты ашуға қатысты талаптарды кеңейтеді.

Ағымдағы жылы Топ танылуы тоқтатылмаған кейбір қаржы активтерін берді. Қаржы активтерін беруге қатысты бұл түзетулерді қолдану қосымша ашылған болатын.

«Қаржы есептілігін ұсыну» 1 ХҚЕС (IAS)-қа түзетулер (2011 жылғы маусымда қайта қаралған).

Топ «Өзге жиынтықты табыс баптарын беру» 1 ХҚЕС (IAS)-қа түзетулерді олар күшіне енген күнге дейін (2012 жылғы 1 шілдеден бұрын басталмайтын жылдық кезеңдер) қолданады. Түзетулер Өзге жиынтықты табыс туралы есептегі ақпаратты ашуды талап ететін деңгейді ұлғайтты.

Аталған түзету мынадай өзге жиынтықты табыс баптарының топтастырылуы туралы талапты енгізеді: пайда немесе шығын құрамына қайта жіктелмейтін баптар және ХҚЕС-қа сәйкес пайда немесе шығын құрамына қайта жіктелетін баптар. Қаржылық есептілік ұқсас принцип бойынша пайдаға салынатын салықтың талдамасын беру үшін түзетілген болатын. Аталған түзетулер ретроспективті түрде қолданылды және сол себепті жиынтықты табыс баптарын беру осы өзгерістерді көрсету үшін түзетілген болатын. Беру тәртібінде жоғарыда көрсетілген өзгерістерді қоспағанда, 1 ХҚЕС (IAS)-қа түзетулердің қолданылуы пайда немесе шығынға, жиынтықты табысқа және жалпы жиынтықты табысқа ешқандай әсерін тигізбеді.

«Әділ құнды бағалау» 13 ХҚЕС.

Ағымдағы жылы Топ алғаш рет 13 ХҚЕС-ты қолданды. 13 ХҚЕС әділ құнға бағалау жүргізу және әділ құнды анықтауға қатысты ақпаратты ашу тәртібін белгілейтін бірыңғай стандарт болып табылады. 13 ХҚЕС әрекет жасаудың кең аясына ие; әділ құнды бағалауға стандарттың талаптары қаржылық құралдарды, сонымен қатар қаржылық емес құралдарды қамтиды, оларға қатысты ХҚЕС-тың басқа стандарттары әділ құнды бағалау әдісін қолдануды, белгілі бір жағдайларды қоспағанда, әділ құнды бағалау бойынша ақпаратты ашуды талап етеді немесе қолданылуына жол береді.

13 ХҚЕС-қа сәйкес әділ құн – ағымдағы нарық жағдайында бағалау жүргізілетін күні негізгі (немесе аса тиімді) нарықтағы қарапайым мәміле шеңберінде активті сату кезінде алынатын сома немесе міндеттемелерді беру кезінде төленетін сома, мұндай бағаның басқа бағалау әдістемесін пайдалана отырып тікелей қадағаланатын немесе есептеу жолымен алынған болып табылатынына қарамастан. Сондай-ақ, 13 ХҚЕС ақпаратты ашуға қатысты кеңейтілген талаптарды белгілейді.

Қосымша ақпаратты ашудан басқа, 13 ХҚЕС-ты қолдану қаржылық есептіліктің көрсеткіштеріне айтарлықтай әсерін тигізген жоқ.

«Қаржы есептілігін ұсыну» 1 ХҚЕС (IAS)-қа түзетулер (2012 жылғы мамырда шығарылған, 2009-2011 жылдардағы цикл «ХҚЕС-тың жыл сайынғы жақсартулары» шеңберінде).

«ХҚЕС-тың жыл сайынғы жақсартуларына» (2009-2011 жылдардағы цикл) түрлі ХҚЕС-қа түзетулердің бірқатары кіреді. Топқа қолданылатын 1 ХҚЕС (IAS)-қа түзетулер алдыңғы кезеңнің басындағы (қаржылық жағдай туралы үшінші есеп) қаржылық жағдай туралы есепті және тиісті ескертпелерді берумен байланысты талаптарға қатысты болады. Түзетулерге сәйкес қаржылық жағдай туралы үшінші есеп мынадай жағдайларда талап етіледі: а) кәсіпкер есептік саясатты ретроспективті түрде қолданады немесе ретроспективті қайта есептеуді немесе өзінің қаржылық есептілігінің баптарын қайта жіктеуді орындайды және б) есептік саясаттың ретроспективті қолданылуы, ретроспективті түзетулер немесе қайта жіктелуі қаржылық жағдай туралы үшінші есептегі ақпаратқа айтарлықтай ықпалын тигізеді. Түзетулерде тиісті ескертпелердің қаржылық жағдай туралы үшінші есепке талап етілмейтіні нақтыланады.

19 ХҚЕС (IAS) «Қызметкерлерге сыйлықақылар» (2011 жылы қайта қаралды)

Ағымдағы жылы Топ «Қызметкерлерге сыйлықақылар» 19 ХҚЕС (IAS)-ты пайдаланды. 19 ХҚЕС (IAS)-қа түзетулер қызметтен босағанда алатын жәрдемақылар мен белгіленген төлемдері бар зейнетақы жоспарларын есепке алу тәртібіне өзгерістер енгізеді. Өзгерістердің едәуір бөлігінің белгіленген төлемдері бар зейнетақы жоспары бойынша міндеттемелерді есепке алу мен жоспардың активтерін есепке алуына қатысы бар. 19 ХҚЕС (IAS)-ты (2011 жылғы маусым) қолдану Топта белгіленген қызметтен босағанда алатын жәрдемақылар болмағандықтан үлкен ықпал тигізген жоқ.

«Ақпаратты ашу – Қаржы активтері мен міндеттемелерін өзара есепке алу» 7 ХҚЕС-қа түзетулер.

Қаржы құралдары 32 ХҚЕС (IAS): қаржы құралдарын беру белгілі бір критерийлерді қанағаттандыру кезінде қаржы активтері мен міндеттемелерді өзара есепке алуды талап етеді. 7 ХҚЕС-қа түзетулер өзара есепке алу туралы заңдық орындалатын бас келісімдер немесе ұқсас уағдаластық шеңберінде қаржылық құралдарға қатысты өзара есепке алу және ілеспе уағдаластық (мысалы, қамтамасыз етуді беру бойынша талаптарды) құқығын ашуды талап етеді.

Шығарылған, бірақ әлі күшіне енбеген жаңа және қайта қаралған ХҚЕС

Банк шығарылған, бірақ әлі күшіне енбеген мынадай жаңа және қайта қаралған ХҚЕС-ті қолданбады:

9 ХҚЕС «Қаржы құралдары»

«9 ХҚЕС: күшіне енген күн және ауыспалы кезеңге ақпаратты ашуға талаптар» 9 ХҚЕС-қа және 7 ХҚЕС-қа түзетулер

10 ХҚЕС-қа, 12 ХҚЕС-қа және «Инвестициялық компаниялар» 27 ХҚЕС (IAS)-қа түзетулер¹

«Қаржы активтері мен міндеттемелерін өзара есепке алу» 32 ХҚЕС (IAS)-қа түзетулер¹

«Активтердің құнсыздануы» 36 ХҚЕС (IAS)-қа түзетулер¹

«Қаржы құралдары: тану және бағалау» 39 ХҚЕС (IAS)-қа түзетулер¹

«Алымдар» 21 КРХҚЕС¹

¹ Мерзімінен бұрын қолдану мүмкіндігімен 2014 жылғы 1 қаңтардан басталатын жылдық есептік кезеңдерге қатысты әрекет етеді.

9 ХҚЕС «Қаржы құралдары»

2009 жылғы қарашада шығарылған 9 ХҚЕС қаржы активтерін жіктеу және бағалау бойынша жаңа талаптарды енгізді. 9 ХҚЕС-қа 2010 жылғы қазанда түзетулер енгізілді және қаржы міндеттемелерін жіктеу және бағалау бойынша және оларды тануды тоқтату бойынша жаңа талаптар енгізілді.

9 ХҚЕС-тің негізгі талаптарына сәйкес:

- 39 ХҚЕС (IAS) «Қаржы құралдары: тану және бағалау» анықтамасына сәйкес келетін көрсетілген барлық қаржы активтері бастапқы танудан кейін немесе амортизацияланған не болмаса әділетті құны бойынша бағалануға тиіс. Атап айтқанда, шарттарда қарастырылған ақша ағындарын алу мақсатын көздейтін және мұндай ақша ағындары тек негізгі сома мен ол бойынша пайыздардың төлемдерін қамтитын бизнес-модель шеңберінде ұсталатын борыштық құралдар әдетте, бұдан кейінгі есептік кезеңдердің аяғына амортизацияланған құн бойынша бағаланады. Бұдан басқа барлық борыштық құралдар мен үлестік бағалы қағаздар бұдан кейінгі есептік кезеңдердің аяғына әділ құн бойынша бағаланады. Бұдан басқа, 9 ХҚЕС-қа сәйкес кәсіпорындар өзге жиынтықты табыс құрамында үлестік құралдардың (саудаға арналмаған) әділ құнының кейінгі өзгерістерінің және пайда немесе шығын құрамында тек қана дивидендтер бойынша табыстың есепке алынуына таңдау жасай алады.

- 9 ХҚЕС-қа сәйкес ПШАӨҚ-ға жатқызылған қаржылық міндеттемелер бойынша осы міндеттеме бойынша кредиттік тәуекелдің өзгерістеріне байланысты әділ құнының өзгерістерінің сомасы, егер міндеттеме бойынша кредиттік тәуекелдің өзгерістерінің әсерін өзге жиынтық табыстың құрамында тану пайда немесе шығында есептік сәйкессіздіктің туындауына немесе ұлғаюына алып келмейтін болса, өзге жиынтық табыстың құрамында танылады. Қаржылық міндеттеменің кредиттік тәуекеліне байланысты әділ құнының өзгерістері кейін пайда немесе шығынға қайта жіктелмейді. 39 ХҚЕС (IAS)-қа сәйкес, пайда немесе шығын арқылы әділ құны бойынша көрсетілетін ретінде бұрыннан жіктелген қаржылық міндеттеменің әділ құны өзгерісінің барлық сомасы пайда немесе шығын құрамында танылады.
- Хеджирлеуді есепке алу бойынша талаптар бухгалтерлік есепке алу мен тәуекел менеджмент арасындағы сәйкестік үшін қайта қарастырылған болатын. Стандарт 9 ХҚЕС-ты хеджирлеу бойынша есепке алу саясатын таңдауға, 39 ХҚЕС (IAS)-ты хеджирлеу бойынша операцияларға қолдануды жалғастыруға мүмкіндік береді, себебі стандарттың ағымдағы нұсқасы макро-хеджирлеу бойынша операцияларды есепке алу тәртібін белгілемейді.

2013 жылғы қарашада 9 ХҚЕС-қа енгізілген өзгерістер 9 ХҚЕС-тың күшіне енетін міндетті күнді алып тастады. Дегенмен, кәсіпорындар бұрынғыдай 9 ХҚЕС-ты қолдануды артығырақ деп есептеуі мүмкін.

Топ басшылығының болжауынша, 9 ХҚЕС-ті қолдану есептемеде ұсынылған Топтың қаржылық активтері мен қаржылық міндеттемелерінің көрсеткіштеріне айтарлықтай ықпалын тигізеді. Сонымен бірге 9 ХҚЕС әсерінің негіздемелі бағасы егжей-тегжейлі талдау жүргізуді талап етеді.

10 ХҚЕС-қа, 12 ХҚЕС-қа және «Инвестициялық компаниялар» 27 ХҚЕС (IAS)-қа түзетулер.

10 ХҚЕС-қа түзетулер инвестициялық компанияға анықтама береді және инвестициялық компанияның анықтамасын қанағаттандыратын есептілікті ұсынатын ұйымнан өзінің еншілес кәсіпорындарының есептілігін шоғырландырмауды, керісінше, өзінің шоғылдырылған және жекелеген қаржылық есептілігінде пайда немесе шығын арқылы әділ құнмен еншілес кәсіпорындарына баға беруді талап етеді.

Инвестициялық компания санатына жатқызу үшін есептілікті ұсынатын ұйым:

- инвесторларға инвестицияларды кәсіби басқару қызметтерін көрсету мақсатында бір немесе одан көп инвесторлардан қаржы алуға;
- капитал құнын, инвестициялық табыс немесе екеуінің де арттыру салдарынан табыс алу үшін қаржыны инвестициялауды қызметтің басты мақсаты ретінде қабылдауға, сондай-ақ
- барлық инвестицияларды әділ құны бойынша нәтижелерін өлшеуге және бағалауға тиіс.

12 ХҚЕС-қа және 27 ХҚЕС (IAS)-қа кейінгі түзетулер инвестициялық компанияларға ақпаратты ашуға жаңа талаптарды енгізу үшін жасалған болатын. Топ басшылығының жорамалдауынша, инвестициялық компанияларға қатысты түзетулер Топтың шоғылдырылған қаржылық есептілігіне әсер етпейді, себебі Банк инвестициялық компания болып табылмайды.

«Қаржы активтері мен міндеттемелерін өзара есепке алу» 32 ХҚЕС (IAS)-қа түзетулер

32 ХҚЕС (IAS)-қа түзетулер қаржы активтері мен міндеттемелерін өзара есепке алуға қатысты талаптарды айқындайды. Атап айтқанда, «әрекет ететін, есепке алуға заңдық орындалатын құқық» және «активтің бір уақытта өткізілуі және міндеттеменің өтелуі» фразалардың мәніне түсінік берілді.

Топ басшылығының жорамалдауынша, осы түзетулерді 32 ХҚЕС (IAS)-қа қолдану Топтың шоғырландырылған қаржы есептілігіне айтарлықтай әсерін тигізбейді, себебі Топта өзара есепке алуға жатқызылған қаржылық активтері мен міндеттемелері жоқ.

2013 жылғы ХҚЕС-ты жыл сайын жақсарту (2013 жылдың желтоқсанында шыққан және 2014 жылғы 1 шілдеден немесе осы күннен кейін басталатын жылдық есепті кезең үшін күшіне енеді).

Жақсартулар төрт стандартты өзгертулерден құралған.

- 1 ХҚЕС бойынша қорытындылар үшін негіз күшіне енген, бірақ мерзімінен бұрын қолданылуы мүмкін жаңа стандарт шығарылған жағдайда ХҚЕС-ты алғаш рет қолданған кәсіпорын стандарттың ескі немесе жаңа нұсқасын пайдалана алатынын нақтылау үшін қайта қарастырылған болатын.
- 3 ХҚЕС 11 ХҚЕС бойынша кез келген бірлескен қызметті жасау бойынша операцияларды есепке алуға қолданылмайтынын нақтылау үшін қайта қарастырылған болатын. Сонымен қатар түзетулер қолданудан алып тастау тек бірлескен қызметке жатқызылғанын нақтылайды.
- 13 ХҚЕС-қа түзетулер қаржы активтері мен қаржылық міндеттемелер тобының әділ құнын нетто негізде бағалауға мүмкіндік беретін, портфельге қолданылатын 13 ХҚЕС-ты шығарып тастау 39 ХҚЕС (IAS)-қа немесе 9 ХҚЕС-қа сәйкес есепке алынатын келісім-шарттардың (қаржылық емес бірліктерді сатып немесе сатуға келісім-шарттарды қосқанда) барлық түрлеріне қолданылатынын түсіндіреді.
- 40 ХҚЕС (IAS) 3 ХҚЕС және 40 ХҚЕС (IAS) бойынша талаптар өзара шығарып тасталатын болып табылатынын нақтылау үшін қайта қарастырылған. 40 ХҚЕС (IAS) инвестициялық жылжымайтын мүлікті және иесі бар жылжымайтын мүлікті ажыратуға мүмкіндік береді. Қаржылық есептілікті құрастырушылар 3 ХҚЕС-ғы түсініктерді инвестициялық мүлікті сатып алудың бизнесті біріктіру бойынша операция болып табылатындығын/табылмайтындығын анықтау үшін пайдалануы тиіс.

Көрсетілген жаңа стандарттар мен түсіндірулер егер жоғарыда көрсетілмеген болса, Топтың қаржы есептілігіне елеулі түрде ықпалын тигізбеуге тиіс.

4. ЕЛЕУЛІ БУХГАЛТЕРЛІК БАҒАЛАУЛАР

Топтың шоғырландырылған қаржы есептілігін дайындау басшылықтан есептілікте шоғырландырылған қаржы есептілік жасалатын күнгі жағдайға сәйкес көрсетілген активтер және міндеттемелер сомасына және есеп берілетін кезең ішінде көрсетілген пайдалар мен шығындар сомасына әсерін тигізетін бағалау мен тұжырымдар жасауды талап етеді. Басшылық үнемі өз бағалаулары мен жорамалдарын тұрақты қарастырып отырады. Басшылық өз бағалаулары мен жорамалдарын осы жағдайда ақылға сыйымды деп саналатын тарихи тәжірибеге және басқа әртүрлі факторларға негіздейді. Нақты нәтижелер басқаша жорамалдар мен жағдайларда берілген бағалаулар мен тұжырымдардан ерекшеленуі мүмкін. Келесі бағалаулар мен болжамдар Топтың қаржылық жағдайын көрсету үшін маңызды деп саналады.

Заемдардың құнсыздануына және дебиторлық берешекке резерв

Топ өз заемдары мен дебиторлық берешегінің құнсыздану деңгейіне ұдайы шолу жасап отырады. Топ заемдарының құнсыздану резерві заемдар портфелі мен дебиторлық берешектің құнсыздануы салдарынан шегетін шығынды мойындау үшін жасалады. Заемдардың құнсыздануына және дебиторлық берешекке байланысты есепке алу бағасын Топ баға белгісіздігінің негізгі көзі деп санайды, өйткені (i) баға кезеңнен кезеңге өткен сайын үнемі өзгеріп отырады, сол сияқты болашақтағы жол берілетін дефолт көлемі және құнсызданған заем мен дебиторлық берешекке байланысты потенциалдық шығындар бағасы соңғы тәжірибеге негізделеді, ал Топтың (ii) бағалауға жұмсалатын шығындары мен нақты шығындары арасындағы кез-келген елеулі айырма Топтан тиісті резерв жасауды талап етеді, егер ол айтарлықтай ерекшеленетін болса, бұл жағдай Топтың болашақтағы шоғылдырылған пайда мен шығын туралы есебіне және шоғырландырылған қаржылық жағдай туралы есебіне елеулі түрде ықпал етуі мүмкін.

Заемшының қаржылық қиындықтары бар болғанда және оған ұқсас заемшылар бойынша бірнеше тарихи деректер көзі болған жағдайда, Топ құнсызданудан шегетін кез-келген шығын сомасын бағалау үшін басшылықтың болжауларын пайдаланады. Осыған ұқсас жолмен Топ болашақтағы ақша ағынындағы өзгерісті заемшылардың төлем мәртебесіндегі теріс өзгерістерге нұсқайтын қолда бар мәліметтерді, активтер бойынша талаптардың орындалмауына байланысты ұлттық және жергілікті экономикалық ерекшеліктерді ескеріп, өткен жолғы тәжірибеге сүйене отырып бағалайды. Басшылық кредиттер мен дебиторлық тобындағыға ұқсас, кредит тәуекелінің және құнсызданудың объективті көрсеткіштерінің сипаттамасымен активтер бойынша тарихи тәжірибе негізінде бағалауды пайдаланады. Тарихи шығындар тәжірибесі тарихи тәжірибе кезеңіне әсер ете алмайтын ағымдағы жағдайларды көрсету үшін байқалатын мәліметтердің негізінде түзетіледі.

Шоғырландырылған қаржы есептілігінде қаржы активтерінің құнсыздану резервтері бүгінгі күнгі экономикалық және саяси жағдайлар негізінде анықталған. Әрине, Топ Қазақстан Республикасындағы жағдай бойынша болашақтағы кезеңдерде қандай өзгерістер болуы мүмкін екендігін және мұндай өзгерістердің қаржы активтерінің болашақтағы құнсыздану резервіне қаншалықты әсері болатындығын тап басып айта алмайды.

2013 жылдың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша клиенттерге берілген заемдардың құнсыздану резервінің баланстық құны 323,311 млн. теңгені құрады (2012 жылдың 31 желтоқсанында - 302,926 млн. теңге; 2011 жылдың 31 желтоқсанында - 291,303 млн.теңге болған).

Резервтер

Топ резервтерді жасау бойынша шартты міндеттемелердің талдауын үнемі жүргізіп отырады. Топтың шартты міндеттемелері бойынша резервтері шартты міндеттеменің орындалу ықтималдығы мен 37 ХҚЕС (IAS)-қа сәйкес бар міндеттемелерді реттеу үшін болжамды шығындарға қарай жасалады.

Қаржы құралдарын бағалау

34-ескертпеде сипатталғандай, қаржы құралдарының белгіленген түрлерінің әділ құнын бағалау үшін Топ қадағаланатын нарықтық деректерге негізделмеген бастапқы деректерді ескеретін бағалау әдістерін пайдаланады. 34-ескертпеде қаржы құралдарының әділ құнын анықтау кезінде пайдаланылатын түйінді жорамалдар туралы егжей-тегжейлі ақпарат, сондай-ақ осы жорамалдарға қатысты бағалаудың сезімталдығының егжей-тегжейлі талдауы келтірілген. Басшылықтың пікірінше, бағалаудың таңдалған әдістері және пайдаланылған жорамалдар қаржы құралдарының әділ құнын анықтау үшін жарайды.

Қайта бағаланған құн бойынша ескерілетін жылжымайтын мүлік, ғимараттар мен жабдықтар

Ғимараттар мен құрылыстар қайта бағаланған құн бойынша көрсетіледі. Соңғы бағалау 2013 жылғы желтоқсанда жүргізілді. Келесі бағалау алдын ала 2014 жылға жоспарланған. Бағалау әдістемесі туралы ақпарат 12-ескертпеде ұсынылған.

Салық салу

Қазақстанның салықтық, валюталық және кедендік заңнамасына әртүрлі өзгерістер мен түсіндірмелер айтарлықтай жиі енгізіледі деуге болады. Басшылықтың мұндай заңнамаға қатысты түсіндірмесі және оның Топ қызметі мен мәмілелеріне қатысты қолданылуы тиісті өңірлік немесе мемлекеттік органдар тарапынан дау туғызуы мүмкін. Салықтық кезеңдер тиісті органдардың тексеру жүргізуі үшін қарастырылатын жылға дейінгі алдыңғы бес күнтізбелік жыл бойынша ашық қалады.

2013 жылғы 31 желтоқсандағы жағдайға сәйкес басшылық өзінің тиісті заңнамалық түсіндірмесін қолдануға ыңғайлы әрі Топтың салықтық, валюталық және кедендік мәртебесі тиісінше расталады деп есептейді. Тиісті тексеру органдары жүргізетін тексеруден кейін қосымша салықтар, айыппұлдар мен өтемақы есептелуі мүмкін, бұл Топтың тапқан таза пайдасына айтарлықтай әсер етіп, тиісінше көрініс табуы мүмкін.

Сақтандыру шарттары бойынша туындайтын сақтандыру талаптары мен резервтері

Сақтандыру шарттары үшін бағалау сақтандыру талаптарының күтілетін түпкілікті құнына қатысты да, сол сияқты есеп жасалатын күнгі РПНУ бойынша сақтандыру талаптарының болашақтағы түпкілікті құнына қатысты да жасалуы мүмкін. Бизнестің кейбір бағыттары үшін РПНУ талаптары қаржылық ахуал туралы есептегі талаптар бойынша резервтің басым көпшілігін құрайды. Сақтандыру талаптарының түпкілікті құнын айқындау үшін ұзақ уақыт кезеңі талап етіледі. Автокаско және сақтандыру полистері үшін Топ жауапкершілігі бойынша талаптарды өтеудің келешек сомаларын болжамдау үшін талаптарды өтеудің өткен ағымдарын пайдалана отырып міндеттемені актуарлық жолмен анықтайды. Жария етілген талаптар құны мен РПНУ бизнестің қалған бағыттары үшін бағалау жүргізгенде басшылық жеткілікті тарихи мәліметтер жоқ болғандықтан, ҚҚК ұсынған ағымдағы мемлекеттік басқаруды қолданады. Осы басқару нұсқаулығына сәйкес РПНУ талаптарының резерві бизнестің әрбір бағыты бойынша күтілетін шығын коэффициентін пайдалана отырып, нақты жарияланған шығындар жиынтығын шегеру арқылы есептеледі. Сақтандыру талаптарының жалпы резерві ақша қаржысының уақытша құнын есепке алу үшін дисконтталмайды.

Талаптардың брутто резервтері және тиісінше қайта сақтандыруды өтеудің тиісті дебиторлық берешегі басшылықта бар ақпаратқа негізделген және түпкілікті сомасы одан арғы ақпарат пен оқиғалар нәтижесіне байланысты өзгеше болуы мүмкін әрі өтеу сомасына түзету жасауға әкеп соғуы мүмкін. Талаптар бойынша нақты тәжірибе баға негізделетін тарихи деректерден басқаша болуы мүмкін, осыған байланысты жекелеген талаптардың өтеу құны бұрын бағаланған шығындардан өзгеше болып шығуы мүмкін. Резервтер сомасындағы кез келген түзетулер шоғылдырылған қаржылық есептіліктің қажетті түзетулер белгілі болған және бағалануы мүмкін кезеңде көрсетілетін болады.

Іскерлік бедел

Іскерлік бедел - бұл таза активтердің сатып алу құнының әділ құннан асып түсуі. Сатып алынған кәсіпорындар активтері мен міндеттемелерінің әділ құнын анықтау басшылықтың пікірін қажет етеді, мәселен, қойылған бағасы жоқ қаржы активтері мен міндеттемелері және нарықтық талаптар бағасын көрсететін қаржылық емес активтер. Әр түрлі әділ құндар кәсіпорынды сатып алғаннан кейін пайда болатын іскерлік беделдегі және кәсіпорын қызметінің нәтижесіндегі өзгерістерге әкеп соғады. Іскерлік бедел амортизацияланбайды, дегенмен құнсыздануы мүмкін болатын жағдайларда құнсыздану оқиғасына немесе өзгерістеріне байланысты жыл сайын немесе одан да жиірек тестілеуден өткізіледі.

Кәсіпорындарды шоғырландыру операциялары нәтижесінде сатып алынған іскерлік беделдің құнсыздануын талдау мақсатында іскерлік бедел бірігуден пайда табатын Топтың әрбір генерацияланушы бірлігіне немесе олардың тобына бөлінетін болады. Іскерлік беделдің құнсыздануын тестілеу генерацияланушы бірліктің немесе осындай бірліктер тобының баланстық құны мен оның өтеу құнын салыстырудан құралады. Өтелетін құн бірліктің әділ құны мен оның тұтыну құнының неғұрлым маңызды мәнін білдіреді. Тұтыну құны генерацияланушы бірліктің немесе осындай бірліктер тобының болашақта күтілетін ақша қаражаты ағынының ағымдағы құнын білдіреді. Әділ құн мәміле жасауға тілек білдіруден хабардар болған тараптар арасындағы нарықтық мәміледе генерацияланатын бірлікті сатудан алынатын соманы білдіреді.

Құнсыздануды тестілеу бағалаудың бірқатар саласын қамтиды: басқару есептілігі бойынша қалыпты талаптар шеңберінен шығатын кезеңдер үшін ақшалай қаражат ағымдарын болжауды әзірлеу, компания үшін қолайлы дисконттық мөлшерлеме бағасы, генерацияланушы бірліктердің әділ құнының бағасы және іскерлік беделі тексерілетін әрбір қызмет түрінің бөлінетін активтерінің бағасы.

5. АҚША ҚАРАЖАТЫ ЖӘНЕ ОНЫҢ БАЛАМАСЫ

Ақша қаражаты мен оның баламасы мыналардан құралады:

	2013 жылғы 31 желтоқсан	2012 жылғы 31 желтоқсан	2011 жылғы 31 желтоқсан
Кассадағы қолма-қол ақша	80,752	64,256	61,072
39 ХҚЕС-қа сәйкес заемдар және дебиторлық берешек ретінде көрсетілген:			
Экономикалық ынтымақтастық және даму ұйымының («ЭЫДҰ») мүшесі болып табылатын елдердің банктеріндегі қысқа мерзімді салымдар	135,253	257,783	217,348
ЭЫДҰ мүшесі болып табылатын елдердің банктеріндегі корреспонденттік шоттар	91,265	70,088	40,680
Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкідегі («ҚҰБ») корреспонденттік шоттар	83,769	114,175	77,952
ЭЫДҰ мүшесі болып табылатын елдердің банктеріндегі «овернайт» салымдары	59,122	-	102,960
Қазақстан банктеріндегі қысқа мерзімді салымдар (кері РЕПО келісімдері бойынша заемдар)	32,326	3,510	5,528
ЭЫДҰ мүшесі болып табылмайтын елдердің банктеріндегі корреспонденттік шоттар	2,159	5,194	2,086
ЭЫДҰ мүшесі болып табылмайтын елдердің банктеріндегі қысқа мерзімді салымдар	1,643	3,437	1,982
ЭЫДҰ мүшесі болып табылмайтын елдердің банктеріндегі «овернайт» салымдары	24	55	-
ҚҰБ қысқа мерзімді салымдар	-	15,001	10,000
	<u>486,313</u>	<u>533,499</u>	<u>519,608</u>

Пайыздық ақша қаражаты мен оның баламасы көрсетілген пайыздық мөлшерлеме және валюталар былайша берілген:

	2013 жылғы 31 желтоқсан		2012 жылғы 31 желтоқсан		2011 жылғы 31 желтоқсан	
	Теңге	шетел валютасы	Теңге	шетел валютасы	Теңге	шетел валютасы
ЭЫДҰ мүшесі болып табылатын елдердің банктеріндегі қысқа мерзімді салымдары	6.9%	0.1%- 0.2%	-	0.2%-0.6%	1.0%	0.3%
ЭЫДҰ мүшесі болып табылатын елдердің банктеріндегі «овернайт» салымдары	-	0.02% - 0.1%	-	-	-	0.1%-1.0%
Қазақстан банктеріндегі қысқа мерзімді салымдар	-	-	-	-	0.7%-2.0%	-
ЭЫДҰ мүшесі болып табылмайтын елдердің банктеріндегі қысқа мерзімді салымдар	-	1.0% - 4.5%	-	3.0%-8.5%	-	4.4%-8.0%
ЭЫДҰ мүшесі болып табылмайтын елдердің банктеріндегі «овернайт» салымдары	-	2.3%	-	3.8%	-	-
ҚҰБ қысқа мерзімді салымдар	-	-	0.5%	-	0.5%	-

Кепілге берілген активтердің әділ құны және 2013, 2012 және 2011 жылдардың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша кері РЕПО келісімдері бойынша қысқа мерзімді заемдардың баланстық құны былайша берілген:

	2013 жылғы 31 желтоқсан		2012 жылғы 31 желтоқсан		2011 жылғы 31 желтоқсан	
	Заемдардың баланстық құны	Кепілдің әділ құны	Заемдардың баланстық құны	Кепілдің әділ құны	Заемдардың баланстық құны	Кепілдің әділ құны
Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігінің қазынашылық вексельдері	32,279	48,936	3,459	3,721	5,528	5,596
Қазақстан банкілерінің үлестік бағалы қағаздары	47	47	51	51	-	-
	<u>32,326</u>	<u>48,983</u>	<u>3,510</u>	<u>3,772</u>	<u>5,528</u>	<u>5,596</u>

2013, 2012 және 2011 жылдардың 31 желтоқсанындағы жағдайға сәйкес, кері РЕПО келісімдері бойынша заемдарды өтеу мерзімі бір айдан аз мерзімін құрайды.

6. МІНДЕТТІ РЕЗЕРВТЕР

Міндетті резервтер мыналардан құралады:

	2013 жылғы 31 желтоқсан	2012 жылғы 31 желтоқсан	2011 жылғы 31 желтоқсан
39 ХҚЕС-қа сәйкес заемдар мен дебиторлық берешек ретінде көрсетілгендер:			
Міндетті резервке жатқызылған банктердің қаражаты	<u>44,276</u>	<u>49,037</u>	<u>52,916</u>
	<u>44,276</u>	<u>49,037</u>	<u>52,916</u>

Міндетті резервтер депозит шоттарындағы қалдық ақшаны ұстап отыру үшін қойылатын және Қазақстанның, Қырғызстанның және Грузияның Ұлттық Банктері мен Ресейдің Орталық банкі талап ететін кассадағы қолма-қол ақша түріндегі ең төменгі резервтік талап болып табылады және ең төменгі резервтерді есептегенде пайдаланылады. 2013 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша «Халық Банк Қырғызстан» ААҚ-ның, «НБК Банк» ААҚ-ның және «Халық Банк Грузия» АҚ-ның міндетті резервтері 583 миллион теңгені (2012 жылғы 31 желтоқсанда – 570 миллион теңге, 2011 жылғы 31 желтоқсанда – 383 миллион теңге) құрады.

2012 жыл ішінде ҚҰБ Ең төменгі резервтік талаптар туралы ережегі қайта түзету енгізді. Осы түзетуге сәйкес, өтеу мерзімі 1 жылдан асатын кейбір ұзақ мерзімді міндеттемелер ең төменгі резервтік талаптардың есебінде ескерілмейді, бұл міндетті резервтердің азаюына әкеліп соқты. 2013 жылы міндетті резервтердің азаюы шығарылған борыштық бағалы қағаздарды өтеумен және тиісінше соманы анықтау үшін міндеттемелердің ішінде міндетті резервтердің төмендеуімен байланысты.

7. ПАЙДА НЕМЕСЕ ШЫҒЫН АРҚЫЛЫ ӘДІЛ ҚҰНМЕН БАҒАЛАНАТЫН ҚАРЖЫ АКТИВТЕРІ МЕН МІНДЕТТЕМЕЛЕРІ

Пайда немесе шығын арқылы әділ құнмен бағаланатын қаржы активтері мыналардан құралады:

	2013 жылғы 31 желтоқсан	2012 жылғы 31 желтоқсан	2011 жылғы 31 желтоқсан
Сауда жасауға арналған қаржылық активтер:			
Корпоративтік облигациялар	402	277	103
Туынды қаржы құралдары	391	733	3,304
Шетелдік мемлекеттер мен ұйымдардың борыштық бағалы қағаздары	184	144	125
«Қазақстан Даму Банкі» АҚ облигациялары	139	32	-
Қазақстандық банктердің облигациялары	119	-	-
Қазақстандық банктердің үлестік бағалы қағаздары	61	-	220
Қазақстандық корпорациялардың үлестік бағалы қағаздары	20	85	-
Шетелдік мемлекеттер мен ұйымдардың үлестік бағалы қағаздары	18	-	-
	<u>1,334</u>	<u>1,271</u>	<u>3,752</u>

Пайда немесе шығын арқылы әділ құнмен бағаланатын қаржы міндеттемелері былайша берілген:

	2013 жылғы 31 желтоқсан	2012 жылғы 31 желтоқсан	2011 жылғы 31 желтоқсан
Сауда жасауға арналған қаржы міндеттемелері:			
Туынды қаржы құралдары	<u>69</u>	<u>439</u>	<u>2,547</u>

Табыс немесе шығын арқылы әділ құнымен бағаланатын қаржы активтерінің пайыздық мөлшерлемелері төмендегі кестеде көрсетілген. Төменде көрсетілген кестедегі пайыздық мөлшерлемелер тиісті қаржы активтері бойынша орташа сараланған тиімді пайыздық мөлшерлемелер ретінде есептелді:

	2013 жылғы 31 желтоқсан	2012 жылғы 31 желтоқсан	2011 жылғы 31 желтоқсан
Корпоративтік облигациялар	5.3%	7.6%	9.0%
Шетелдік мемлекеттер мен ұйымдардың борыштық бағалы қағаздары	10.0%	13.8%	13.4%
«Қазақстан Даму Банкі» АҚ облигациялары	5.3%	5.5%	-
Қазақстандық банктердің облигациялары	12.3%	-	-

Туынды қаржы құралдары мыналардан құралады:

	2013 жылғы 31 желтоқсан			2012 жылғы 31 желтоқсан			2011 жылғы 31 желтоқсан		
	Номинал- дық сомасы	Әділ құны	Міндетте- ме	Номинал- дық сомасы	Әділ құны	Міндетте- ме	Номинал- дық сомасы	Әділ құны	Міндетте- ме
Шетел валютасы бойынша шарттар									
Своптар	53,401	122	69	40,321	395	388	35,185	158	105
Форвардтар	15,116	18	-	32,159	83	51	76,958	3,085	2,442
Опциондар	3,961	251	-	7,231	255	-	4,627	61	-
		<u>391</u>	<u>69</u>		<u>733</u>	<u>439</u>		<u>3,304</u>	<u>2,547</u>

2013, 2012 және 2011 жылдардың 31 желтоқсанындағы жағдайға сәйкес, бағалау модельдері бойынша нарықтық деректер негізінде бағаланатын туынды қаржы құралдарынан басқа, пайда немесе шығын арқылы әділ құнмен бағаланатын қаржы активтерінің есебін шығару үшін Топ бақыланатын ақпарат көздерінің баға белгілеу мәліметтерін пайдаланды.

8. КРЕДИТ МЕКЕМЕЛЕРІНДЕГІ ҚАРЖЫ

Кредит мекемелеріндегі қаржы мыналардан құралады:

	2013 жылғы 31 желтоқсан	2012 жылғы 31 желтоқсан	2011 жылғы 31 желтоқсан
39 ХҚЕС-қа сәйкес заемдар мен дебиторлық берешек ретінде көрсетілген:			
Кредит мекемелеріне берілетін заемдар	14,322	15,931	2,286
Мерзімдік салымдар	8,593	15,765	11,499
Туынды қаржы құралдары бойынша қамтамасыз ету түріндегі депозиттер	<u>2,898</u>	<u>1,105</u>	<u>7,313</u>
	25,813	32,801	21,098
Минус - Құнсыздануға бөлінген резерв (19-Ескертпе)	<u>(5)</u>	<u>(2)</u>	<u>(2)</u>
	<u>25,808</u>	<u>32,799</u>	<u>21,096</u>

Кредит мекемелеріндегі қаржының пайыздық мөлшерлемесі мен өтеу мерзімі былайша берілген:

	2013 жылғы 31 желтоқсан		2012 жылғы 31 желтоқсан		2011 жылғы 31 желтоқсан	
	Пайыздық мөлшер- леме, %	Өтеу мерзімі, жыл	Пайыздық мөлшер- леме, %	Өтеу мерзімі, жыл	Пайыздық мөлшер- леме, %	Өтеу мерзімі, жыл
Кредит мекемелеріне берілетін заемдар	8.2%-17.0%	2015-2020	8.2%-17.0%	2017	14.5%-17.0%	2015
Мерзімді салымдар	0.5%-9.0%	2014-2015	0.5%-9.0%	2013-2014	0.5%-12.5%	2012-2014
Туынды қаржы құралдары бойынша қамтамасыз ету түріндегі депозиттер	0.2%-1.8%	2014	0.2%-1.8%	2013	0.2%-1.8%	2012

9. САТУҒА АРНАЛҒАН, ҚОЛДА БАР ИНВЕСТИЦИЯЛЫҚ БАҒАЛЫ ҚАҒАЗДАР

Сатуға арналған, қолда бар инвестициялық бағалы қағаздар мыналардан құралады:

	2013 жылғы 31 желтоқсан	2012 жылғы 31 желтоқсан	2011 жылғы 31 желтоқсан
Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігінің қазынашылық вексельдері	98,932	110,878	137,733
Корпоративтік облигациялар	91,971	88,657	72,099
Шетелдік ұйымдардың борыштық бағалы қағаздары	87,562	84,719	52,764
Ресей Федерациясының қазынашылық вексельдері	28,909	11,254	8,156
«Қазақстан Даму Банкі» АҚ облигациялары	19,363	20,839	9,318
Қазақстандық банктердің облигациялары	13,958	8,349	6,000
Жергілікті муниципалдық облигациялар	4,019	3,997	4,035
Қазақстандық корпорациялардың үлестік бағалы қағаздары	3,075	2,529	1,394
Шетелдік корпорациялардың үлестік бағалы қағаздары	1,683	136	-
Грузияның қазынашылық вексельдері	562	-	-
Қырғыз Республикасының қазынашылық вексельдері	340	-	-
Қазақстандық банктердің үлестік бағалы қағаздары	156	188	295
Жарналық инвестициялық қорлардың үлестік бағалы қағаздары	22	1,927	2,950
ҚҰБ ноталары	-	889	11,146
	<u>350,552</u>	<u>334,362</u>	<u>305,890</u>

2013 жылдың ішінде Топ сатуға арналған, қолда бар инвестицияларға өтеуге дейін ұсталатын инвестицияларды қайта жіктеді. 2013 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша сатуға арналған, қолда бар инвестицияларға қайта жіктелген, өтеуге дейін ұсталатын инвестициялардың әділ құны 16,892 миллион теңгені құрады (10-ескертпе).

2013, 2012 және 2011 жылдардың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша сатуға арналған, қолда бар қаржы активтерінің құрамына сонымен қатар ҚҰБ ноталары, Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігінің Қазынашылық вексельдері және басқа банктермен РЕПО шарттары бойынша қамтамасыз ету ретінде берілген, әділ құны тиісінше 73,110 миллион теңгені, 3,369 миллион теңгені және 9,474 миллион теңгені құрайтын үлестік бағалы қағаздар қосылды (17-ескертпені қараңыз). 2013, 2012 және 2011 жылдардың 31 желтоқсан күніне әрекет ететін барлық шарттар бойынша есептер тиісінше 2014 жылғы 8 қаңтарда, 2013 жылғы 23 қаңтарда және 2012 жылғы 4 қаңтарда жүргізілген болатын.

Сатуға арналған, қолда бар инвестициялық бағалы қағаздардың пайыздық мөлшерлемесі мен өтеу мерзімдері төменде көрсетілген. Төменде көрсетілген кестедегі пайыздық мөлшерлемелер тиісті бағалы қағаздар бойынша орташа сараланған тиімді пайыздық мөлшерлемелер ретінде есептелді:

	2013 жылғы 31 желтоқсан		2012 жылғы 31 желтоқсан		2011 жылғы 31 желтоқсан	
	Пайыздық мөлшер- леме, %	Өтеу мерзімі, жыл	Пайыздық мөлшер- леме, %	Өтеу мерзімі, жыл	Пайыздық мөлшер- леме, %	Өтеу мерзімі, жыл
Қазақстан Республикасы қаржы министрлігінің қазынашылық вексельдері	4.9%	2014-2027	4.5%	2013-2027	4.1%	2012-2027
Корпоративтік облигациялар	7.0%	2014-2021	7.2%	2013-2021	7.1%	2012-2021
Шетелдік ұйымдардың бағалы қағаздары	3.9%	2014-2021	3.8%	2013-2020	6.6%	2012-2020
Ресей Федерациясының қазынашылық вексельдері	2.7%	2015-2018	3.4%	2015-2021	5.5%	2015-2021
«Қазақстан Даму Банкі» АҚ облигациялары	4.9%	2015-2026	5.6%	2015-2026	7.2%	2015-2026
Қазақстандық банктердің облигациялары	9.3%	2014-2030	8.3%	2013-2022	8.9%	2012-2030
Жергілікті муниципалдық облигациялар	4.9%	2015	4.9%	2015	4.9%	2015
Грузияның қазынашылық вексельдері	12.8%	2016-2017	-	-	-	-
Қырғыз Республикасының қазынашылық вексельдері	8.9%	2014	-	-	-	-
ҚҰБ ноталары	-	-	1.0%	2013	1.2%	2012

2008 жылғы 31 желтоқсандағы жағдайға сәйкес жалпы әділ құны 4, 925 миллион теңге болатын белгілі бір борыштық және үлестік бағалы қағаздарды Топ әділ құны бойынша пайда немесе шығын арқылы есепке алынатын қаржы активтері санатынан шығарып, сатуға арналған, қолда бар инвестициялық бағалы қағаздарға қайта жіктеледі. Мұндай санатқа қайта жіктелеу қаржылық дағдарыс салдарынан нарықтағы операциялық ауқымы айтарлықтай азайған бағалы қағаздар бойынша жүргізілді. Қаржылық топ өзінің инвестициялық стратегиясын қайта қарады және жақын арадағы болашақта Топтың мұндай бағалы қағаздарды ұстап отыру қабілеті жеткілікті дәрежеде.

Қайта жіктелеу жүргізілген борыштық және үлестік бағалы қағаздар мынадай түрде берілген:

	Тиімді пайыздық мөлшерлеме, %	2013 жылғы 31 желтоқсандағы есептік күнгі жағдай Әділ және баланстық құн	2013 жылғы 31 желтоқсандағы есептік күнгі жағдай Әділ және баланстық құн	2008 жылғы 31 желтоқсандағы қайта жіктелеген күнгі жағдай Әділ және баланстық құн
Борыштық бағалы қағаздар				
«Қазақстан Даму банкі» АҚ облигациялары	7.0%	3,120	3,265	2,213
Шетелдік мемлекеттер мен ұйымдардың бағалы	9.8%-14.5%	-	-	1,987
		<u>3,120</u>	<u>3,265</u>	<u>4,200</u>

	2013 жылғы 31 желтоқсандағы есептік күнгі жағдай Әділ және баланстық құн	2012 жылғы 31 желтоқсандағы есептік күнгі жағдай Әділ және баланстық құн	2008 жылғы 31 желтоқсандағы қайта жіктемелеген күнгі жағдай Әділ және баланстық құн
Үлестік бағалы қағаздар			
Қазақстандық корпорациялардың үлестік бағалы қағаздары	54	59	74
Жарналық инвестициялық қорлардың үлестік бағалы қағаздары	-	-	651
	<u>54</u>	<u>59</u>	<u>725</u>

Топ 2011 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл ішінде Жарналық инвестициялық қорлардың үлестік бағалы қағаздарын сатты.

Қайта жіктемелеу жүргізілген борыштық бағалы қағаздарды өтеуден түсетін, Топтың күтетін бағаланған қаржылық ағыны төменде берілген:

	2008 жылғы 31 желтоқсандағы қайта жіктемелеген күнгі жағдай
Борыштық бағалы қағаздар	
«Қазақстан Даму банкі» АҚ облигациялары	4,711
	<u>4,711</u>

Егер бағалы қағаздарға қайта жіктемелеу жасалмаған болса, пайда мен шығын туралы шоғырландырылған есепте танылуға тиіс таза пайда/(шығын) 2013, 2012 және 2011 жылдардағы 31 желтоқсанда аяқталған қаржылық жылға арналған төмендегі кестесінде көрсетіледі.

	2013 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл	2012 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл	2011 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл
Борыштық бағалы қағаздар			
«Қазақстан Даму Банкі» АҚ облигациялары	511	712	199
	<u>511</u>	<u>712</u>	<u>199</u>
Үлестік бағалы қағаздар			
Қазақстандық корпорациялардың үлестік бағалы қағаздары	2	37	3
Жарналық инвестициялық қорлардың үлестік бағалы қағаздары	-	-	(139)
	<u>2</u>	<u>37</u>	<u>(136)</u>

10. ӨТЕЛГЕНГЕ ДЕЙІН ҰСТАЛАТЫН ИНВЕСТИЦИЯЛАР

2013 жылғы желтоқсанда ЖЗҚ 2013 жылғы 29 қарашада жарияланған дивидендтерді төлеу мақсатында, өтелгенге дейін ұсталатын инвестицияларды сатты. Нәтижесінде, 2013 жылғы 13 желтоқсанда, өтелгенге дейін ұсталатын инвестициялардың едәуір бөлігі сатылғаннан кейін, Топ өтелгенге дейін ұсталатын инвестициялардың қалған бөлігін сатуға арналған, қолда бар инвестицияларға қайта жіктеді. Өтелгенге дейін ұсталатын инвестицияларды сатуға арналған, қолда бар инвестицияларға қайта жіктеуден түскен табыс 2,187 миллион теңгені құрады және 443 миллион теңге мөлшеріндегі салық шегерілген басқа жиынтық табыста танылды. Табыстар және шығыстар есебінде танылған, өтелгенге дейін ұсталатын инвестицияларды сатудан түскен табыс 78 миллион теңгені құрады. 2013 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша сатуға арналған, қолда бар инвестицияларға қайта жіктелген инвестициялардың әділ бағасы 16,892 миллион теңгені құрады. Қайта жіктеуден кейін келесі 2 қаржылық кезеңде Топ қандай болмасын қаржы активтерін өтелгенге дейін ұсталатын инвестициялар ретінде қайта жіктемейді.

Өтелгенге дейін ұсталатын инвестициялар мыналардан құралады:

	2013 жылғы 31 желтоқсан	2012 жылғы 31 желтоқсан	2011 жылғы 31 желтоқсан
Қазақстан Республикасы қаржы министрлігінің қазынашылық вексельдері	-	12,437	9,841
Корпоративтік облигациялар	-	8,237	7,571
Қазақстандық банктердің облигациялары	-	3,065	515
Шетелдік ұйымдардың бағалы қағаздары	-	996	-
Грузия Ұлттық Банкінің ноталары	-	579	877
Қырғыз Республикасының қазынашылық облигациялары	-	225	190
Қырғыз Республикасының қазынашылық облигациялары	-	222	-
ҚҰБ ноталары	-	5	59,860
	-	25,766	78,854

2013, 2012 және 2011 жылдардың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша өтелгенге дейін ұсталатын инвестициялардың құрамына ҚҰБ ноталар және басқа банктермен РЕПО шарттары бойынша қамтамасыз ету ретінде берілген, тиісінше нөл теңге, нөл теңге және 19,869 миллион теңге сомасындағы Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігінің Қазынашылық вексельдері қосылды (17-ескертпе). 2011 жылдың 31 желтоқсан күніне әрекет ететін барлық шарттар бойынша есептер 2012 жылғы 12 қаңтарға дейін жүргізілген болатын.

Өтелгенге дейін ұсталатын инвестициялардың пайыздық мөлшерлемесі мен мерзімі төменде көрсетілген. Төменде көрсетілген кестедегі пайыздық мөлшерлемелер тиісті бағалы қағаздар бойынша орташа сараланған тиімді пайыздық мөлшерлемелер ретінде есептелді:

	2013 жылғы 31 желтоқсан	Өтеу мерзімі, жыл	2012 жылғы 31 желтоқсан	Өтеу мерзімі, жыл	2011 жылғы 31 желтоқсан	Өтеу мерзімі, жыл
	Пайыздық мөлшер- леме, %		Пайыздық мөлшер- леме, %		Пайыздық мөлшер- леме, %	
Корпоративтік облигациялар	-	-	12.6%	2015-2020	14.6%	2012-2017
Қазақстандық банктердің облигациялары	-	-	9.7%	2013-2016	5.6%	2015
Қазақстан Республикасы қаржы министрлігінің қазынашылық вексельдері	-	-	5.1%	2013-2030	7.2%	2012-2015
Шетелдік ұйымдардың бағалы қағаздары	-	-	14.6%	2014-2016	-	-
Грузия ұлттық банкі ноталары	-	-	13.2%	2016-2017	14.7%	2012-2016
Қырғыз Республикасы қазынашылық облигациялары	-	-	14.1%	2013	14.9%	2012
Қырғыз Республикасы ұлттық банкі ноталары	-	-	2.3%	2013	-	-
ҚҰБ ноталары	-	-	1.5%	2013	1.2%	2012

11. КЛИЕНТТЕРГЕ БЕРІЛГЕН ЗАЕМДАР

Клиенттерге берілген заемдар мыналардан құралады:

	2013 жылғы 31 желтоқсан	2012 жылғы 31 желтоқсан	2011 жылғы 31 желтоқсан
39 ХҚЕС-қа (IAS) сәйкес заемдар және дебиторлық берешек ретінде көрсетілгендері:			
Клиенттерге берілген заемдар	1,803,471	1,619,850	1,471,436
Овердрафтар	2,085	2,284	4,107
	1,805,556	1,622,134	1,475,543
Минус – Құнсыздануға бөлінген резерв (19-ескертіп)	(323,311)	(302,926)	(291,303)
Клиенттерге заемдар	1,482,245	1,319,208	1,184,240

Клиенттердің заемдары бойынша орташа пайыздық мөлшерлеме клиенттер заемдарының орташа балансына бөлінген кредиттік портфель бойынша пайыздық табыс ретінде есептеледі. 2013 жылдың 31 желтоқсанында аяқталған жыл ішінде кредиттік портфель бойынша орташа пайыздық мөлшерлеме 11.7 %-ды (2012 жылдың 31 желтоқсанында аяқталған жыл ішінде – 12.1 %; 2011 жылдың 31 желтоқсанында аяқталған жыл ішінде – 13.2 %) құрды.

2013 жылғы 31 желтоқсандағы жағдайға сәйкес Топтың он ірі клиент бойынша шоғырланған заемдар көлемі 367,782 миллион теңге болды, бұл Топтың кредиттік портфелі жиынтығының 20 %-н құрады (2012 жылдың 31 желтоқсанында – 331,012 миллион теңге, 20%; 2011 жылдың 31 желтоқсанында - 284,771 миллион теңге, 19%;) және Топ капиталының 94 %-н құрады (2012 жылғы 31 желтоқсанда - 97%, 2011 жылдың 31 желтоқсанында – 92% болған).

Аталған заемдар бойынша 2013 жылғы 31 желтоқсандағы жағдайға сәйкес 51,189 миллион теңге мөлшерінде құнсыздану резерві жасалды (2012 жылдың 31 желтоқсанында – 45,966 миллион теңге; 2011 жылдың 31 желтоқсанында – 52,712 миллион теңге болған).

Төменде берілген кестеде заемдардың ағымдағы құнына жасалған талдау қамтамасыз етудің әділ құны бойынша емес, алынған қамтамасыз етуге қатысты берілген:

	2013 жылғы 31 желтоқсан	2012 жылғы 31 желтоқсан	2011 жылғы 31 желтоқсан
Жылжымайтын мүлік немесе жылжымайтын мүлікті иелену құқығымен қамтамасыз етілген заемдар	707,582	787,676	674,613
Кепілдікпен қамтамасыз етілген заемдар	378,311	296,346	293,406
Жалақылық жобаның шеңберінде берілген тұтынушылық заемдар	273,248	195,422	138,773
Ақшалай қаражатпен қамтамасыз етілген заемдар	123,875	47,333	38,001
Корпоративтік акциялармен қамтамасыз етілген заемдар	117,658	96,595	58,755
Аралас қамтамасыз етумен қамтамасыз етілген заемдар	61,113	48,938	137,332
Тауарлық-материалдық қорлармен қамтамасыз етілген заемдар	31,046	17,320	22,757
Ауыл шаруашылық өнімдерімен қамтамасыз етілген заемдар	26,458	72,000	49,490
Көлікпен қамтамасыз етілген заемдар	24,747	16,303	26,213
Құрал-жабдықтармен қамтамасыз етілген заемдар	15,984	20,755	19,467
Қамтамасыз етілмеген заемдар	45,534	23,446	16,736
	1,805,556	1,622,134	1,475,543
Минус – Заемдардың құнсыздану резерві (19-Ескертпе)	(323,311)	(302,926)	(291,303)
Клиенттерге берілген заемдар	1,482,245	1,319,208	1,184,240

Заемдар экономиканың мынадай секторлары бойынша беріледі:

	2013 жылғы 31 желтоқсан	%	2012 жылғы 31 желтоқсан	%	2011 жылғы 31 желтоқсан	%
Бөлшек заемдар:						
- тұтыну заемдары	291,471	16%	219,809	14%	168,766	11%
- ипотекалық заемдар	107,062	6%	110,141	7%	119,199	8%
	398,533		329,950		287,965	
Көтерме сауда	341,489	19%	287,126	18%	287,987	19%
Қызметтер	233,492	13%	157,560	9%	122,038	8%
Құрылыс	163,615	9%	168,244	10%	168,065	11%
Жылжымайтын мүлік	137,200	8%	120,038	7%	120,617	8%
Бөлшек сауда	117,816	7%	104,408	6%	100,847	7%
Қаржы секторы	94,702	5%	66,250	4%	-	-
Ауыл шаруашылығы	84,934	5%	116,467	7%	94,155	6%
Көлік құралдары	40,145	2%	39,885	3%	44,223	3%
Металлургия	39,276	2%	36,851	2%	37,023	3%
Тау-кен өндіру саласы	38,050	2%	36,143	2%	4,617	0%
Тамақ өнеркәсібі	33,929	2%	37,414	2%	44,787	3%
Қонақ үй бизнесі	31,549	2%	32,668	2%	39,008	3%
Химия өнеркәсібі	10,604	1%	41,127	3%	9,244	1%
Машина жасау	7,878	0%	9,416	1%	7,393	1%
Мұнай және газ	6,005	0%	10,836	1%	37,376	3%
Жеңіл өнеркәсіп	4,503	0%	4,553	0%	5,813	0%
Энергетика	3,403	0%	7,906	1%	56,665	4%
Байланыс	339	0%	1,642	0%	94	0%
Өзгесі	18,094	1%	13,650	1%	7,626	1%
	1,805,556	100%	1,622,134	100%	1,475,543	100%

2013 жылғы 31 желтоқсандағы жағдайға сәйкес заемдар бойынша есептелген сыйақы сомасы 114,178 млн.теңгені құрады (2012 жылдың 31 желтоқсанында - 103,278 миллион теңге, 2011 жылдың 31 желтоқсанында – 112,313 миллион теңге болды).

12. ЖЫЛЖЫМАЙТЫН МҮЛІК, ҒИМАРАТТАР МЕН ЖАБДЫҚТАР

Жылжымайтын мүлік, ғимараттар мен жабдықтар қозғалысы былайша берілген:

	Ғимараттар мен құрылыстар	Көлік құралдары	Компьютерлер мен банктік құрал-жабдық	Өзгесі	Барлығы
Қайта бағаланған / бастапқы құны:					
2012ж. 31 желтоқсан	51,813	2,363	21,307	13,793	89,276
Түсімдер	740	327	1,617	2,659	5,343
Шығарылғаны	(689)	(157)	(608)	(649)	(2,103)
Аударымдар	1,038	-	161	(1,199)	-
Қайта бағалау	(636)	-	-	-	(636)
Құнсыздану	(175)	-	-	-	(175)
Бағамдық айырмалар	(188)	(2)	(6)	(8)	(204)
2013 ж. 31 желтоқсан	51,903	2,531	22,471	14,596	91,501
Жинақталған тозу:					
2012ж. 31 желтоқсан	652	1,236	15,715	6,668	24,271
Есептеулер	825	305	2,150	1,565	4,845
Шығарылғаны	(202)	(153)	(538)	(321)	(1,214)
Қайта бағалау кезінде есептен шығарылғаны	(1)	-	-	-	(1)
Бағамдық айырмалар	(9)	(2)	(1)	(2)	(14)
2013 ж. 31 желтоқсан	1,265	1,386	17,326	7,910	27,887
Таза баланстық құны:					
2013 ж. 31 желтоқсан	50,638	1,145	5,145	6,686	63,614
	Ғимараттар мен құрылыстар	Көлік құралдары	Компьютерлер мен банктік құрал-жабдық	Өзгесі	Барлығы
Қайта бағаланған / бастапқы құны:					
2011 ж. 31 желтоқсан	47,866	1,882	19,433	15,807	84,988
Түсімдер	4,083	661	1,996	2,274	9,014
Шығарылғаны	(334)	(181)	(442)	(2,005)	(2,962)
Аударымдар	1,976	-	315	(2,291)	-
Қайта бағалау	(1,352)	-	-	-	(1,352)
Құнсыздану	(457)	-	-	-	(457)
Бағамдық айырмалар	31	1	5	8	45
2012 ж. 31 желтоқсан	51,813	2,363	21,307	13,793	89,276
Жинақталған тозу:					
2011 ж. 31 желтоқсан	1,175	1,164	13,012	6,122	21,473
Есептеулер	1,645	245	3,233	922	6,045
Шығарылғаны	(8)	(180)	(532)	(377)	(1,097)
Қайта бағалау кезінде есептен шығарылғаны	(2,170)	-	-	-	(2,170)
Бағамдық айырмалар	10	7	2	1	20
2012 ж. 31 желтоқсан	652	1,236	15,715	6,668	24,271
Таза баланстық құны:					
2012 ж. 31 желтоқсан	51,161	1,127	5,592	7,125	65,005

	Ғимараттар мен құрылыстар	Көлік құралдары	Компьютерлер мен банктік құрал-жабдық	Өзгесі	Барлығы
Қайта бағаланған / бастапқы құны:					
2010 ж. 31 желтоқсан	47,036	1,596	17,769	14,333	80,734
Түсімдер	2,421	326	2,164	4,220	9,131
Шығарылғаны	(16)	(84)	(503)	(2,754)	(3,357)
Қайта бағалау	(1,610)	-	-	-	(1,610)
Құнсыздану	(1)	-	-	-	(1)
Бағамдық айырмалар	36	44	3	8	91
2011 ж. 31 желтоқсан	47,866	1,882	19,433	15,807	84,988
Жинақталған тозу:					
2010 ж. 31 желтоқсан	649	1,010	10,434	4,653	16,746
Есептеулер	579	188	3,066	1,888	5,721
Шығарылғаны	-	(79)	(489)	(420)	(988)
Қайта бағалау кезінде есептен шығарылғаны	(58)	-	-	-	(58)
Бағамдық айырмалар	5	45	1	1	52
2011 ж. 31 желтоқсан	1,175	1,164	13,012	6,122	21,473
Таза баланстық құны:					
2011 ж. 31 желтоқсан	46,691	718	6,421	9,685	63,515

Жылжымайтын мүлік пен ғимараттары қайта бағалау бойынша Топтың саясатына сәйкес, бүкіл класс – ғимараттар мен құрылыстарды әрбір үш жыл сайын қайта бағалап отыру талап етіледі. Ерекше нарықтық немесе мүліктік индикаторлар өзгерген жағдайда, Топ қайта бағалауды бұдан да тұрақты өткізіп отыра алады.

2011 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл ішінде Топ бір жылжымайтын мүлік нысаны бойынша орналасқан жеріне байланысты нарықтық жағдайдың нашарлау оқиғасын айқындап, осы нысанды әдеттегі қайта бағалау циклінен тыс 3 әдісті пайдаланып, қайта бағалауға шешім қабылдады; табыс әдісін, салыстыру әдісін және шығындық әдісімен қоса. Бұл нысан бұған дейін 2,259 млн. теңге мөлшеріндегі қайта бағаланған құны бойынша есепке алынып келді және қайта бағалау нәтижесінде 819 млн. теңгеге қайта бағаланды.

Топ ғимараттар мен құрылыстарға 2012 жылғы 29 қарашада қайта бағалау жүргізді. Бағалауды тәуелсіз бағалаушы - «Бизнес Партнер» ЖШС жүзеге асырды. Тәуелсіз бағалаушы жылжымайтын мүлік, ғимараттар мен жабдықтардың әділ құнын анықтау кезінде үш түрлі әдісті пайдаланды: табысты капиталдандыру әдісімен табыстық әдіс және нарықтық ақпаратты қолдану арқылы жүргізілетін салыстырмалық әдіс ғимараттар мен құрылыстардың әділ құнын анықтау мақсатында белсенді әрекет ететін нарық жағдайында ғимараттар мен құрылыстардың әділ құнын анықтау үшін, ал шығындық әдіс қайта бағалау объектілері үшін белсенді әрекет ететін нарықтық жағдай болмағанда пайдаланылды.

2013 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Топтың ғимараттары мен құрылыстарының әділ құнын есептеу кезінде бағалар 49,955 миллион теңге және 683 миллион теңге сомасында 2-ші және 3-ші деңгейлерге жатқызылды (34-Ескертпеде көрсетілген есептеулер сатысының сипаты).

Егер Топтың ғимараттары бастапқы құнмен бағаланған болса, олардың баланстық құны 2013 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша 51,618 миллион теңгені құрайтын еді.

13. САТУҒА АРНАЛҒАН АКТИВТЕР

2010 және 2009 жылдар ішінде клиенттерге берілген кейбір заемдар бойынша контрагенттердің дефолтқа ұшырауы салдарынан Топ кейбір заемдар бойынша кепілдерді әділ құны бойынша сатуға арналған актив ретінде тану жүргізді. Кейін активтер, тиісті деңгейдегі басшылық сатып алушыны белсенді іздестіру және осы жоспарды аяқтауға ниеттенуіне байланысты, оны сатуға жұмсалған шығындарға шегерілген ең төменгі әділ құны бойынша немесе ағымдағы құны бойынша бағаланған. Танылған активтер құрамына жер, ғимараттар және құрылыстар кіреді. Сатудан алынған түсім активтердің ағымдағы құнынан асып түседі деп күтілген, сондықтан аталған активтер бойынша құнсыздану шығындары 2011 және 2010 жылдар ішінде танылмаған болатын. 2012 жылғы маусымда Топ сатуға арналған активтерге тәуелсіз бағалау жүргізді. Қайта бағалаудың нәтижелері бойынша Топ құнсызданудан 2,100 миллион теңге сомасындағы шығынды таныды.

Қазіргі уақытта бұл активтерді сатуға белсенді әрекеттер жасалып жатқанына қарамастан, олардың басым бөлігі қысқа мерзім ішінде сатылмады. Дегенмен, басшылық бұл активтерді бұрынғыдай сатпақ ниетте. Активтердің бағасы ағымдағы әділ құнынан аспай отырғандықтан, олар 2013 және 2012 жылдың аяғында сатуға арналған активтер ретінде жіктелінген күйінде қалып отыр.

2013 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Топтың сатуға арналған активтерінің әділ құнын есептеу кезінде бағалар 2,883 миллион теңге және 29 миллион теңге сомасында 2-ші және 3-ші деңгейлерге жатқызылды (34-Ескертпеде көрсетілген есептеулер сатысының сипаты).

14. САҚТАНДЫРУ АКТИВТЕРІ ЖӘНЕ МІНДЕТТЕМЕЛЕР

Сақтандыру активтері мыналардан құралады:

	2013 жылғы 31 желтоқсан	2012 жылғы 31 желтоқсан	2011 жылғы 31 желтоқсан
Әлі алынбаған сыйлықақы резерві, қайта сақтандырушының үлесі	7,424	7,065	8,582
Қайта сақтандыру бойынша сақтандыру өтемдері	3,184	5,003	1,744
	10,608	12,068	10,326
Алынатын сыйлық	2,771	2,855	3,224
Сақтандыру активтері	13,379	14,923	13,550

Сақтандыру міндеттемелері мыналардың құралады:

	2013 жылғы 31 желтоқсан	2012 жылғы 31 желтоқсан	2011 жылғы 31 желтоқсан
Шығындарды реттеуге арналған резерві	16,209	13,108	8,146
Әлі алынбаған сақтандыру сыйлықақылардың резерві, брутто	10,796	9,908	12,129
	27,005	23,016	20,275
Қайта сақтандырушылар мен агенттер алдындағы кредиторлық берешек	2,710	2,185	2,753
Сақтандыру міндеттемелері	29,715	25,201	23,028

Сақтандыру тәуекелі

Сақтандыру тәуекелі дегеніміз Топтың күтулеріне қатысты сақтандыру сәтіндегі сақтандыру оқиғаларының уақыт ішінде өзгеруіне, жиілігіне немесе күрделілігіне байланысты тәуекел. Сақтандыру тәуекелі Қазақстан Республикасында шоғырланған.

Сақтандыру және баға түзілу тәуекелі

Топ қабылдануы мүмкін, классы, табиғаты және қызмет түрі бойынша сақтандырудың егжей-тегжейін көрсететін сақтандыру жөніндегі нұсқауларды, өнімнің түрлері және сауда маркалары бойынша баға саясатын, сондай-ақ полистерді құрастыруды және бұдан кейінгі кез-келген өзгерістерді орталықтандыра бақылауды пайдалана отырып сақтандыру және баға түзілу тәуекелін басқарады.

Өтемдерді басқаруға байланысты тәуекел

Өтемдер сәйкессіз түрде реттеулі немесе төленуі мүмкін екені тұрғысынан тәуекелді басқару АТ жүйелердің бірқатар бақылауларын және тәжірибелі қызметкерлер қолмен жүзеге асыратын бақылауларды пайдалана отырып жүргізіледі. Бұл жан-жақты саясаттармен және рәсімдермен қатар барлық өтемдер тиісті түрде және дұрыс нысанда, дер кезінде реттеледі деген сенімділікті қамтамасыз етеді.

Қайта сақтандыру тәуекелі

Қайта сақтандыру негізгі зілзалалардың әсерінен қорғану үшін немесе жекелеген елеулі өтемдер кезінде күтілмеген ауқымдарға немесе қолайсыз ағымдарға қарсы және Топ үшін қабылдауға тұрарлық тәуекел мөлшерінен артық тәуекелді аудару үшін пайдаланылады.

Топ үшін қабылдауға тұрарлық тәуекел мөлшерінен артық тәуекелді қайта сақтандыру контрагент қаржылық тұрғыда қорғалған компания болып табылған және қайта сақтандыру сыйлықақысы пайдалы болған жағдайда ғана тиімді болмақ. Акцептіленуі мүмкін болатын қайта сақтандырушылар, арнаулы бекітілген жағдайларды қоспағанда, А немесе одан жоғарғы рейтингке ие.

Резервтерді жасақтау тәуекелі

Резервтерді жасақтау тәуекелі сыйлықақыларға да, өтемдерге де қатысты. Резервтердің дұрыс бағаланбауы салдарынан өтемдерді төлеу немесе оларды реттеу талап етілуі ықтимал болған жағдайда, бұл қаржы тапшылығына алып келу тәуекелі бар. Өтемдер туралы ақпарат резервтерді жасақтау тәуекелінің тарихи сипаты туралы мәліметтер береді.

Сақтандыру өтемдеріне резервтер, залал туралы хабарламалардың реттелмеу мүмкіндігін және ұксас өтеулер бойынша тәжірибенің негізінде қазіргі сәтте бар ақпараттың негізінде жасақталған.

2013, 2012 және 2011 жылдардың 31 желтоқсанында аяқталған жылдар үшін сақтандыру өтемдерін төлеу резервтерінің қоғалысы мынадай түрде берілген:

	2013 ж.	2012 ж.	2011 ж.
Сақтандыру өтемдерін төлеу резерві, жылдың басы	13,108	8,146	8,982
Сақтандыру өтемдерін төлеу резервіндегі қайта сақтандырушылар үлесі, жылдың басы	(5,003)	(1,744)	(5,154)
Таза сақтандыру резервтері, жылдың басы	8,105	6,402	3,828
Плюс жұмсалған сақтандыру өтемдері	13,933	12,733	10,394
Минус жүргізілген сақтандыру төлемдері	(9,014)	(11,030)	(7,820)
Таза сақтандыру резервтері, жылдың соңы	13,024	8,105	6,402
Сақтандыру өтемдерін төлеу резервіндегі қайта сақтандырушылар үлесі, жылдың соңы	3,185	5,003	1,744
Сақтандыру өтемдерін төлеу резервтері, жылдың соңы	16,209	13,108	8,146

2013, 2012 және 2011 жылдардың 31 желтоқсанында аяқталған жылдар үшін әлі алынбаған сақтандыру сыйлықақысы бойынша резервтер қозғалысы мынадай түрде берілген:

	2013 ж.	2012 ж.	2011 ж.
Әлі алынбаған сыйлықақылар резерві, брутто, жылдың басы	9,908	12,129	5,550
Әлі алынбаған сыйлықақылар резервіндегі қайта сақтандырушының үлесі, жылдың басы	(7,065)	(8,582)	(2,561)
Әлі алынбаған сыйлықақылардың таза резерві, жылдың басы	2,843	3,547	2,989
Әлі алынбаған сыйлықақылар резервіндегі өзгеріс	888	(2,221)	6,579
Әлі алынбаған сыйлықақылар резервіндегі қайта сақтандырушы үлесінің өзгерісі	(359)	1,517	(6,021)
Әлі алынбаған сыйлықақылар резервіндегі таза өзгеріс	529	(704)	558
Әлі алынбаған сыйлықақылардың таза резерві, жылдың аяғы	3,372	2,843	3,547
Әлі алынбаған сыйлықақылар резервіндегі қайта сақтандырушының үлесі, жылдың соңы	7,424	7,065	8,582
Әлі алынбаған сыйлықақылар резерві, брутто, жылдың соңы	10,796	9,908	12,129

15. ӨЗГЕ АКТИВТЕР

Өзге активтер мыналардан құралады:

	2013 жылғы 31 желтоқсан	2012 жылғы 31 желтоқсан	2011 жылғы 31 желтоқсан
39 ХҚЕС-қа (IAS) сәйкес заем немесе дебиторлық берешек ретінде есепке алынатын өзге аржылық активтер:			
Банктік қызмет бойынша дебиторлар	6,293	5,429	2,873
Зейнетақы активтерін басқару үшін есептелген комиссия	1,204	2,239	382
Банктік емес қызмет бойынша дебиторлар	891	1,076	1,217
Есептелген өзге комиссиялық табыс	758	647	625
Басқасы	9	3	9
	9,155	9,394	5,106
Минус - Құнсыздану резерві (19-ескертпе)	(4,413)	(1,576)	(1,125)
	4,742	7,818	3,981
Өзге қаржылық емес активтер:			
Тауарлық-материалдық қор	1,367	1,442	1,552
Алдын ала төленген корпоративтік табыс салығы	1,344	1,835	3,133
Жылжымайтын мүлік, ғимараттар мен жабдықтар үшін алдын-ала төлемдер	1,009	1,153	1,260
Инвестициялық жылжымайтын мүлік	907	-	-
Табыс салығынан басқа алдын-ала төленген салықтар	623	1,222	664
Мерзімі кейінге қалдырылған салықтық актив (20-ескертпе)	301	1,091	314
Қауымдас компанияларға инвестициялар	24	53	67
Басқасы	868	568	429
	6,433	7,364	7,419
Минус - Құнсыздану резерві (19-ескертпе)	(763)	(813)	(1,100)
	5,680	6,551	6,319
	10,422	14,369	10,300

16. КЛИЕНТТЕР ҚАРЖЫСЫ

Клиенттер қаржысы мыналардан құралады:

	2013 жылғы 31 желтоқсан	2012 жылғы 31 желтоқсан	2011 жылғы 31 желтоқсан
Амортизациялық құны бойынша көрсетілгені:			
Мерзімдік салымдар:			
Жеке тұлғалар	644,732	543,592	426,219
Занды тұлғалар	557,059	401,704	420,648
	1,201,791	945,296	846,867
Ағымдағы шоттар:			
Занды тұлғалар	399,153	603,249	570,595
Жеке тұлғалар	165,704	150,637	140,014
	564,857	753,886	710,609
	1,766,648	1,699,182	1,557,476

2013 жылдың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша жалпы клиенттер қаржысы сомасының шамамен 32 %-ы Топтың байланысқан клиенттерінің аса ірі он тобының үлесінде болды (2012 жылдың 31 желтоқсанында – 42 %-ы, 2011 жылдың 31 желтоқсанында – 51 %-ы болған), байланысты клиенттердің әр тобы өз ара топ ішінде байланысты клиенттерді білдіреді.

Топтың кейбір клиенттері қымбат бағалы металдар сатып алады және оларды Топтың металл шоттарында ұстайды. Топтың өзі қымбат бағалы металдарды белсенді сатумен айналыспайды. 2013 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша қымбат бағалы металдардың елеулі сомасы Топта орналастырылған, бұл өз кезегінде, 2013 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша қымбат бағалы металдар қалдығын 16,857 миллион теңге сомасына ұлғайтты (2012 жылғы 31 желтоқсан – 1,646 миллион теңге, 2011 жылғы 31 желтоқсан – 1,710 миллион теңге). Бұл шот есепті күннен кейін 1 айдың ішінде жабылды.

Басшылықтың пікірінше, қаржыны алып алған жағдайда, төлемдерді қамтамасыз ету мақсатында өзінің өтімді активтерін өткізу үшін Топ алдын-ала тиісінше хабарлама алады.

Клиенттердің қаржысына секторлар бойынша жасалған талдау былайша берілген:

	2013 ж. 31 желтоқсан	%	2012 ж. 31 желтоқсан	%	2011 ж. 31 желтоқсан	%
Жеке тұлғалар және кәсіпкерлер	810,436	46%	694,228	41%	566,233	36%
Мұнай және газ	306,889	17%	312,023	18%	326,157	21%
Өзге тұтынушылық қызметтер	148,380	8%	77,579	5%	53,124	3%
Көтерме сауда	83,703	5%	107,014	6%	137,855	9%
Тасымалдау	80,322	5%	58,308	3%	126,104	8%
Құрылыс	69,094	4%	68,627	4%	72,824	5%
Қаржы секторы	52,624	3%	123,951	7%	25,064	2%
Үкімет	36,686	2%	78,316	5%	50,531	3%
Сақтандыру және зейнетақы қорларының қызметі	31,176	2%	11,187	1%	17,058	1%
Білім беру	17,332	1%	13,862	1%	13,110	1%
Металлургия	13,949	1%	29,862	2%	27,207	2%
Байланыс	11,376	1%	28,675	2%	4,184	0%
Энергетика	9,751	0%	12,577	1%	57,679	4%
Денсаулық сақтау және әлеуметтік қызметтер	7,771	0%	8,858	0%	10,511	1%
Басқасы	87,159	5%	74,115	4%	69,835	4%
	<u>1,766,648</u>	<u>100%</u>	<u>1,699,182</u>	<u>100%</u>	<u>1,557,476</u>	<u>100%</u>

17. КРЕДИТ МЕКЕМЕЛЕРІНІҢ ҚАРЖЫСЫ

Кредит мекемелерінің қаржысы мыналардан құралады:

	2013 жылғы 31 желтоқсан	2012 жылғы 31 желтоқсан	2011 жылғы 31 желтоқсан
Амортизациялық құны бойынша көрсетілгені:			
Қазақстандық банктердің заемдары мен салымдары	81,786	4,784	29,340
ЭБДҰ мүшесі болып табылмайтын елдер банктерінің заемдары мен салымдары	8,623	944	819
«Овернайт» депозиттері	8,611	-	-
ЭБДҰ мүшесі болып табылатын елдер банктерінің заемдары мен салымдары	3,831	5,403	8,717
Корреспонденттік шоттар	2,628	2,529	1,752
Өзге қаржылық мекемелердің заемдары	1,916	1,542	1,006
	<u>107,395</u>	<u>15,202</u>	<u>41,634</u>

Бұдан әрі кредит мекемелері қаржысының пайыздық мөлшерлемесі мен өтеу мерзімі көрсетілген:

	2013 жылғы 31 желтоқсан		2012 жылғы 31 желтоқсан		2011 жылғы 31 желтоқсан	
	Пайыздық мөлшер- леме, %	Өтеу мерзімі, жыл	Пайыздық мөлшер- леме, %	Өтеу мерзімі, жыл	Пайыздық мөлшер- леме, %	Өтеу мерзімі, жыл
Қазақстандық банктердің заемдары мен салымдары	0.5%-5.0%	2014	3.0%	2013	0.1%-0.5%	2012
ЭБДҰ мүшесі болып табылмайтын елдер банктерінің заемдары мен салымдары	0.6%-4.5%	2014				
«Овернайт» депозиттері	0.5%-3.5%	2014	5.5%	2013	2.5%-3.4%	2012-2013
ЭБДҰ мүшесі болып табылатын елдер банктерінің заемдары мен салымдары			-	-	-	-
Өзге қаржылық мекемелердің заемдары	1.0%- 6.5%	2016-2023	0.8%-6.5%	2013-2023	1.1%-7.7%	2012-2023
	2.6%-6.0%	2014-2018	2.8%-5.2%	2014-2016	3.0%-3.9%	2012-2014

2013, 2012 және 2011 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша қазақстандық банктердің заемдары мен салымдарына қосылған, кепілге берілген активтердің әділ құны (9 және 10-ескертпелер) және РЕПО келісімдері бойынша заемдардың баланстық құны мынадай түрде берілген:

	2013 жылғы 31 желтоқсан		2012 жылғы 31 желтоқсан		2011 жылғы 31 желтоқсан	
	Кепілдің әділ құны	Заемның баланстық құны	Кепілдің әділ құны	Заемның баланстық құны	Кепілдің әділ құны	Заемның баланстық құны
Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігінің қазынашылық вексельдері	73,110	67,804	2,943	2,791	-	-
Қазақстандық банктердің үлестік бағалы қағаздары	-	-	426	300	-	-
ҚҰБ ноталары	-	-	-	-	28,429	27,001
	<u>73,110</u>	<u>67,804</u>	<u>3,369</u>	<u>3,091</u>	<u>28,429</u>	<u>27,001</u>

2013, 2012 және 2011 жылдардың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша танылуы толығымен тоқтатылмаған берілген қаржы активтері туралы ақпарат төменде көрсетілген:

	Сатуға арналған қолда бар инвестициялар (9-Ескертпе)	Өтелге дейін ұсталатын инвестициялар (10-Ескертпе)	Барлығы
2013 жылғы 31 желтоқсан:			
Берілген активтердің баланстық құны	73,110	-	73,110
Тиісті міндеттемелердің баланстық құны	67,804	-	67,804
2012 жылғы 31 желтоқсан:			
Берілген активтердің баланстық құны	3,369	-	3,369
Тиісті міндеттемелердің баланстық құны	3,091	-	3,091
2011 жылғы 31 желтоқсан:			
Берілген активтердің баланстық құны	9,474	19,869	29,829
Тиісті міндеттемелердің баланстық құны	8,998	18,003	27,001

ЭЫДҰ мүшесі болып табылатын елдер банктірінің бірқатарымен жасалған заем шарттарының талаптарына сәйкес Топ белгілі бір қаржылық коэффициенттердің, атап айтқанда, капиталдың жетімділігіне қатысты көрсеткіштердің сақталуын қамтамасыз етуге міндетті. Топтың кейбір қаржылық келісімдерінде Топтың өз активтеріне ауыртпалық салу мүмкіндігін шектейтін ережелер бар. Егер Топ аталған ережелер бойынша міндеттемелерді орындамаса, бұл жағдай төлем мерзімін қиыспалы түрде қысқартуға және Топтың өзге қаржылық келісімдерінің талаптары бойынша қиыспалы дефолтқа әкеп соғуы мүмкін.

Басшылықтың пікірінше, 2013, 2012 және 2011 жылдардың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша Топ сенімді басқару және облигацияларды ұстаушылармен жасалған келісімдерде көрсетілген талаптарды орындап отырды.

18. ШЫҒАРЫЛҒАН БОРЫШТЫҚ БАҒАЛЫ ҚАҒАЗДАР

Шығарылған борыштық бағалы қағаздар құрамына мыналар кіреді:

	2013 жылғы 31 желтоқсан	2012 жылғы 31 желтоқсан	2011 жылғы 31 желтоқсан
Амортизациялық құны бойынша көрсетілгені:			
Шығарылған субординациялық борыштық бағалы қағаздар:			
Теңгемен көрсетілген, тіркелімді мөлшерлемесі бар облигациялар	11,755	11,725	11,754
Теңгемен көрсетілген, кері инфляцияға индекстелген облигациялар	8,489	8,455	8,406
Теңгемен көрсетіліп, инфляцияға байланысты индекстелген облигациялар	3,941	3,926	3,951
Барлық шығарылған субординациялық борыштық бағалы қағаздар жиынтығы	24,185	24,106	24,111
Шығарылған субординациялық емес борыштық бағалы қағаздар:			
АҚШ долларымен көрсетілген облигациялар	165,330	277,813	276,566
Теңгемен көрсетілген облигациялар	-	-	10,391
Барлық шығарылған субординациялық емес борыштық бағалы қағаздар жиынтығы	165,330	277,813	286,957
Барлық шығарылған борыштық бағалы қағаздар жиынтығы	189,515	301,919	311,068

Осы аталған шығарылған борыштық бағалы қағаздардың купондық мөлшерлемесі мен өтеу мерзімі былайша берілген:

	2013 жылғы 31 желтоқсан Купондық мөлшерлеме, %	Өтеу мерзімі, жыл	2012 жылғы 31 желтоқсан Купондық мөлшерлеме, %	Өтеу мерзімі, жыл	2011 жылғы 31 желтоқсан Купондық мөлшерлеме, %	Өтеу мерзімі, жыл
Шығарылған субординациялық борыштық бағалы қағаздар:						
Теңгемен көрсетілген, тіркелімді мөлшерлемесі бар облигациялар	7.5%-13.0% 15% минус	2014-2018	7.5%-13.0% 15% минус	2014-2018	7.5%-13.0% 15% минус	2014-2018
Теңгемен көрсетілген, кері инфляцияға индекстелген облигациялар	инфляция мөлшер- лемесі	2015-2016	инфляция мөлшер- лемесі	2015-2016	инфляция мөлшер- лемесі	2015-2016
Теңгемен көрсетіліп, инфляцияға байланысты индекстелген облигациялар	инфляция мөлшер- лемесі плюс 1%	2015	инфляция мөлшер- лемесі плюс 1%	2015	инфляция мөлшер- лемесі плюс 1%	2015
Шығарылған субординациялық емес борыштық бағалы қағаздар:						
АҚШ долларымен көрсетілген облигациялар	7.3%	2017-2021	7.3%-9.3%	2013-2021	7.3%-9.3%	2013-2021
Теңгемен көрсетілген облигациялар	-	-	-	-	12.7%	2012

Субординацияланған борыштық бағалы қағаздар Топтың қамтамасыз етілмеген міндеттемелері болып табылады және Топтың ағымдағы әрі болашақтағы барлық басымдықты берешектерінің төлеміне қатысты субординацияланған болып табылады. Шығарылған борыштық бағалы қағаздар бойынша пайыздар жарты жылдық және жылдық негізде төленеді.

АҚШ долларымен номинацияланған облигациялар шығару талаптарына сәйкес, Топ қаржылық көрсеткіштерді ұстап отыру жөнінде белгілі бір міндеттемелерді, атап айтқанда, капиталдың жетімділігіне, нарықтық әділ құннан төмен бағамен жасалатын мәмілелер бойынша шектеулерге және дивиденд төлеуге қатысты міндеттемелерді орындауға тиіс. Сонымен қатар, АҚШ долларымен көрсетілген облигацияларды шығару талаптарында Топтың өз активтері бойынша кепіл құқығын жасау мүмкіндігін шектейтін ережелер де қамтылады. Мұндай қағидаларға сәйкес өз міндеттемелерін орындамау Топтың төлем мерзімін қиыспалы түрде қысқартуға, сондай-ақ өзге қаржылық келісімдер талаптары бойынша қиыспалы дефолтқа әкеп соғуы мүмкін. Басшылықтың пікірінше, 2012, 2011 және 2010 жылдардың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша Топ сенімді басқару және облигацияларды ұстаушылармен жасалған келісімдерде көрсетілген коэффициенттер бойынша талаптарды орындап отырды.

19. ҚҰНСЫЗДАНУ РЕЗЕРВТЕРІ ЖӘНЕ ӨЗГЕ РЕЗЕРВТЕР

Сатуға арналған, қолда бар инвестициялық бағалы қағаздар бойынша құнсызданудан жинақталған шығындардағы, сыйақы есептелетін активтер бойынша құнсыздану резервтеріндегі және өзге активтер бойынша қозғалыс мынадай түрде берілген:

	Клиенттерге заемдар	Кредит мекемелерін дегі қаржы	Сатуға арналған, қолда бар инвестиция- лық бағалы қағаздар	Өзге Активтер	Барлығы
2010 жылғы 31 желтоқсан (Қосымша резервтер жасақтау)/резервтерді қайта қалпына келтіру	(253,237)	(2)	(1,212)	(1,989)	(256,440)
Шығынға жазулар	(38,603)	-	114	(666)	(39,155)
Шетел валютасын қайта бағалаудың айырмасы	1,427	-	-	407	1,834
	<u>(890)</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>23</u>	<u>(867)</u>
2011 жылғы 31 желтоқсан (Қосымша резервтер жасақтау)/резервтерді қайта қалпына келтіру	<u>(291,303)</u>	<u>(2)</u>	<u>(1,098)</u>	<u>(2,225)</u>	<u>(294,628)</u>
Шығынға жазулар	(15,023)	(1)	99	(437)	(15,362)
Шетел валютасын қайта бағалаудың айырмасы	5,500	-	-	271	5,771
	<u>(2,100)</u>	<u>1</u>	<u>-</u>	<u>2</u>	<u>(2,097)</u>
2012 жылғы 31 желтоқсан (Қосымша резервтер жасақтау)/резервтерді қайта қалпына келтіру	<u>(302,926)</u>	<u>(2)</u>	<u>(999)</u>	<u>(2,389)</u>	<u>(306,316)</u>
Шығынға жазулар	(22,996)	(3)	(41)	(2,981)	(26,021)
Шетел валютасын қайта бағалаудың айырмасы	4,819	-	-	159	4,978
	<u>(2,208)</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>35</u>	<u>(2,173)</u>
2013 жылғы 31 желтоқсан	<u>(323,311)</u>	<u>(5)</u>	<u>(1,040)</u>	<u>(5,176)</u>	<u>(329,532)</u>

Резервтер берілген кепілдіктер мен аккредитивтер бойынша резервтерді білдіреді. Резервтердегі қозғалыс былайша көрсетілген:

	2013 ж.	2012 ж.	2011 ж.
Жылдың басында	(4,385)	(3,388)	(3,861)
Резервтерді жасақтау	(5,564)	(8,778)	(9,983)
Резервтерді қалпына келтіру	5,774	7,816	10,462
Шетел валютасын қайта бағалаудың айырмасы	12	(35)	(6)
Жылдың аяғында	<u>(4,163)</u>	<u>(4,385)</u>	<u>(3,388)</u>

20. САЛЫҚ САЛУ

HSBK (Europe) B.V., «НБК Банк» АҚ, «Халық Банк Қырғызстан» ААҚ, «НБК ҚАРЖЫ» ААҚ және «Халық Банк Грузия» АҚ қоспағанда, Банк пен оның еншілес кәсіпорындарына Қазақстан Республикасында салық салынады. HSBK (Europe) B.V. тапқан пайдасына Нидерландыда салық салынады. «НБК Банк» АҚ мен «НБК ҚАРЖЫ» ААҚ-на Ресей Федерациясында салық салынады. «Халық Банк Қырғызстан» ААҚ-на Қырғыз Республикасында салық салынады. «Халық Банк Грузия» АҚ-на Грузияда салық салынады.

Пайда салығын төлеу бойынша жұмсалған шығын мыналардан құралады:

	2013 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл	2012 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл	2011 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл
Салық бойынша ағымдағы шығын	19,435	16,231	7,889
Уақыт айырмашылықтарының пайда болуы және шығынға жазуымен байланысты кейінге қалдырылған салық бойынша (үнем) /шығын	<u>(2,913)</u>	<u>(1,463)</u>	<u>622</u>
Пайда салығы бойынша шығын	<u>16,522</u>	<u>14,768</u>	<u>8,511</u>

Қазақстандық заңды тұлғалар үшін 2013, 2012 және 2011 жылдардың 31 желтоқсанында аяқталған жылдар ішінде пайда салығының мөлшерлемесі 20 % құрады. Мемлекеттік бағалы қағаздар мен өзге бағалы қағаздар бойынша табысқа пайда салығы салынбайды. Қазақстан Республикасының Салық кодексіне 2013 жылдың 1 қаңтарынан бастап бірнеше өзгеріс енгізілді. Осы енгізілген өзгерістердің бастылары динамикалық резервтерді және пайыздық шығыстардың шегерілуін енгізуге жатады. Пайыздық шығыстар төленген пайыздар сомасында ғана шегерілуге жатады, есептелген пайыздық шығыстың қалған сомасы мезгілдік айырманы білдіреді.

Нидерланды, Ресей Федерациясы, Қырғыз Республикасы және Грузияда пайда салығының мөлшерлемесі тиісінше 20%, 20%, 10% және 15% құрайды.

Пайда салығының тиімді мөлшерлемесі пайда салығының нормативтік мөлшерлемесінен өзгеше болады. Төменде нормативтік мөлшерлемеге сәйкес есептелген пайда салығына жұмсалған шығынды нақты пайда салығының шығындарымен сәйкестендіру есебі берілген:

	2013 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл	2012 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл	2011 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл
Салық салынғанға дейінгі пайда	88,931	84,729	48,019
Пайда салығының нормативтік мөлшерлемесі	20%	20%	20%
Нормативтік мөлшерлеме бойынша пайда салығы бойынша шығындар	17,786	16,946	9,604
Мемлекеттік бағалы қағаздар бойынша салық салынбайтын табыс және өзге бағалы қағаздардан түскен, салық салынбайтын табыс	(3,086)	(3,047)	(1,150)
Дивидендтер бойынша салық салынбайтын табыс	(75)	(446)	(925)
Басқа мөлшерлеменен салық салынатын еншілес ұйымдардың табысы	(55)	(43)	(537)
Қаржылық жалдау бойынша салық салынбайтын табыс	(287)	(485)	(162)
Шегерімге жатқызылмайтын шығын:			
- жалпы және әкімшілік шығындар	131	186	113
- өзге провизиялар	596	75	157
- қайырымдылық	112	-	26
Басқалары	1,400	1,582	1,385
Табыс салығы бойынша шығын	<u>16,522</u>	<u>14,768</u>	<u>8,511</u>

Кейінге қалдырылған салық активтері мен міндеттемелерге мыналар жатады:

	2013 жылғы 31 желтоқсан	2012 жылғы 31 желтоқсан	2011 жылғы 31 желтоқсан
Шегерілетін уақыт айырмасының салықтық тиімділігі:			
Есептелген және төленбеген сыйлықақылар	2,788	-	-
Есептелген сыйлықақылар	1,122	1,069	710
Есептелген демалыс шығындары	241	151	198
Туынды қаржы құралдарының әділ құны	82	51	494
Сақтандыру сыйлықақысының резерві	-	917	239
Басқалары	94	557	334
Мерзімі кейінге қалдырылған салықтық актив	<u>4,327</u>	<u>2,745</u>	<u>1,975</u>
Салық салынатын уақыт айырмасының салықтық тиімділігі:			
Динамикалық провизиялар (2012 және 2011:			
Клиенттерге заемдар, құнсыздану резервтері)	(3,115)	(5,056)	(5,410)
Жылжымайтын мүлік, ғимараттар мен жабдықтар, есептелген амортизация	(4,681)	(4,400)	(4,198)
Сатуға арналған туынды қаржы құралдары мен инвестициялардың әділ құны	(475)	(105)	(646)
Басқалары	(275)	-	-
Мерзімі кейінге қалдырылған салықтық міндеттеме	<u>(8,546)</u>	<u>(9,561)</u>	<u>(10,254)</u>
Мерзімі кейінге қалдырылған таза салықтық міндеттеме	<u>(4,219)</u>	<u>(6,816)</u>	<u>(8,279)</u>

Топ қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есепте өзара есепке алу құқығы бар жағдайларда мерзімі кейінге қалдырылған салықтық активтер мен міндеттемелерді өзара есепке алуды жүргізді. Өзара есепке алудан кейін ұсынылған сомалар мыналардан тұрады:

	2013 жылғы 31 желтоқсан	2012 жылғы 31 желтоқсан	2011 жылғы 31 желтоқсан
Мерзімі кейінге қалдырылған салықтық актив (15-ескертпе)	301	1,091	314
Мерзімі кейінге қалдырылған салықтық міндеттеме	<u>(4,520)</u>	<u>(7,907)</u>	<u>(8,593)</u>
Мерзімі кейінге қалдырылған таза салықтық міндеттеме	<u><u>(4,219)</u></u>	<u><u>(6,816)</u></u>	<u><u>(8,279)</u></u>

Қазіргі уақытта Қазақстанда және Топ өз қызметін жүргізіп отырған басқа елдерде уәкілетті мемлекеттік және өңірлік органдар енгізген түрлі салықтарға байланысты бірқатар заңдар әрекет етеді. Мұндай салықтарға қосымша құн салығы, табыс салығы, әлеуметтік салық, т.б. жатады. Қолданылатын ережелер көпшілік жағдайда онша айқын болмайды, кей жағдайда бұрынғы оқиғалардың саны шектеулілігіне байланысты мүлдем дұрыс қолданылмайды. Кейде ережелерге заңдық түсінік беру мәселесіне келгенде, түрлі ведомстволар арасында немесе тіпті бір ведомствоның өз ішінде түрлі пікірлер туындап жатады, ал бұл өз кезегінде пікір қайшылығына әкеп соғады. Салықтық декларациялар мен заңдық реттеудің басқа жақтары (мәселен, кедендік және валюталық бақылау мәселелері) бірнеше ведомствоның қолына берілген, олардың әрқайсысы өз тараптарынан кемшілік ретінде бағалаған олқылықтар үшін заңға сәйкес келеді деп табылған түрлі мөлшерде әрі елеулі сомада айыппұлдар мен өсімпұлдар салуға құқылы. Мұндай жағдай салықтық заңнама жүйесі айтарлықтай жетілдірілген басқа дамыған елдермен салыстырғанда, Қазақстандағы салықтық тәуекелдер қаупінің деңгейі әлі де біршама жоғары екендігін көрсетеді.

Басшылықтың пікірінше, Топ өз қызметін салықтық заңнамаға сәйкес жүргізеді, алайда тиісті органдардың салық мәселелері бойынша түсінік беруге қатысты басқаша көзқарас ұстану тәуекелі бар.

Мерзімі кейінге қалдырылған таза салықтық міндеттеменің қозғалысы:

	2013 ж.	2012 ж.	2011 ж.
Жыл басындағы кейінге қалдырылған таза салықтық міндеттеме	6,816	8,279	7,892
Уақыт айырмашылықтарының пайда болуы және шығынға жазуымен байланысты кейінге қалдырылған салық бойынша шығын/ (үнем)	(2,913)	(1,463)	622
Қайта жіктеу күніне, өтеуге дейін ұсталатын инвестицияларды қайта бағалау нәтижесінде өзге жиынтық табыста танылған кейінге қалдырылған салық бойынша шығындар	443	-	-
Жылжымайтын мүлік, ғимараттар мен жабдықтар қайта бағаланатын күнгі жағдай бойынша өзге жиынтық табыста танылған	<u>(127)</u>	<u>-</u>	<u>(235)</u>
Жыл аяғындағы кейінге қалдырылған салықтық міндеттеме	<u><u>4,219</u></u>	<u><u>6,816</u></u>	<u><u>8,279</u></u>

Салық салу

Топ өз қызметін жүргізетін елдердің коммерциялық заңнамасы бойынша берілетін түсінік бір мәнді болмауы мүмкін. Сонымен қатар салық органдарында іскерлік қызметке қатысты еркін пікір қалыптасу тәуекелі де болады. Салық органдарының Топ қызметіне қатысты мұндай пікірлеріне байланысты басшылық тарапынан дауласу болған жағдайда қосымша салықтар, айыппұлдар мен өсімпұлдар туындауы мүмкін.

Мұндай белгісіздік, мәселен, қаржы құралдарына салықтық түсініктеме беру және мәмілелер бойынша баға көрсеткіштерінің нарықтық деңгейін анықтау мәселесіне қатысты туындауы мүмкін. Сондай-ақ клиенттерге берілген заемдар мен заемдарға теңестірілген берешек бойынша мүмкін болатын шығын резервін құрастыру және қалпына келтіру жөніндегі мезгілдік салықтық айырма салық органдары тарапынан салық салынатын базаны азайту ретінде қаралып, әртүрлі түсіндірілуі мүмкін. Топ басшылығы қажетті салықтық есептеулердің барлығы жүргізілді, ендеше, шоғылдырылған қаржылық есептілікте тиісті резервтер есептеу қажет емес деп санайды.

Қазақстанда салық органдары соңғы бес жыл ішіндегі салықтық есептемеге тексеру жүргізе алады. Дегенмен, жоғарғы сатыдағы салық органы қажет болған жағдайда қосымша тексеру жүргізе алады. Мұнымен қатар сот органдарының түсініктемесіне сәйкес, сот тарапынан салық органдарының тексеру жүргізуіне кедергі келтіру фактісі анықталған жағдайда салықтық есептеме тексерілетін мерзім ұзартылуы мүмкін.

21. ӨЗГЕ МІНДЕТТЕМЕЛЕР

Өзге міндеттемелер мыналардан құралады:

	2013 жылғы 31 желтоқсан	2012 жылғы 31 желтоқсан	2011 жылғы 31 желтоқсан
Өзге қаржылық міндеттемелер:			
Қызметкерлермен есеп айырысу	6,274	6,033	5,106
Банктік емес қызмет бойынша кредиторлар	696	644	351
Төленетін жалпы және әкімшілік шығындар	608	243	242
Банктік қызмет бойынша кредиторлар	602	1,720	312
Басқасы	68	44	111
Зейнетақы қорының салымшылары алдындағы берешек	-	-	5,163
	<u>8,248</u>	<u>8,684</u>	<u>11,285</u>
Өзге қаржылық емес міндеттемелер:			
Ағымдағы табыс салығы бойынша берешек	2,257	3,329	232
Салықтар бойынша берешек, корпоративтік табыс салығынан басқасы	1,361	1,351	3,171
Алынған өзге аванстар	344	760	1,181
	<u>3,962</u>	<u>5,440</u>	<u>4,584</u>
	<u>12,210</u>	<u>14,124</u>	<u>15,869</u>

«Халық Банкінің Жинақтаушы Зейнетақы қоры» АҚ (бұдан әрі - «Зейнетақылық активтерді басқару компаниясы») екі түрлі комиссия алады (25-ескертпе) - зейнетақы активтерін басқарғаны үшін инвестициялық табыстан немесе аталған зейнетақы активтерінің шығынынан бір айдың ішінде 15 % және басқарудағы таза активтер құнынан айына 0.05 %.

2011 жылдың үшінші тоқсанында бағалы қағаздар бойынша нарықтағы қойылған бағаның айтарлықтай төмендеуіне байланысты зейнетақылық активтер портфелі едәуір іске асырылмаған шығынға ұшырады, бұл зейнетақылық активтерді басқару қызметінде шығынды мойындауға әкеп соқтырды. Бұл берешек 2012 жылы түскен табыстың есебінен өтелді.

22. КАПИТАЛ

2013, 2012 және 2011 жылдардың 31 желтоқсанындағы мәліметке сәйкес жарияланған, шығарылған және толығымен төленген акциялар саны мынадай түрде берілген:

2013 жылғы 31 желтоқсан

	Шығаруға рұқсат етілген акциялар	Рұқсат етілген, бірақ шығарылма- ған акциялар	Толығымен төленген және айналымға шығарылған акциялар	Құны өтеліп сатып алынған меншікті акциялар	Айналымдағы акциялар
Жай акциялар	24,000,000,000	(12,871,481,549)	11,128,518,451	(219,817,932)	10,908,700,519
Айырбасталмайтын артықшылықты акциялар	600,000,000	(290,140,570)	309,859,430	(194,325,596)	115,533,834
Айырбасталатын артықшылықты акциялар	80,225,222	-	80,225,222	(227,972)	79,997,250

2012 жылғы 31 желтоқсан

	Шығаруға рұқсат етілген акциялар	Рұқсат етілген, бірақ шығарылма- ған акциялар	Толығымен төленген және айналымға шығарылған акциялар	Құны өтеліп сатып алынған меншікті акциялар	Айналымдағы акциялар
Жай акциялар	24,000,000,000	(12,871,481,549)	11,128,518,451	(220,556,796)	10,907,961,655
Айырбасталмайтын артықшылықты акциялар	600,000,000	(290,140,570)	309,859,430	(214,146,931)	95,712,499
Айырбасталатын артықшылықты акциялар	80,225,222	-	80,225,222	(500,568)	79,724,654

2011 жылғы 31 желтоқсан

	Шығаруға рұқсат етілген акциялар	Рұқсат етілген, бірақ шығарылма- ған акциялар	Толығымен төленген және айналымға шығарылған акциялар	Құны өтеліп сатып алынған меншікті акциялар	Айналымдағы акциялар
Жай акциялар	2,400,000,000	(1,091,584,040)	1,308,415,960	(219,077,162)	1,089,338,798
Айырбасталмайтын артықшылықты акциялар	600,000,000	(290,140,570)	309,859,430	(24,055,613)	285,803,817
Айырбасталатын артықшылықты акциялар	80,225,222	-	80,225,222	(378,598)	79,846,624

Барлық акциялар құны теңгемен көрсетілген. Акциялардың айналымдағы қозғалысы былайша берілген:

	Акциялар саны			Номиналы / орналастыру бағасы		
	Жай акциялар	Айырбастал- майтын артықшы- лықты акциялар	Айырбас- талатын артықшы- лықты акциялар	Жай акциялар	Айырбастал- майтын артықшы- лықты акциялар	Айырбас- талатын артықшы- лықты акциялар
2010 жылғы 31 желтоқсан	1,301,511,007	285,887,396	79,930,201	83,478	46,891	13,233
Самұрық-Қазынадан өз акцияларын сатып алу (сатып алу опционының құнын қоса – 1-Ескертпе)	(213,000,000)	-	-	(39,875)	-	-
Өз акцияларын сатып алу	(2,606,739)	(84,111)	(83,577)	(26)	-	-
Құны өтелген акцияларды сату	3,434,530	532	-	34	-	-
2011 жылғы 31 желтоқсан	<u>1,089,338,798</u>	<u>285,803,817</u>	<u>79,846,624</u>	<u>43,611</u>	<u>46,891</u>	<u>13,233</u>
Бөлшектеу есебінен акциялардың ұлғаюы	9,820,102,490	-	-			
Самұрық-Қазынадан өз акцияларын сатып алу (сатып алу опционының құнын қоса – 1-Ескертпе)	-	(190,000,000)	-	-	(41,054)	-
Өз акцияларын сатып алу	(4,482,640)	(91,364)	(146,970)	(45)	-	-
Құны өтелген акцияларды сату	3,003,007	46	25,000	31	-	-
2012 жылғы 31 желтоқсан	<u>0,907,961,655</u>	<u>95,712,499</u>	<u>79,724,654</u>	<u>43,597</u>	<u>5,837</u>	<u>13,233</u>
Өз акцияларын сатып алу	(9,901,883)	(688,005)	(101,169)	(11)	-	-
Құны өтелген акцияларды сату	10,640,747	20,509,340	373,765	11	3,494	-
2013 жылғы 31 желтоқсан	<u>0,908,700,519</u>	<u>115,533,834</u>	<u>79,997,250</u>	<u>43,597</u>	<u>9,331</u>	<u>13,233</u>

Жай акциялар

Банк акционерлерінің 2012 жылғы 6 желтоқсандағы кезектен тыс жалпы жиналысында қабылданған шешіміне сәйкес Банк жай акцияларды он жай акцияға бір жай акция пропорциясында бөлшектеуді іске асыру арқылы жарияланған акциялардың жалпы санын ұлғайтты. Бөлшектеу 2012 жылғы 14 желтоқсанда іске асырылды.

2013 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Топ 39,974 миллион теңге сомасындағы саны 219,817,932 дананы құрайтын өзінің меншікті жай акцияларын иеленді (2012 жылғы 31 желтоқсанда – 39,974 миллион теңге сомасындағы 220,556,796 дана; 2011 жылғы 31 желтоқсанда – 39 миллион теңге сомасындағы 219,077,162 дана).

Жай акциялардың әрқайсысының бір дауысқа және дивидендке құқығы бар.

Артықшылықты акциялар

«Қаржылық құралдар: акпарат ұсыну» 32 ХҚЕС-қа (IAS) сәйкес айырбасталмайтын және айырбасталатын артықшылықты акциялар (бірлесіп - «Артықшылықты акциялар») құрамалы құралдар ретінде жіктелінеді. Таратылу кезінде капиталды қайтарғанда, Топтың бөліп беруге арналған активтері жай акция иелеріне қатысты басымдықпен қолданылады, артықшылықты акцияларды ұстаушыларға жарғылық капиталға тең келетін, төленген немесе төленген ретінде кредитке берілген сомаға тең ақы төленеді.

Артықшылықты акциялардың талаптарына сәйкес Топтан міндеттемелердің компоненті болып табылатын қазақстандық заңнаманы орындау мақсатында бір акция үшін 0,01 теңге мөлшерінде номиналдық сомада дивиденд төлеу талап етіледі. Аталған заңнама бойынша акционерлік қоғам Артықшылықты акцияларға белгілі бір кепілдік берілген соманы төлеуге тиіс. Акционерлік қоғамдар туралы қазақстандық заңнама талаптарына сәйкес жай акцияларға төленген дивиденд мөлшері Артықшылықты акцияларға төленетін сомадан аспауы тиіс. Мұнымен қатар, Артықшылықты акциялар бойынша дивиденд төлеу толығымен жүргізіліп болғанша жай акцияларға дивиденд төленбейді.

Артықшылықты акциялар бойынша қосымша дивиденд төлеу акцияларды шығару проспектісінде көрсетілген формула негізінде анықталады және Топтың табатын пайдасына негізделеді. Топтың тапқан таза пайдасы айналымға шығарылған Артықшылықты акциялар санының, 160 теңгелік сома мен ҚҰБ жариялайтын бір пайыз қосылған инфляция индексінің туындысынан аспайтын болса, дивиденд шығарылған Артықшылықты акциялар санына бөлінген таза пайда ретінде есептеледі. Егер таза пайда бұл саннан асатын болса, дивидендті есептеу айналымға шығарылған Артықшылықты акциялар санының, 160 теңгелік сома мен ҚҰБ мәліметтері бойынша бір пайыз қосылған инфляция индексінің туындысы ретінде жүргізіледі. Екі жағдайда да инфляция индексі 3 %-дан 9 %-ға дейін ауытқып отырады. Артықшылықты акцияларды ұстаушыларға дивиденд төлеу бұл туралы Акционерлердің жылдық жалпы жиналысында Директорлар кеңесі жария еткен болса және осы жалпы жиналыс шешімімен бекітілген жағдайда ғана жүргізіледі. Егер аталған акциялар бойынша дивиденд төлеу басталғаннан кейін төлем мерзімі үш айдан астам уақытқа кешіктірілмеген болса артықшылықты акциялардың дауыс беру құқығы жоқ.

Өткен қаржылық жылдар үшін төленген дивидендтер төмендегі кестеде келтірілген:

	2012 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін 2013 жылы төленген	2011 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін 2012 жылы төленген	2010 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін 2011 жылы төленген
Бір артықшылықтағы акцияға (айырбасталатын және айырбасталмайтын) ақшалай дивиденд мөлшері, теңге	11.20	13.44	14.08
Бір жай акцияға ақшалай дивидендтің мөлшері	1.12	-	-

Эмиссиялық табыс

Эмиссиялық табыс шығарылған акциялар бойынша енгізілген қаражат сомасының номиналдық құннан асып түсуін білдіреді.

Айырбасталатын артықшылықты акциялар

Әрбір айырбасталатын артықшылықты акция Директорлар кеңесінің шешімі бойынша бір жай акцияға айырбасталады. Сондай-ақ Топ айырбасталатын артықшылықты акция ұстаушысының әрқайсысына аталған акция айырбасталатын сәтте акцияларды шығару проспектісінде көрсетілген формула негізінде өтемақы төлейтін болады. Мұндай төлем мынаған негізделіп жүргізіледі: егер акция айырбасталатын күні артықшылықты акция ұстаушы алған жай акцияның құны әрбір акция бойынша 160 теңгеден кем болып шықса, Топ артықшылықты акциялардың ұстаушысына айырбастау жүргізілген кездегі айырманы ақшалай қаржымен өтейді.

Бөлінбеген табыс

2013 жылдың қыркүйегіне дейін Топ құнсыздану резервінің есебін реттеуші талаптарына сәйкес жүргізді. ХҚЕС-на сәйкес есептелген құнсыздану резерві мен реттеушінің нормативтік талаптарына сәйкес есептелген құнсыздану резерві арасындағы айырма 2012 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша 34,594 миллион теңгені құраған арнаулы резерв ретінде танылды. Аталған резерв бөлуге жатпайды.

2013 жылы Қазақстан Республикасының Ұлттық банкінің нормативтік құжаттарына өзгерістер енгізілуіне байланысты Банк Реттеушінің нормативтік талаптары бойынша провизияларды есептеуді тоқтатқан болатын және динамикалық резервтер қалыптастырды. Динамикалық резервтер кредитті талықсыту кезінде (олар пайда болған жағдайда) Банктің кредиттік портфелі бойынша ұзақ мерзімді күтілетін залалдарды қосып алуға арналған резервтерді білдіреді. Динамикалық резервтер балансты көбейту арқылы және Банк клиенттеріне берілетін заемдар балансының ҚҰБ бекіткен белгіленген коэффициенттерге өзгеруі арқылы есептеледі. 2013 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша динамикалық резервтердің мөлшері 19,568 миллион теңгені құрады және Қаржылық жағдай туралы шоғылдырылған есептегі Бөлінбеген пайда құрамына қосылған.

23. ШАРТТЫ ҚАРЖЫЛЫҚ МІНДЕТТЕМЕЛЕР

Шартты қаржылық міндеттемелер

Топтың шартты қаржылық міндеттемелері мыналардан құралады:

	2013 жылғы 31 желтоқсан	2012 жылғы 31 желтоқсан	2011 жылғы 31 желтоқсан
Берілген кепілдіктер	156,699	117,730	86,707
Коммерциялық аккредитивтер	12,093	20,970	13,479
Заемдар беру бойынша міндеттемелер	13,810	16,146	10,716
Шартты қаржылық міндеттемелер	182,602	154,846	110,902
Минус - аккредитивтер бойынша ақшалай камтамасыз ету	(6,249)	(12,177)	(4,266)
Минус – резервтер (19-Ескертпе)	(4,163)	(4,385)	(3,388)
Шартты қаржылық міндеттемелер, нетто	172,190	138,284	103,248

Берілген кепілдіктер клиенттердің өтініштері бойынша банк шығарған және есепті күнгі жағдай бойынша әрекет ететін банктік кепілдік болып табылады. 2013 жылдың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша Банктің жалпы қаржылық кепілдіктерінің 83 %-ы аса ірі он кепілдіктің үлесіне тиесілі болды (2012 жылдың 31 желтоқсанында - 78%, 2011 жылдың 31 желтоқсанында - 75%), бұл көрсеткіш Топтың жалпы капиталы көлемінің 33 %-н құрады (2011 жылдың 31 желтоқсанында – 27 %, 2010 жылдың 31 желтоқсанында – 21 %).

Коммерциялық аккредитивтер олар бойынша есепті күнге төлем жүргізілмеген, клиенттердің өтініштері бойынша банк шығарған аккредитивтер болып табылады. 2013 жылдың 31 желтоқсанына Топтың коммерциялық аккредитивтері бойынша барлық соманың 49 % аса ірі он өтелмеген коммерциялық аккредитивтерді құрады (2012 жылдың 31 желтоқсанында - 41%, 2011 жылдың 31 желтоқсанында - 68%), бұл Топтың жалпы капиталы мөлшерінің 1,5 %-н құрады (2012 жылдың 31 желтоқсанында - 3%, 2011 жылдың 31 желтоқсанында – 3 %).

Қарыз алуға байланысты Топ қажет болған жағдайда қаржылық құралдар туындайтын кезде қамтамасыз ету кепілдігінің ұсынылуын талап етеді. Әдетте Топ заемшының кредиттік тәуекелін бағалау немесе Топ ұстап отырған басқа депозиттерге талдау жасау негізінде қажеттігі жоқтығы айқындалғаннан басқа жағдайларда кепілмен қамтамасыз етуді талап етеді. Кепілмен қамтамасыз етудің түрлері көп және банктерде сақтаулы тұрған салымдардан, мемлекеттік бағалы қағаздардан және басқа да активтерден құралуы мүмкін.

Күрделі қаржы шығыны бойынша алдағы кезеңнің міндеттемелері

2013, 2012 және 2011 жылдардың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша Банктің күрделі қаржы шығыны бойынша елеулі міндеттемелер болған жоқ.

Операциялық жалдау шарттары бойынша алдағы кезеңнің міндеттемелері

2013, 2012 және 2011 жылдардың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша Банктің операциялық жалдау шарттары бойынша елеулі міндеттемелер болған жоқ.

24. ТАЗА ПАЙЫЗДЫҚ ТАБЫС

	2013 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл	2012 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл	2011 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл
Пайыздық табыс мыналардан құралады:			
Амортизацияланған құнымен есепке алынған қаржы активтері бойынша пайыздар:			
- құнсызданған активтер бойынша пайыздар	89,901	89,986	109,567
- құнсызданбаған активтер бойынша пайыздар	76,591	56,418	42,306
Сатуға арналған, қолда бар инвестициялық бағалы қағаздар бойынша пайыздар	16,035	14,562	14,274
Пайда немесе шығын арқылы әділ құнмен бағаланған қаржы активтері бойынша пайыздар	36	28	19
Барлық пайыздық табыс жиынтығы	182,563	160,994	166,166
Клиенттердің заемдары бойынша пайыздар	160,559	141,036	145,434
Кредит мекемелеріндегі қаржы мен ақша қаражаты және олардың баламасы бойынша пайыздар	3,531	2,153	2,644
Өтелгенге дейін ұстап отырылатын инвестициялар бойынша пайыздар	2,402	3,215	3,795
Амортизацияланған құнымен есепке алынған қаржы активтері бойынша пайыздар жиынтығы	166,492	146,404	151,873
Пайда немесе шығын арқылы әділ құнмен бағаланатын қаржы активтері бойынша пайыздар:			
Саудаға арналған қаржы активтері бойынша пайыздар	36	28	19
Пайда немесе шығын арқылы әділ құнмен бағаланатын қаржы активтері бойынша пайыздар	36	28	19
Сатуға арналған, қолда бар инвестициялық бағалы қағаздар бойынша пайыздар	16,035	14,562	14,274
Барлық пайыздық табыс жиынтығы	182,563	160,994	166,166
Пайыздық шығын мыналардан құралады:			
Амортизацияланған құнымен есепке алынған қаржылық міндеттемелер бойынша пайыздар	(75,932)	(69,934)	(78,894)
Барлық пайыздық шығыс жиынтығы	(75,932)	(69,934)	(78,894)
Амортизацияланған құнымен есепке алынған қаржылық міндеттемелер бойынша пайыздар мыналардан құралады:			
Клиенттер қаржысы бойынша пайыздар	(53,954)	(44,945)	(51,962)
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар бойынша пайыздар	(21,038)	(24,370)	(26,044)
Кредит мекемелеріндегі қаржы бойынша пайыздар	(940)	(619)	(888)
Амортизацияланған құнымен есепке алынған қаржылық міндеттемелер бойынша пайыздар жиынтығы	(75,932)	(69,934)	(78,894)
Құнсыздану резервіне бөлінгенге дейінгі таза пайыздық табыс	106,631	91,060	87,272

* Құнсыздану активтері бойынша пайыздық табыстарға жеке-дара негізде бағаланатын құнсызданған заемдар бойынша пайыздық табыс және ұжымдық негізде бағаланатын қаржы активтері бойынша пайыздық табыс кіреді.

25. ҚЫЗМЕТТЕР МЕН КОМИССИЯЛЫҚ ТАБЫСТАР

Қызметтер бойынша табыстар мен комиссиялар мынадай табыс көздерінен алынған:

	2013 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл	2012 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл	2011 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл
Банктік аударымдар – есепшоттар	10,260	9,387	8,145
Зейнетақы қоры және активтерді басқару	9,537	15,915	10,756
Кассалық операциялар	7,338	5,112	3,785
Төлем карточкаларына қызмет көрсету	6,823	5,434	4,399
Банктік аударымдар – жалақы	5,922	5,456	4,710
Клиенттерге зейнетақы төлеу	4,234	3,705	3,266
Берілген кепілдіктер және аккредитивтер	3,510	2,380	2,752
Клиент шоттарына қызмет көрсету	984	1,175	797
Басқасы	2,798	2,518	2,212
	<u>51,406</u>	<u>51,082</u>	<u>40,822</u>

Доходы по услугам и комиссии от Пенсионного фонда и управления активами были получены из следующих источников:

	2013 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл	2012 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл	2011 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл
Зейнетақы активтерін басқару	6,120	5,334	4,284
Зейнетақы активтерін басқару бойынша инвестициялық табыс	3,417	10,581	6,472
	<u>9,537</u>	<u>15,915</u>	<u>10,756</u>

Қызметтер мен комиссиялар бойынша шығыстар мыналардан құралады:

	2013 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл	2012 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл	2011 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл
Депозиттерді сақтандыру	(3,435)	(2,801)	(2,767)
Төлем карточкалары	(1,361)	(1,090)	(841)
Коллекторларға төленген комиссиялар	(614)	(685)	(605)
Шетел валютасымен жасалатын операциялар	(368)	(243)	(217)
Банктік аударымдар	(260)	(230)	(245)
Басқасы	(1,101)	(942)	(893)
	<u>(7,139)</u>	<u>(5,991)</u>	<u>(5,568)</u>

26. ПАЙДА НЕМЕСЕ ШЫҒЫН АРҚЫЛЫ ӘДІЛ ҚҰНМЕН БАҒАЛАНАТЫН ҚАРЖЫ АКТИВТЕРІ МЕН МІНДЕТТЕМЕЛЕРІ БОЙЫНША ТАЗА ПАЙДА

Пайда немесе шығын арқылы әділ құнмен бағаланатын қаржы активтері мен міндеттемелері бойынша таза пайда мыналардан құралады:

	2013 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл	2012 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл	2011 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл
Саудаға арналған деп жіктелінген қаржы активтері мен міндеттемелері бойынша таза пайда мыналардан құралады:			
Туынды құралдармен жүргізілген операциялар бойынша таза пайда	161	1,452	37
Сауда операциялары бойынша жүзеге асырылмаған таза пайда /(шығын)	113	(481)	(222)
Сауда операциялары бойынша жүзеге асырылған пайда /(шығын)	(13)	(802)	613
Саудаға арналған деп жіктелінген қаржы активтері мен міндеттемелері бойынша таза пайда	<u>261</u>	<u>169</u>	<u>428</u>

27. ШЕТЕЛ ВАЛЮТАСЫМЕН ОПЕРАЦИЯЛАР БОЙЫНША ТАЗА ПАЙДА

Шетел валютасымен жүргізілетін операциялар бойынша таза пайда мыналардан құралады:

	2013 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл	2012 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл	2011 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл
Сауда операциялары, нетто	6,667	7,021	4,652
Бағамдық айырмалар, нетто	<u>2,594</u>	<u>2,032</u>	<u>4,533</u>
Шетел валютасымен операциялар бойынша барлық таза пайданың жиынтығы	<u>9,261</u>	<u>9,053</u>	<u>9,185</u>

28. САҚТАНДЫРУ ҚЫЗМЕТІНЕН АЛЫНҒАН ТАБЫС

Сақтандыру қызметінен алынған табыс /шығыс мыналардан құралады:

	2013 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл	2012 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл	2011 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл
Сақтандыру бойынша сыйлықақы, брутто	34,331	27,952	30,401
Әлі алынбаған сыйлықақы резервіндегі өзгеріс, нетто	(734)	323	(558)
Қайта сақтандыруға берілген сақтандыру сыйлықақылары	<u>(14,186)</u>	<u>(10,511)</u>	<u>(14,872)</u>
	19,411	17,764	14,971
Сақтандыру төлемдері	8,457	10,419	7,513
Сақтандыру резервтері	5,033	1,940	2,659
Агенттер бойынша комиссиялық сыйақы	<u>443</u>	<u>374</u>	<u>222</u>
	13,933	12,733	10,394
Сақтандыру қызметі бойынша пайданың жиынтығы	<u>5,478</u>	<u>5,031</u>	<u>4,577</u>

29. ОПЕРАЦИЯЛЫҚ ШЫҒЫСТАР

Операциялық шығыстар мыналардан құралады:

	2013 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл	2012 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл	2011 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл
Жалақы және сыйлықақы	30,899	29,228	24,297
Тозу және амортизация	5,747	7,036	6,920
Табыс салығын қоспағандағы салықтар	2,443	1,960	2,166
Кәсіптік қызметтер	1,835	240	242
Жөндеу және қызмет көрсету	1,559	1,601	1,342
Күзет	1,436	1,430	1,404
Жалдау	1,248	1,244	1,146
Байланыс	1,238	1,268	1,201
Жарнама	1,138	1,028	812
Ақпараттық қызмет	941	742	719
Сақтандыру агентінің сыйақысы	717	862	665
Іссапарлық шығындар	639	627	574
Кеңселік және офистік бұйымдар	599	633	716
Қайырымдылық	564	423	144
Көлік	525	531	433
Әлеуметтік іс-шаралар	324	103	96
Жылжымайтын мүлік, ғимараттар мен жабдықтарды және материалдық емес активтерді шығынға жазу	175	457	1
Өкілдік шығыстар	53	69	65
Басқасы	2,740	2,329	3,388
	<u>54,820</u>	<u>51,811</u>	<u>46,331</u>

30. АКЦИЯДАН ТҮСЕТІН ПАЙДА

Акция бойынша базалық пайда мен ажыратылатын пайда басты компанияның акционерлеріне тиесілі бір жылдағы пайданы жыл ішінде айналымдағы таза пайданы бөлуге қатысатын акциялардың орташа бағасына бөлу арқылы есептеледі.

Акционерлік қоғамдар туралы қазақстандық заңнамаға сәйкес, 22-Ескертпеде атап көрсетілгендей, жай акциялар бойынша тиісті кезеңдегі дивиденд мөлшері осы кезең ішіндегі артықшылықты акцияларға төленетін дивиденд мөлшерінен аспауға тиіс. Ендеше, кезең ішіндегі таза пайда қарапайым және артықшылықты акциялар арасында олардың бөлінбеген пайдаға заңдық және келісім-шарттық құқықтарына сәйкес бөлінеді.

Төменде бір акция бойынша базалық және ажыратылған пайда туралы мәліметтер келтірілген:

	2013 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл	2012 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл	2011 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл
Бір акция бойынша базалық пайда			
Басты компания акционерлеріне қатысты жыл ішіндегі таза пайда	72,137	69,517	39,391
Артықшылықты акциялар бойынша дивидендтер шегерілгеннен кейінгі	(2,197)	(4,914)	(5,151)
Жай акциялар иелеріне қатысты таза пайда	69,940	64,603	34,240
Бір акция бойынша базалық пайданы есептеу үшін жалпы акциялардың орташа саны	10,906,545,755	10,897,316,521	10,960,582,702
Бір акция бойынша базалық пайда (теңгемен)**	6.4	5.9	3.12
Бір акция бойынша ажыратылған пайда			
Акция бойынша базалық пайданы есептеу үшін қолданылатын пайда	69,940	64,603	34,240
Плюс: айырбасталатын артықшылықты акциялар бойынша дивидендтер	899	1,073	1,130
Плюс: пайда тұтастай бөлінген жағдайда айырбасталатын артықшылықты акциялар иелеріне төленетін қосымша дивидендтер	Қолданыл-майды	Қолданыл-майды	Қолданыл-майды
Акцияны айырбастау кезінде айырбасталатын артықшылықты акциялар иелеріне төленетін соманы шегергеннен кейінгі	(10,455)	(10,950)	(10,976)
Бір акция бойынша ажыратылған пайданы есептеу үшін қолданылатын пайда	60,384	54,726	24,394
Бір акция бойынша базалық пайданы есептеу үшін жай акциялардың орташа саны	10,906,545,755	10,897,316,521	10,960,582,702
Шығарылды деп саналатын акциялар: Айырбасталатын артықшылықты акцияларды айырбастау кезінде шығарылатын жай акциялардың орташа саны	79,886,934	79,775,610	79,913,151
Бір акция бойынша ажыратылған пайданы есептеу үшін акциялардың орташа саны	10,986,432,689	10,977,092,131	11,040,495,853
Бір акция бойынша ажыратылған пайда (теңгемен)**	5.5	4.9	2.21

*Бір акция бойынша базалық және ажыратылған пайданы есептеуге жай акцияларды ұстаушыларға қатысты пайда ғана кіреді, өйткені артықшылықты акциялар бойынша төленген дивидендтер пайда толық бөлінген жағдайда төленетін дивидендтерден көп.

** Бір акция бойынша базалық және ажыратылған пайда Банк 2012 жылғы 14 желтоқсанда іске асырған бөлшектеудің нәтижесінде болған акциялардың жаңа санының негізінде есептелді (22-ескертпені қараңыз).

ҚҚБ ережесінің талаптарына сай ҚҚБ сауда-саттық тізіміне енгізілген компаниялар үшін жаңа ережелерді қолданысқа енгізді, бір акцияның баланстық құны былайша көрсетілген:

Акциялардың әр түрі бойынша бір акцияның баланстық құны 2013, 2012 және 2011 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша мына төмендегі кестеде көрсетілген.

Акциялар түрі	2013 жылғы 31 желтоқсан		
	Айналымдағы акциялар саны	Капитал	Бір акцияның баланстық құны, теңгемен
Қарапайым	10,908,700,519	362,761	33.25
Айырбасталмайтын артықшылықты	115,533,834	10,510	90.97
Айырбасталатын артықшылықты	79,997,250	13,291	166.14
		<u>386,562</u>	

Акциялар түрі	2012 жылғы 31 желтоқсан		
	Айналымдағы акциялар саны	Капитал	Бір акцияның баланстық құны, теңгемен
Қарапайым	10,907,961,655	313,738	28.76
Айырбасталмайтын артықшылықты	95,712,499	7,074	73.91
Айырбасталатын артықшылықты	79,724,654	13,233	165.98
		<u>334,045</u>	

Акциялар түрі	2011 жылғы 31 желтоқсан		
	Айналымдағы акциялар саны	Капитал	Бір акцияның баланстық құны, теңгемен
Қарапайым	1,089,338,798	243,052	223.12
Айырбасталмайтын артықшылықты	285,803,817	48,128	168.40
Айырбасталатын артықшылықты	79,846,624	13,233	165.73
		<u>304,413</u>	

Айырбасталмайтын артықшылықты акцияларға қатысты капитал сомасы айырбасталмайтын артықшылықты акциялардың баланстық құнының сомасы және айырбасталмайтын артықшылықты акцияларға қатысты эмиссиялық табыс сомасы ретінде есептеледі. Айырбасталатын артықшылықты акцияларға қатысты капитал сомасы айырбасталатын артықшылықты акциялардың баланстық құнының сомасы ретінде есептеледі. Жай акцияларға қатысты капитал сомасы капиталдың қорытынды сомасы мен материалдық емес активтердің қалдық құнының сомасы және артықшылықты акцияларға қатысты сомасы арасындағы айырма ретінде есептеледі.

Топ басшылығы есеп беріліп отырған күнгі жағдайға сәйкес ҚҚБ талаптары толығымен орындалып отыр деп есептейді.

31. ҚАРЖЫЛЫҚ ТӘУЕКЕЛДЕРДІ БАСҚАРУ

Топтың қаржылық қызметі үшін тәуекелдерді басқарудың маңызы зор. Топ қызметіне тән болатын негізгі тәуекел түрлері мыналар:

- кредит тәуекелі
- өтімділік тәуекелі
- нарықтық тәуекел

Тәуекелдерді басқарудың пәрменді әрі тиімді саясатын қамтамасыз ету үшін Топ тәуекелдерді басқарудың негізгі қағидаттарын айқындады, бұлардың басты мақсаты Топты қазіргі бар тәуекелдерден қорғауға және жоспарланған көрсеткіштерге қол жеткізуге мүмкіндік беруді көздейді. Бұл аталған қағидаттарды Топ мынадай тәуекелдерді басқару кезінде пайдаланады:

Кредит тәуекелі

Кредит тәуекелі – контрагенттің Топ алдындағы өз қаржылық міндеттемелерін орындамауы, дер кезінде орындамауы немесе толығымен орындамауы салдарынан Топтың шығынға ұшырау тәуекелі.

Кредиттік тәуекелдерді басқару және бақылауда тәуекел-менеджмент бөлімшесі маңызды рөл атқарады. Бұл бөлімше кредиттік тәуекелді сәйкестендіру, бағалау, бақылау және мониторинг шараларын енгізуді жүзеге асырады. Тәуекел-менеджмент бөлімшесі кредиттік шешімдер қабылдау, кредит беру ережелері мен бағдарламаларын келісу, кредиттік тәуекелді азайту үшін шаралар қолдану бойынша тәуелсіз нұсқаулар беру, лимиттерді бақылау, кредиттік тәуекелдер мониторингі, есептеме құрастыру, сондай-ақ сыртқы заңнамалық реттеу, сол сияқты ішкі талаптар мен рәсімдерге сәйкестікті бақылауды қамтамасыз ету процессіне тікелей қатысады.

Топ өзінің кредит тәуекелінің деңгейін бір заемшыға /контрагентке немесе заемшылар тобына қатысты, сондай-ақ салалық (және географиялық) сегменттер бойынша ең жоғары тәуекел сомасын анықтау арқылы айқындайды. Экономика салалары бойынша кредит тәуекелінің барынша жоғары шоғырлану лимитін Банктің Активтер мен пассивтерді басқару (АПКОМ) комитеті белгілейді және бақылап отырады. Кредит беру бағдарламалары (Шағын және орта бизнеске кредит беру, бөлшек кредиттер) бойынша кредит тәуекелдерінің деңгейіне қатысты шектеулерді Басқарма бекітеді. Әрбір контрагент бойынша, оның ішінде банктер мен брокерлерді қоса алғанда, баланстық және баланстан тыс жекелеген тәуекелдер деңгейін тиісті Кредит комитеттері мен АПКОМ қарастырады. Белгіленген лимитті салыстырып отыру арқылы күн сайын тәуекелдердің нақты мөлшеріне мониторинг жүргізіледі.

Әрбір контрагент бойынша міндеттемелердің орындалмау тәуекелі баланстық және баланстан тыс тәуекелдерді қамтитын лимиттермен шектеледі.

Баланстан тыс кредиттік міндеттемелер пайдаланылмаған кредит желілері, кепілдемелер немесе аккредитивтер түрінде болады. Баланстан тыс шоттарда есепке алынатын қаржы құралдары бойынша кредиттік тәуекел контрагенттің келісім-шарт талаптары мен мерзімін орындай алмауынан мүмкін болатын залал ретінде анықталады. Баланстан тыс қаржылық құралдармен байланысты кредит тәуекелдеріне қатысты Топ, әдетте, пайдаланылмаған кредит желілерінің жалпы сомасына тең мөлшерде шығын шегіп отырады. Дегенмен, мүмкін болатын шығын сомасы жалпы пайдаланылмаған міндеттемелер сомасынан аз болады, өйткені көпшілік жағдайда кредит беруге байланысты туындайтын міндеттемелер контрагенттің кредит төлеудің ерекше стандарттарына сай келу мүмкіндігіне тікелей қатысты. Шартты міндеттемелерге қатысты Топ қаржы құралдарының балансында көрсетілген несие беруді бекіту, тәуекелді шектейтін лимиттер пайдалану және ағымдағы мониторинг жүргізу рәсімдеріне негізделген кредит саясатын ұстанады. Топ кредиттің өтелу мерзімін жіті қадағалайды, өйткені қысқа мерзімділерге қарағанда ұзақ мерзімді міндеттемелердің кредит тәуекелінің қаупі жоғарырақ.

Кредиттік комитеттердің құрылымы мен өкілеттігі

Топтың Кредиттік саясатын жүзеге асыруды және кредиттік шешімдердің ретімен қабылдануын қамтамасыз етуші алқалық кредиттік органдарға кредиттік комитеттер, АПКОМ Басқарма және Директорлар кеңесі жатады.

Коммерциялық Дирекция (КД)

Кредиттік операциялар және корпоративтік клиенттердің кредиттік өтінімдері бойынша Банктің ішкі кредиттік саясатын жүзеге асыру – басты мақсаты болып табылатын Банктің Алқалық органы.

Филиалдардың және филиал желісінің кредиттік комитеттері (ФКК, ФЖКК)

Филиалдар арқылы шағын және орта бизнес субъектілеріне қаржылық құралдар беруге қатысты Банктің ішкі кредиттік саясатын жүзеге асыру – басты мақсаты болып табылатын Банктің ФКК, ФЖКК.

ФКК мен ФЖКК кредит беру лимитін филиалдар бойынша Банк Басқармасы белгілейді. ФКК үшін белгіленген кредит беру лимиті шеңберінде филиал қаржылық құрал беруге байланысты мәселелер бойынша өз бетімен шешім қабылдайды. ФКК лимиттен тыс жобалары бойынша және олар бойынша шешім қабылдау ФКК өкілеттілігіне кірмейтін жобалар бойынша шешімді ФЖКК қабылдайды. ФЖКК шешімдер қабылдау рәсімінде сондай-ақ Банк қызметтерінің сарапшылық қорытындыларын кешенді талдау негізінде жасақталған кредиттік топтаманы қарастыруды қамтиды.

Бас Банктің бөлшек кредиттік комитеті және Шешімдер қабылдау орталығы (ББ БКК және ШҚО)

Филиалдар арқылы бөлшек бизнес субъектілеріне қаржылық құралдар беруге қатысты Банктің ішкі кредиттік саясатын жүзеге асыру – басты мақсаты болып табылатын Банктің ББ БКК және ШҚО.

ШҚО төрт көз қағидатында негізделген, шешімдерді қабылдау бойынша өкілеттігі бар, кредиттік андеррайтерлерден құралады. ШҚО Банк Басқармасы бекіткен өкілеттіктер мен ББ БКК бекіткен лимиттер шеңберінде шешімдер қабылдайды. ББ БКК лимиттен тыс және нормативтен тыс өтінімдерді және Банк Басқармасы бекіткен өкілеттіктер шеңберінде басқа да мәселелерді қарастыруға уәкілетті.

ШҚО мен ББ БКК жұмыс істеуімен қатар, табыс деңгейі тәуелсіз мемлекеттік органның деректерімен құжаттай расталатын жалақы алушы жеке тұлғаларға кредит беру туралы шешімдер қабылдауда автоматтандырылған тәсіл қолданылады. Мұндай көзқарас заемшының тәуекелдік профилін ескереді және шешім қабылдауда тәуекелдерді азайтуға мүмкіндік береді.

ББ, филиалдың проблемалы кредиттер жөніндегі комитеті

Банктің және оның филиалдарының проблемалы кредиттер бойынша қаражатты басқару, қызмет көрсету және олардың қайтарылуын қамтамасыз етуге қатысты Банктің ішкі кредиттік саясатын жүзеге асыру – басты мақсаты болып табылатын Банктің Алқалық органдары.

Еншілес кәсіпорындардың уәкілетті /алқалық органдары

Еншілес кәсіпорындардың кредиттік өтінімдерін қарастыру және бекітуді тиісті клиенттер сегментіне кредит беруді реттейтін еншілес кәсіпорының ішкі құжаттарына сәйкес еншілес кәсіпорынның уәкілетті/алқалық органы жүзеге асырады. Лимиттен тыс және нормативтен тыс кредиттік өтінімдерді, Бас Банктің тиісті Кредиттік комитетінде Банктің ішкі нормативтік құжаттарында қарастырылған тәртіппен алдын-ала қарастырылған жағдайда, еншілес кәсіпорынның Директорлар кеңесі бекітеді.

АПКОМ

Ақша тарту және оны орналастыруға байланысты банктік қызметтің кірістілігін ұлғайту және тәуекелдерді шектеу мақсатын көздейтін Банктің Алқалық органы. АПКОМ-ның басты мақсаттары: өтімділікті басқару, пайыздық мөлшерлеме тәуекелін басқару, бағалық тәуекелді басқару және басқа да банктік тәуекелдерді басқару.

АПКОМ сондай-ақ контрагент-банктерге елдік лимиттер мен лимиттер белгілеу функцияларын жүзеге асырады. АПКОМ Директорлар кеңесіне есеп береді.

Банк Басқармасы

Бас Банктің кредиттік комитетінің, филиал желісі кредиттік комитетінің, Бас Банктің бөлшек бизнестің кредиттік комитетінің өкілеттіктері шегінен шығып кететін немесе филиал желісі кредиттік комитетіне, Бас Банктің бөлшек бизнестің кредиттік комитетіне белгіленген лимиттен асатын кредиттік өтінімдер Банк Басқармасында қаралады.

Директорлар кеңесі

Банктің жеке капиталының 5%-нан асатын сомаға берілген кредиттік өтінімдер, сондай-ақ Банкпен айрықша қарым-қатынаспен байланысқан тұлғалармен жасалатын мәмілелер Директорлар кеңесінде қаралады.

Кредит тәуекелінің ең жоғары мөлшері

Топтың кредит тәуекелінің ең жоғары мөлшері нақты активтерге тән жекелеген тәуекелдер мен жалпылама нарықтық тәуекелдердің әсеріне қарай айтарлықтай өзгеріске ұшырап отырады.

Төменде беріліп отырған кестеде қаржы активтері мен шартты міндеттемелер бойынша кредит тәуекелінің ең жоғары мөлшері көрсетілген. Баланс шоттарындағы қаржы активтері үшін кредит тәуекелінің ең жоғары мөлшері активтерді есепке алуды және міндеттемелер мен қамтамасыз етуді қоспағанда осы активтердің баланстық құнына тең болады. Қаржылық кепілдіктер мен басқа да шартты міндеттемелер үшін кредит тәуекелінің ең жоғары мөлшері кепілдеме бойынша төлем қажеттігі туындағанда немесе ашылған кредит желілері шеңберінде несие талап етілген жағдайда Топ төлеуге тиіс болатын ең жоғары сомаға тең болады (23-Ескертпе). Қамтамасыз ету кепілдігі осы кепіл қамтамасыз ету ретінде алынған қаржы құралының баланстық құнымен көрсетіледі.

	Кредит тәуекелінің ең жоғары мөлшері	2013 жылғы 31 желтоқсан		Қамтама- сыз ету
		Есепке алын- атын сома	Есепке алудан кейінгі кредит тәуекелінің таза мөлшері	
Ақшалай балама*	405,561	-	405,561	32,326
Міндетті резервтер	44,276	-	44,276	-
Пайда немесе шығын арқылы әділ құнмен бағаланатын қаржы активтері (үлестік бағалы қағаздар шегерілген)	1,235	-	1,235	-
Кредит мекемелеріндегі қаржы	25,808	-	25,808	-
Сатуға арналған, қолда бар инвестициялық бағалы қағаздар (үлестік бағалы қағаздар шегерілген)	345,638	-	345,638	-
Клиенттерге берілген заемдар	1,482,245	-	1,482,245	1,436,711
Өзге қаржы активтері	4,742	-	4,742	-
	2,309,505	-	2,309,505	1,469,037
Шартты қаржылық міндеттемелер	178,439	-	178,439	6,249

	Кредит тәуекелінің ең жоғары мөлшері	2012 жылғы 31 желтоқсан		Қамтама- сыз ету
		Есепке алын- атын сома	Есепке алудан кейінгі кредит тәуекелінің таза мөлшері	
Ақшалай балама*	469,243	-	469,243	3,510
Міндетті резервтер	49,037	-	49,037	-
Пайда немесе шығын арқылы әділ құнмен бағаланатын қаржы активтері (үлестік бағалы қағаздар шегерілген)	1,186	-	1,186	-
Кредит мекемелеріндегі қаржы	32,799	-	32,799	-
Сатуға арналған, қолда баринвестициялық бағалы қағаздар (үлестік бағалы қағаздар шегерілген)	331,509	-	331,509	-
Өтелгенге дейін ұсталатын инвестициялар	25,766	-	25,766	-
Клиенттерге берілген заемдар	1,319,208	-	1,319,208	1,295,762
Өзге қаржы активтері	7,818	-	7,818	-
	2,236,566	-	2,236,566	1,299,272
Шартты қаржылық міндеттемелер	150,461	-	150,461	12,177

	Кредит тәуекелінің ең жоғары мөлшері	2011 жылғы 31 желтоқсан		Қамтама- сыз ету
		Есепке алын- атын сома	Есепке алудан кейінгі кредит тәуекелінің таза мөлшері	
Ақшалай балама*	458,536	-	458,536	5,528
Міндетті резервтер	52,916	-	52,916	-
Пайда немесе шығын арқылы әділ құнмен бағаланатын қаржы активтері (үлестік бағалы қағаздар шегерілген)	3,752	-	3,752	2,932
Кредит мекемелеріндегі қаржы	21,096	-	21,096	-
Сатуға арналған, қолда баринвестициялық бағалы қағаздар (үлестік бағалы қағаздар шегерілген)	304,201	-	304,201	-
Өтелгенге дейін ұсталатын инвестициялар	78,854	-	78,854	-
Клиенттерге берілген заемдар	1,184,240	-	1,184,240	1,167,504
Өзге қаржы активтері	3,981	-	3,981	-
	2,107,576	-	2,107,576	1,175,964
Шартты қаржылық міндеттемелер	107,514	-	107,514	4,266

* бұл сома қысқа мерзімді заемдар мен бастапқы өтеу мерзімі 90 күннен аспайтын салымдарды білдіреді, бұлар ақшалай қаржы мен оның баламасының құрамына кіргізілген.

Қаржы активтері халықаралық рейтинг агенттігінің ағымдағы кредит рейтингіне немесе Топтың ішкі бағалау жүйесіне сәйкес жіктелінеді. Ең жоғарғы мүмкін болатын рейтинг - AAA. Инвестициялық класқа жатқызылған қаржылық активтерге AAA-дан BBB-ге дейінгі рейтинг берілуі мүмкін. BBB-ден төмен рейтинг берілген қаржы активтері алып-сатарлық деңгей ретінде жіктелінген.

Топтың қаржылық активтерінің кредит рейтингі құнсыздану резервіне дейін мынадай түрде берілген:

	AA	AA-	A	BBB	<BBB	Кредит рейтингі берілмеген	2013 жылғы 31 желтоқсан, барлығы
Ақшалай қаржы және оның баламасы	10,104	27,246	248,914	117,087	1,856	354	405,561
Міндетті резервтер	-	-	-	43,755	-	521	44,276
Пайда немесе шығын арқылы әділ құнмен бағаланатын қаржылық активтер	-	-	161	714	298	161	1,334
Кредит мекемелеріндегі қаржы	-	-	2,010	15,891	7,678	234	25,813
Сатуға арналған, қолда бар инвестициялық бағалы қағаздар	7,918		29,548	283,998	25,786	4,342	351,592
Өзге қаржылық активтер	-	-	-	-	-	9,155	9,155
Шартты қаржылық міндеттемелер	-	-	-	-	-	182,602	182,602
	AA	AA-	A	BBB	<BBB	Кредит рейтингі берілмеген	2012 жылғы 31 желтоқсан, барлығы
Ақшалай қаржы және оның баламасы	21,272	180,231	78,188	185,375	1,655	2,522	469,243
Міндетті резервтер	-	-	-	49,037	-	-	49,037
Пайда немесе шығын арқылы әділ құнмен бағаланатын қаржы активтері	-	-	297	492	222	260	1,271
Кредит мекемелеріндегі қаржы	-	-	309	15,809	16,376	307	32,801
Сатуға арналған, қолда бар инвестициялық бағалы қағаздар	-	20	42,427	249,218	37,041	6,655	335,361
Өтелгенге дейін ұсталатын инвестициялар	-	5	-	16,346	8,968	447	25,766
Өзге қаржы активтері	-	-	-	-	-	9,394	9,394
Шартты қаржылық міндеттемелер	-	-	-	-	-	154,846	154,846

	AA	AA-	A	BBB	<BBB	Кредит рейтин- гі берілмеген	2012 жылғы 31 желтоқсан, барлығы
Ақшалай қаржы және оның баламасы	109,353	105	246,950	94,255	1,660	6,213	458,536
Міндетті резервтер	-	-	-	52,916	-	-	52,916
Пайда немесе шығын арқылы әділ құнмен бағаланатын қаржы активтері	21	-	236	3,065	269	161	3,752
Кредит мекемелеріндегі қаржы	-	-	7,145	950	12,852	151	21,098
Сатуға арналған, қолда бар инвестициялық бағалы қағаздар	1,909	-	35,997	218,125	44,038	6,919	306,988
Өтелгенге дейін ұсталатын инвестициялар	-	-	-	75,017	667	3,170	78,854
Өзге қаржы активтері	-	-	-	-	-	5,106	5,106
Шартты қаржылық міндеттемелер	-	-	-	-	-	110,902	110,902

* бұл сома қысқа мерзімді заемдар мен бастапқы өтеу мерзімі 90 күннен аспайтын салымдарды білдіреді, бұлар ақшалай қаржы мен оның баламасының құрамына кіргізілген.

Банк секторының мекемелері тұтастай алғанда қаржы активтері мен шартты міндеттемелерге қатысты кредит тәуекеліне ұшырап отырады. Топтың кредит тәуекелдері Қазақстан Республикасында шоғырланған. Топ бекіткен Тәуекелдерді басқару саясатына сәйкес кредиттер бойынша лимитті орындау және кредитті өтеу қабілетін қамтамасыз ету мақсатында кредит тәуекелінің деңгейіне ұдайы мониторинг жүргізіліп отырады.

Клиенттерге берілетін заемдар ішкі бағалауға сүйене отырып және басқа талдау рәсімдерінің негізінде жіктеледі. Тиісті департаменттер кредиттерді олардың тәуекел туғызуына және Топ үшін қауіп тудыратын потенциалдық шығындар тәуекеліне сәйкес жіктемелейді, ал мұндай жіктемелеуді Тәуекелдерді басқару департаменті бекітеді.

Топ заемдарды түрлі тәуекел санаттары бойынша ішкі жіктемелеу моделін пайдаланады.

Заемның құнсыздануға ұшырағандығын куәландыратын оқиға басталғаннан кейін осы модель заемшының қаржылық көрсеткіштері, оның кредиттік тарихы, заемшының өтімділігі мен дебиторлық берешегінің сапасы, заемшыға, экономика секторына қатысты нарықтық тәуекел және басқа факторлар негізінде құнсыздану резервінің сомасын бағалауға көмектеседі. Кредит менеджерлері ақпаратты мерзім сайын модельге енгізіп отырады. Жүйеге енгізілген ақпарат пен клиенттерге берілген заемдардың құнсыздану резерві сомасын бағалауды Тәуекелдерді басқару департаменті тексеріп отырады.

Рейтингтік модель мынадай жіктемелеуді пайдаланады:

- Рейтингтік балл 1 – заем бойынша ең жоғары рейтинг, кредит тәуекелінің дәрежесі барынша төмен;
- Рейтингтік балл 2 – заем сапасы өте жоғары, кредит тәуекелінің дәрежесі өте төмен;
- Рейтингтік балл 3 – заем сапасы жоғары, кредит тәуекелінің дәрежесі төмен;
- Рейтингтік балл 4 – заем сапасы қанағаттанарлық, кредит тәуекелі болмашы дәрежеде;
- Рейтингтік балл 5 – экономикалық жағдайға байланысты кредит тәуекелі ұлғаюы мүмкін;
- Рейтингтік балл 6 – экономикалық жағдайға байланысты кредит тәуекелінің дәрежесі жоғары болуы мүмкін;
- Рейтингтік балл 7 – дефолт тәуекелінің дәрежесі жоғары, заемшының төлем қабілеті экономикалық қолайлы жағдайлармен байланысты;
- Рейтингтік балл 8 – дефолт тәуекелі өте жоғары;

- Рейтингтік балл 9 – заемшыға қатысты банкроттық рәсімдері басталған, дегенмен заем бойынша төлем жүргізу жалғасуда;
- Рейтингтік балл 10 – дефолт;

Бірыңғай заемдардың пулдары – кредиттік сипаттамасы жағынан бір-біріне ұқсас активтер тобы қағидаты (мәселен, экономика саласы, бизнес тұрпаты, кредит беру бағдарламасы, дефолт деңгейі, ішкі рейтингтер және өзге факторлар) бойынша біріктірілген клиенттер заемдары. Бірыңғай заемдар пулдарына ұжымдық негізде бағаланатын активтер жатқызылады.

Рейтингтік балл	2013 жылғы 31 желтоқсан	2012 жылғы 31 желтоқсан	2011 жылғы 31 желтоқсан
1	-	-	-
2	-	-	-
3	2,091	33,943	26,950
4	93,919	82,088	71,191
5	408,967	233,258	152,319
6	182,164	334,553	298,812
7	272,550	184,845	223,738
8	116,449	95,017	107,407
9	7,215	30,081	50,077
10	244,146	218,944	182,138
Клиенттерге берілген, жеке-дара негізде бағаланатын заемдар	1,327,501	1,212,729	1,112,632
Клиенттерге берілген, ұжымдық негізде бағаланатын заемдар	478,055	409,405	362,911
	1,805,556	1,622,134	1,475,543
Минус – Құнсыздану резерві (19-Ескертпе)	(323,311)	(302,926)	(291,303)
Клиенттерге заемдар	1,482,245	1,319,208	1,184,240

Келесі кестеде құнсызданған активтердің және мерзімі өткен, бірақ құнсызданбаған активтердің баланстық құны көрсетіледі:

	Жеке-дара негізде бағаланатын қаржы активтері				Ұжымдық негізде бағаланатын қаржылық активтер		2013 жылғы 31 желтоқсан Барлығы
	Жеке-дара негізде бағаланатын құнсызданбаған қаржы активтері Активтердің баланстық құны	Құнсыздану резервінің сомасы	Жеке-дара негізде бағаланатын құнсызданған қаржы активтері Активтердің баланстық құны	Құнсыздану резервінің сомасы	Активтердің баланстық құны	Құнсыздану резервінің сомасы	
Кредит мекемелеріндегі қаржы	25,813	(5)	-	-	-	-	25,808
Сатуға арналған, қолда бар инвестициялық бағалы қағаздар	350,522	-	1,040	(1,040)	562	-	350,552
Клиенттерге берілетін заемдар	776,471	(39,454)	551,030	(226,935)	478,055	(56,922)	1,482,245
Өзге қаржылық активтер	3,490	-	5,665	(4,413)	-	-	4,742
	Жеке-дара негізде бағаланатын қаржы активтері				Ұжымдық негізде бағаланатын қаржылық активтер		2012 жылғы 31 желтоқсан Барлығы
	Жеке-дара негізде бағаланатын құнсызданбаған қаржы активтері Активтердің баланстық құны	Құнсыздану резервінің сомасы	Жеке-дара негізде бағаланатын құнсызданған қаржы активтері Активтердің баланстық құны	Құнсыздану резервінің сомасы	Активтердің баланстық құны	Құнсыздану резервінің сомасы	
Кредит мекемелеріндегі қаржы	32,801	(2)	-	-	-	-	32,799
Сатуға арналған, қолда бар инвестициялық бағалы қағаздар	334,362	-	999	(999)	-	-	334,362
Өтелгенге дейін ұстап отырылатын инвестициялар	25,766	-	-	-	-	-	25,766
Клиенттерге берілетін заемдар	654,809	(29,509)	557,920	(217,437)	409,405	(55,980)	1,319,208
Өзге қаржылық активтер	6,580	-	2,814	(1,576)	-	-	7,818

	Жеке-дара негізде бағаланатын қаржы активтері				Ұжымдық негізде бағаланатын қаржылық активтер		2011 жылғы 31 желтоқсан Барлығы
	Жеке-дара негізде бағаланатын құнсызданбаған қаржы активтері Активтердің баланстық құны	Құнсыздану резервінің сомасы	Жеке-дара негізде бағаланатын құнсызданған қаржы активтері Активтердің баланстық құны	Құнсыздану резервінің сомасы	Активтердің баланстық құны	Құнсыздану резервінің сомасы	
Кредит мекемелеріндегі қаржы	21,084	-	-	-	14	(2)	21,096
Сатуға арналған, қолда бар инвестициялық бағалы қағаздар	305,890	-	1,098	(1,098)	-	-	305,890
Өтелгенге дейін ұстап отырылатын инвестициялар	78,854	-	-	-	-	-	78,854
Клиенттерге берілетін заемдар	510,241	(27,905)	602,391	(214,503)	362,911	(48,895)	1,184,240
Өзге қаржылық активтер	3,774	-	1,332	(1,125)	-	-	3,981

Өтімділік тәуекелі

Өтімділік тәуекелі – Топтың өз міндеттемелерін дер кезінде өтеуі үшін ақшалай қаражаттың жеткіліктілігін қамтамасыз ету қабілетсіздігіне байланысты тәуекел. Топтың өтімділік тәуекелі активті операциялар бойынша талаптардың мерзімі міндеттемелер бойынша өтеу мерзімімен сәйкессіздік (сәйкес келмеу) салдарынан туындайды.

Топтың қысқа мерзімді өтімділік тәуекелін басқару үшін Қазынашылық клиенттердің шоттарындағы ақшалай қаражаттың қозғалысының күн сайынғы болжамын жасайды. Ұзақ мерзімді өтімділік тәуекелін басқаруды өтімділіктің ұзақ мерзімді позицияларын талдау және елеуді кері позицияны түрлі әдістермен басқару бойынша шешімдер қабылдау арқылы АПКОМ жүзеге асырады.

Өтімділік тәуекелін басқару мақсатында Топ клиенттерге берілген заемдар бойынша төлемдер кестесін ескере отырып, қаржы активтері мен қаржы міндеттемелерін талдайды. Төменде келтірілген кестелерде Топтың қысқа мерзімді өтімді қаражатқа деген қажеттілігін қанағаттандыру үшін қашан да қолда болатын қаражат ретінде «1 айдан аз» деген бағанға қамтылған, пайда немесе шығын арқылы әділ құнмен бағаланатын қаржы активтерін қоспағанда, келісім-шарт бойынша төлем жүргізілген күнге дейін қалған кезең негізінде топтастырылған қаржы активтері мен міндеттемелерге талдау берілген.

	1 айдан аз	1айдан 3 айға дейін	2013 жылғы 31 желтоқсан 3 айдан 1 жылға дейін	1 жылдан 5 жылға дейін	5 жылдан жоғары	Барлығы
ҚАРЖЫЛЫҚ АКТИВТЕР:						
Денежные средства и их эквиваленты	462,744	23,569	-	-	-	486,313
Міндетті резервтер	25,666	3,095	11,145	2,360	2,010	44,276
Пайда немесе шығын арқылы әділ құнмен бағаланатын қаржылық активтер	1,334	-	-	-	-	1,334
Кредит мекемелеріндегі қаржы	2,784	1,539	5,183	16,297	5	25,808
Сатуға арналған, қолда бар инвест. бағалы қағаздар	11,292	20,090	31,346	221,720	66,104	350,552
Клиенттерге заемдар	176,593	174,538	869,799	217,895	43,420	1,482,245
Өзге қаржылық активтер	4,262	217	64	140	59	4,742
	684,675	223,048	917,537	458,412	111,598	2,395,270
ҚАРЖЫЛЫҚ МІНДЕТТЕМЕЛЕР:						
Клиенттер қаржысы	954,509	126,847	531,262	121,948	32,082	1,766,648
Кредиттік мекемелер қаржысы	99,191	2,945	627	1,141	3,491	107,395
Пайда немесе шығын арқылы әділ құнмен бағаланатын қаржы- лық міндеттемелер	69	-	-	-	-	69
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	2,377	-	5,329	109,368	72,441	189,515
Өзге қаржылық міндеттемелер	6,571	307	1,232	138	-	8,248
	1,062,717	130,099	538,450	232,595	108,014	2,071,875
Нетто позиция	(378,042)	92,949	379,087	225,817	3,584	
Жинақталған айырма	(378,042)	(285,093)	93,994	319,811	323,395	

	1 айдан аз	1 айдан 3 айға дейін	2012 жылғы 31 желтоқсан		5 жылдан жоғары	Барлығы
			3 айдан 1 жылға дейін	1 жылдан 5 жылға дейін		
ҚАРЖЫЛЫҚ АКТИВТЕР:						
Ақшалай қаражат және оның баламасы	290,793	242,706	-	-	-	533,499
Міндетті резервтер	28,587	3,298	12,270	2,633	2,249	49,037
Пайда немесе шығын арқылы әділ құнмен бағаланатын қаржылық активтер	1,271	-	-	-	-	1,271
Кредит мекемелеріндегі қаржы	48	6,557	8,094	17,799	301	32,799
Сатуға арналған, қолда бар инвест. бағалы қағаздар	3,125	17,403	57,373	189,484	66,977	334,362
Өтелгенге дейін ұсталатын инвестициялар	260	157	2,203	18,231	4,915	25,766
Клиенттерге заемдар	185,647	159,602	627,777	287,899	58,283	1,319,208
Өзге қаржылық активтер	7,011	228	51	177	351	7,818
	<u>516,742</u>	<u>429,951</u>	<u>707,768</u>	<u>516,223</u>	<u>133,076</u>	<u>2,303,760</u>
ҚАРЖЫЛЫҚ МІНДЕТТЕМЕЛЕР:						
Клиенттер қаржысы	1,032,288	131,690	421,072	85,479	28,653	1,699,182
Кредиттік мекемелер қаржысы	8,903	26	1,208	1,307	3,758	15,202
Пайда немесе шығын арқылы әділ құнмен бағаланатын қаржы- лық міндеттемелер	366	41	32	-	-	439
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	109	-	116,592	107,847	77,371	301,919
Өзге қаржылық міндеттемелер	7,269	158	1,092	165	-	8,684
	<u>1,048,935</u>	<u>131,795</u>	<u>539,996</u>	<u>194,798</u>	<u>109,782</u>	<u>2,025,426</u>
Нетто позиция	<u>(532,193)</u>	<u>298,036</u>	<u>167,772</u>	<u>321,425</u>	<u>23,294</u>	
Жинақталған айырма	<u>(532,193)</u>	<u>(234,157)</u>	<u>(66,385)</u>	<u>255,040</u>	<u>278,334</u>	

	2011 жылғы 31 желтоқсан					
	1 айдан аз	1айдан 3 айға дейін	3 айдан 1 жылға дейін	1 жылдан 5 жылға дейін	5 жылдан жоғары	Барлығы
ҚАРЖЫЛЫҚ АКТИВТЕР:						
Ақшалай қаражат және оның баламасы	304,338	215,270	-	-	-	519,608
Міндетті резервтер	29,743	7,119	12,340	2,698	1,016	52,916
Пайда немесе шығын арқылы әділ құнмен бағаланатын қаржы активтері	3,752	-	-	-	-	3,752
Кредит мекемелеріндегі қаржы	33	673	13,995	6,395	-	21,096
Сатуға арналған, қолда бар инвест. бағалы қағаздар	7,650	14,270	78,579	140,687	64,704	305,890
Өтелгенге дейін ұсталатын инвестициялар	79	39,935	23,418	13,106	2,316	78,854
Клиенттерге заемдар	166,974	182,126	591,410	169,950	73,780	1,184,240
Өзге қаржылық активтер	3,510	112	167	115	77	3,981
	<u>516,079</u>	<u>459,505</u>	<u>719,909</u>	<u>332,951</u>	<u>141,893</u>	<u>2,170,337</u>
ҚАРЖЫЛЫҚ МІНДЕТТЕМЕЛЕР:						
Клиенттер қаржысы	870,078	211,151	366,080	80,035	30,132	1,557,476
Кредиттік мекемелер қаржысы	31,827	250	1,663	3,859	4,035	41,634
Пайда немесе шығын арқылы әділ құнмен бағаланатын қаржы- лық міндеттемелер	2,547	-	-	-	-	2,547
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	118	10,391	282	133,167	167,110	311,068
Өзге қаржылық міндеттемелер	5,646	279	5,329	29	2	11,285
	<u>920,216</u>	<u>222,071</u>	<u>373,354</u>	<u>217,094</u>	<u>201,277</u>	<u>1,924,010</u>
Нетто позиция	<u>(394,137)</u>	<u>237,434</u>	<u>346,555</u>	<u>115,861</u>	<u>(59,386)</u>	
Жинақталған айырма	<u>(394,137)</u>	<u>(156,703)</u>	<u>189,852</u>	<u>305,713</u>	<u>246,327</u>	

Активтер мен міндеттемелер олардың шарттар бойынша және төлемдер кестелері бойынша мерзімдерінің негізінде есепке алынады. Топ клиенттерге берілген ұзақ мерзімді заемдардың бір бөлігін Топ шығарған тиісті хабарламасынан кейін он айдың ішінде бір жақты тәртіпте қайта шақыруға құқылы.

Топ міндеттемелерінің елеулі үлесі клиенттердің мерзімді депозиттерінен, корпоративтік клиенттер мен жеке тұлғалардың ағымдағы шоттарынан және шығарылған борыштық бағалы қағаздардан құралады.

Басшылықтың пікірінше, талап етілгенге дейінгі және 1 айға дейінгі мерзіммен тартылған ағымдағы шоттар мен клиенттердің депозиттерінің ауқымды бөлігін құрайтынына қарамастан, мұндай депозиттерді салымшылардың санына және түріне қарай әртараптандыру, сондай-ақ Топтың өткен кезеңдерде жинақтаған тәжірибесі көрсетіп отырғандай, бұл депозиттер Топ қызметін қаржыландырудың ұзақ мерзімді және тұрақты көзін құрап отыр. Тиісінше, ағымдағы шоттардың айтарлықтай үлесі өтімділікті талдау және басқару үшін тұрақты ресурс болып табылады.

Өтімділік тәуекелінің одан арғы талдауы төменде келтірілген кестеде 7 ХҚЕС-қа сәйкес берілген. Аталған кестеде көрсетілген сома қаржылық жағдай туралы шоғылдырылған есепте берілген сомаға сәйкес келмейді, өйткені осы тұсаукесерге қаржылық міндеттемелер және шартты қаржылық міндеттемелер бойынша болашақта жасалатын төлемдерге шарт бойынша төлем мерзіміне қарай жасалған талдау қоса енгізілген (оның ішінде пайыздық төлемдер).

	1 айдан аз	1 айдан 3 айға дейін	3 айдан 1 жылға дейін	1 жылдан 5 жылға дейін	5 жылдан жоғары	2013 жылғы 31 желтоқсан Барлығы
Клиенттер қаржысы	956,471	132,320	547,930	197,744	53,166	1,887,631
Кредиттік мекемелер қаржысы	99,286	2,965	637	1,292	5,810	109,990
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	2,377	-	20,332	151,928	84,054	258,691
Өзге қаржылық міндеттемелер	6,571	307	1,232	138	-	8,248
Берілген кепілдіктер	156,699	-	-	-	-	156,699
Заемдар беру бойынша міндеттеме	13,810	-	-	-	-	13,810
	<u>1,247,307</u>	<u>135,592</u>	<u>570,131</u>	<u>351,102</u>	<u>143,030</u>	<u>2,447,162</u>
Туынды қаржы құралдары бойынша активтер	68,517	-	1,212	-	-	69,729
Туынды қаржы құралдары бойынша міндеттемелер	68,446	-	961	-	-	69,407
	1 айдан аз	1 айдан 3 айға дейін	3 айдан 1 жылға дейін	1 жылдан 5 жылға дейін	5 жылдан жоғары	2012 жылғы 31 желтоқсан Барлығы
Клиенттер қаржысы	1,034,737	138,449	442,552	190,069	50,566	1,856,373
Кредиттік мекемелер қаржысы	8,911	46	1,260	1,771	6,503	18,491
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	2,837	-	136,139	162,548	90,452	391,976
Өзге қаржылық міндеттемелер	7,269	158	1,092	165	-	8,684
Берілген кепілдіктер	117,730	-	-	-	-	117,730
Заемдар беру бойынша міндеттеме	16,146	-	-	-	-	16,146
	<u>1,208,600</u>	<u>138,653</u>	<u>580,043</u>	<u>354,553</u>	<u>147,521</u>	<u>2,430,370</u>
Туынды қаржы құралдары бойынша активтер	33,728	4,307	-	-	-	38,036
Туынды қаржы құралдары бойынша міндеттемелер	33,619	3,165	-	958	-	37,742

	1 айдан аз	1 айдан 3 айға дейін	3 айдан 1 жылға дейін	1 жылдан 5 жылға дейін	5 жылдан жоғары	2011 жылғы 31 желтоқсан Барлығы
Клиенттер қаржысы	872,042	217,484	387,796	173,085	54,699	1,705,106
Кредиттік мекемелер қаржысы	31,829	252	1,703	4,121	7,255	45,160
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	232	20,906	2,312	140,277	167,984	331,711
Өзге қаржылық міндеттемелер	5,645	279	5,329	32	-	11,285
Берілген кепілдіктер	86,707	-	-	-	-	86,707
Заемдар беру бойынша міндеттеме	10,716	-	-	-	-	10,716
	<u>1,020,650</u>	<u>238,921</u>	<u>397,140</u>	<u>317,515</u>	<u>229,938</u>	<u>2,204,164</u>
Туынды қаржы құралдары бойынша активтер	32,551	-	-	-	-	32,551
Туынды қаржы құралдары бойынша міндеттемелер	31,794	-	-	-	-	31,794

Нарықтық тәуекел

Нарықтық тәуекел дегеніміз – Топтың табысына немесе капиталына немесе оның іскерлік мақсатқа қол жеткізу қабілетіне пайыздық мөлшерлемелер, валюта бағамдары, бағалы қағаздардың котировкалары және басқа да негізгі параметрлері секілді нарықтық параметрлер өзгерістерінің кері әсерін тигізу тәуекелі.

Топ нарықтық тәуекелдерді мынадай құрамды бөліктерге бөледі:

- Пайыздық мөлшерлемелердің өзгеру тәуекелі (пайыздық тәуекел);
- Шетел валюталарының айырбас бағамдарының өзгеру тәуекелі (валюталық тәуекел);
- Бағалы қағаздар портфельінің бағасы өзгеру тәуекелі (бағалық тәуекел).

Нарықтық тәуекелді басқару мақсаты тәуекел/кірістілік арақатынасын оңтайландыру, қолайсыз оқиғалар жүзеге асырылған кезде шығынды азайту және іс жүзіндегі қаржылық нәтиженің күтілген нәтижеден ауытқу мәнін төмендету болып табылады.

Нарықтық тәуекелді басқару бағалы қағаздардың портфельдерін басқарудан, валюталар бойынша ашылған позицияларды басқарудан, пайыздық мөлшерлемелерді басқарудан және туынды қаржы құралдарын басқарудан құралады. Осы мақсатта АПКОМ бағалы қағаздар портфельдерінің, ашылған позициялардың, стоп-лосс лимиттерінің және басқа да шектеулердің лимиттерін белгілейді. Нарықтық тәуекел лимиттері жылына бір реттен сирек емес қайта қаралып отырады және тұрақты бақыланады.

Пайыздық тәуекел

Топ пайыздық мөлшерлемелердің өзгеру тәуекеліне ұшырайды. Пайыздық мөлшерлемелердің өзгеру тәуекелі нарықтық пайыздық мөлшерлемелердің қолайсыз өзгерісі салдарынан пайыздық табыстың азаю, пайыздық шығыстардың ұлғаю немесе капиталға кері әсер ету тәуекелі ретінде айқындалады.

Топ пайыздық тәуекелдің екі түрін бөледі:

- Әділ құнының өзгерісі капитал арқылы көрсетілетін бағалы қағаздардың портфельдері бойынша пайыздық тәуекел;
- Пайыздық мөлшерлемелердің өзгерісіне сезімтал (сыйақы мөлшерлемесінің өзгеру тәуекелі) активтер мен міндеттемелерді өтеу мерзімдерінің сәйкес келмеуінен туындайтын (пайыздық мөлшерлемелерді қайта қарау) пайыздық тәуекел.

АПКОМ оң пайыздық маржаны қамтамасыз ете отырып, Топтың пайыздық мөлшерлемелері бойынша позициясын басқару арқылы пайыздық мөлшерлеменің өзгеру тәуекелін және нарықтық тәуекелді басқарады. Мониторинг және бюджеттеу департаменті Топтың қаржылық қызметінің ағымдағы нәтижелерін қадағалап отырады, пайыздық мөлшерлеменің өзгеруіне және Топтың пайдасына тигізетін әсеріне қатысты Топтың осал тұстарын бағалайды.

Топ пайыздық тәуекелдерді басқару және бақылау қағидаттары туралы Базель құжатында сипатталған көзқарасты пайдалана отырып пайыздық тәуекелге ұшырағыштық дәрежесін анықтау жолымен пайыздық мөлшерлеменің өзгеру тәуекелін басқарады. Бұл көзқарас активтер және міндеттемелер бойынша пайыздық мөлшерлемелердің 200 базалық пунктке параллель өзгеру әсерін тестілеу жолымен Топтың пайыздық тәуекелге ұшырағыштық дәрежесін анықтайды.

Пайыздық мөлшерлемелердің өзгерісіне сезімталдықты талдау

Төменде келтірілген кестеде өзгерістер негізінде мүмкін деп табылған пайыздық тәуекелдің өзгерісі негізінде пайыздық тәуекелге сезімталдыққа талдау жасалған. Салық төленгенге дейінгі пайдаға ықпал ету - пайыздық мөлшерлемедегі жол берілетін өзгерістердің қаржы активтері мен міндеттемелерінің құбылмалы мөлшерлемесі негізінде 2013, 2012 және 2011 жылдардың 31 желтоқсанындағы мәліметке сәйкес әділ құнмен есепке алынатын бір жыл ішіндегі таза пайыздық табысқа тигізетін әсері және тіркелімді пайыздық мөлшерлемелі құралдарды қайта бағалаудың әділ құнмен есепке алынатын әсері.

2013, 2012 және 2011 жылдардың 31 желтоқсанындағы мәліметке сәйкес салық төленгенге дейінгі пайданың активтер құнына әсері былайша берілген:

	2013 жылғы 31 желтоқсан		2012 жылғы 31 желтоқсан		2011 жылғы 31 желтоқсан	
	Пайыздық мөлшерлеме +2%	Пайыздық мөлшерлеме -2%	Пайыздық мөлшерлеме +2%	Пайыздық мөлшерлеме -2%	Пайыздық мөлшерлеме +2%	Пайыздық мөлшерлеме -2%
ҚАРЖЫЛЫҚ АКТИВТЕР:						
Клиенттерге заемдар	336	(336)	24	(24)	24	(24)
ҚАРЖЫЛЫҚ МІНДЕТТЕМЕЛЕР:						
Кредит мекемелерінің қаражаты	45	(45)	23	(23)	-	-
Салық төленгенге дейінгі пайдаға таза әсері	<u>381</u>	<u>(381)</u>	<u>47</u>	<u>(47)</u>	<u>24</u>	<u>(24)</u>

Капиталға ықпал ету - бұл бөлінбеген пайдадағы өзгерістер нәтижесінде туындаған пайыздық мөлшерлемедегі жол берілетін өзгерістер әсері және сатуға арналған, пайыздық мөлшерлемесі тіркелімді, қолда бар инвестициялық бағалы қағаздарды қайта бағалаудың әсері.

Капиталға әсері:

	2013 жылғы 31 желтоқсан Пайыздық мөлшерлеме +2%	2012 жылғы 31 желтоқсан Пайыздық мөлшерлеме -2%	2011 жылғы 31 желтоқсан Пайыздық мөлшерлеме +2%	2010 жылғы 31 желтоқсан Пайыздық мөлшерлеме -2%
ҚАРЖЫЛЫҚ АКТИВТЕР:				
Клиенттерге заемдар	336	(336)	24	(24)
Сатуға арналған, қолда бар инвестициялық бағалы қағаздар	(19,471)	19,471	(19,346)	19,346
ҚАРЖЫЛЫҚ МІНДЕТТЕМЕЛЕР:				
Кредит мекемелерінің қаражаты	45	(45)	23	(23)
Капиталға таза әсері	(19,090)	19,090	(19,299)	19,299

Валюталық тәуекел

Топ валюталық тәуекелге ұшырауы мүмкін. Бұл тәуекел Топтың қаржылық жағдайына кері әсерін тигізе алатын, шетел валюталары бойынша ашық позициялардың болуына және нарықтық айырбас бағамдарының қолайсыз өзгерістерінің болуына байланысты туындайтын тәуекел.

АПКМ валюталық тәуекелді басқаруды ашық валюталық позицияны анықтау арқылы, теңгенің құнсыздануының болжамына және өзге де макроэкономикалық индикаторларға сүйене отырып іске асырады, бұл жәйт Топқа ұлттық және шетел валюталарының айырбас бағамындағы елеулі ауытқулардан болатын шығынды барынша азайтуға мүмкіндік береді.

Қазынашылық Топтың ашық валюталық позициясының реттеуші орган талаптарына сәйкес келуін қамтамасыз ету мақсатында оған күнделікті бақылау жасап отырады.

Топ шетел валютасының (негізінен АҚШ долларының) әрекет етуші айырбастау бағамдарындағы ауытқулардың салдарынан туындайтын, қаржылық жағдайға, қызметтің нәтижелеріне және ақшалай қаражаттың қозғалысына әсерін тигізетін, күнделікті қадағаланып отыратын тәуекелге ұшырауы ықтимал. АПКМ валюта түрлеріне қарай тәуекел деңгейінің лимиттерін Директорлар Кеңесі бекіткен өкілеттік шеңберінде белгілейді. Бұл лимиттер реттеуші орган белгілеген ең төменгі талаптарға сәйкес келеді.

Топтың валюталық тәуекелге ұшырағыштығы былайша берілген:

	2013 жылғы 31 желтоқсан			2012 жылғы 31 желтоқсан			2011 жылғы 31 желтоқсан		
	Теңге	Шетел валюталары	Барлығы	Теңге	Шетел валюталары	Барлығы	Теңге	Шетел валюталары	Барлығы
ҚАРЖЫ АКТИВТЕРІ:									
Ақша қаражаты және оның баламасы	160,380	325,933	486,313	71,763	461,736	533,499	58,108	461,500	519,608
Міндетті резервтер	23,693	20,583	44,276	24,324	24,713	49,037	23,531	29,385	52,916
Пайда немесе шығын арқылы әділ құнмен бағаланатын қаржы активтері	806	528	1,334	303	968	1,271	399	3,353	3,752
Кредит мекемелеріндегі қаржы	23,293	2,515	25,808	21,205	11,594	32,799	11,526	9,570	21,096
Сатуға арналған, қолда бар инвестициялық бағалы қағаздар	174,393	176,159	350,552	177,232	157,130	334,362	202,142	103,748	305,890
Өтелгенге дейін ұсталатын инвестициялар	-	-	-	17,233	8,533	25,766	73,459	5,395	78,854
Клиенттерге заемдар	973,606	508,639	1,482,245	965,552	353,656	1,319,208	763,741	420,499	1,184,240
Өзге қаржы активтері	4,297	445	4,742	6,571	1,247	7,818	3,585	396	3,981
	<u>1,360,468</u>	<u>1,034,802</u>	<u>2,395,270</u>	<u>1,284,183</u>	<u>1,019,577</u>	<u>2,303,760</u>	<u>1,136,491</u>	<u>1,033,846</u>	<u>2,170,337</u>
ҚАРЖЫ МІНДЕТТЕМЕЛЕРІ:									
Клиенттер қаржысы	984,705	781,943	1,766,648	1,030,300	668,882	1,699,182	915,930	641,546	1,557,476
Кредиттік мекемелер қаржысы	78,607	28,788	107,395	5,382	9,820	15,202	27,811	13,823	41,634
Пайда немесе шығын арқылы әділ құнмен бағаланатын қаржы міндеттемелері	69	-	69	-	439	439	-	2,547	2,547
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	24,184	165,331	189,515	23,977	277,942	301,919	34,502	276,566	311,068
Өзге қаржы міндеттемелері	8,051	197	8,248	8,463	221	8,684	11,047	238	11,285
	<u>1,095,616</u>	<u>976,259</u>	<u>2,071,875</u>	<u>1,068,122</u>	<u>957,304</u>	<u>2,025,426</u>	<u>989,290</u>	<u>934,720</u>	<u>1,924,010</u>
Баланс бойынша нетто позиция	<u>264,852</u>	<u>58,543</u>	<u>323,395</u>	<u>216,061</u>	<u>62,273</u>	<u>278,334</u>	<u>147,201</u>	<u>99,126</u>	<u>246,327</u>

Топтың негізгі ақша ағындары негізінен теңгемен және АҚШ долларымен генерацияланады. Соның әсерінен теңгенің АҚШ долларына қатысты айырбастау бағамының келешек тербелістері Топтың АҚШ долларымен өрнектелген ақшалай активтері мен міндеттемелерінің баланстық құнына ықпалын тигізе алады.

Валюталық тәуекелге сезімталдықты талдау

Төменде келтірілген кестеде 2013, 2012 және 2011 жылдардың 31 желтоқсанындағы мәліметке сәйкес Топты айтарлықтай тәуекелге ұшыратып отырған валюталар және Топтың болжанған қаржылық ағыны туралы мәлімет берілген. Талдау валюта бағамының табыстар мен шығыстар туралы шоғылдырылған есепте тұрақты мән ретінде пайдаланылатын барлық өзгермелі мәндерінің негіздемелі ықтимал қозғалысының әсерін есептейді. Кестеде көрсетілген теріс мәнді сома пайда мен шығын туралы шоғырландырылған есептегі таза потенциалдық азаюды, ал оң мәнді сома таза жоғарылауды білдіреді. Валюталық тәуекелдің сезімталдығы баланстан тыс позицияларды қоспағанда, қаржылық жағдай туралы есептің баптарына қатысты бағаланады. Айырбастау бағамдарының ауытқуларына Топтың нақты сезімталдығы баланстан тыс баптар қаржылық жағдай туралы есептің баптарын елеулі бейтараптандыратынына байланысты есептік мағыналарына қарағанда төмен болады.

Қаржы активтерінің 2013, 2012 және 2011 жылдардың 31 желтоқсанындағы мәліметке сәйкес құнына негізделген салық салынғанға дейінгі пайдаға әсері валюта айырбастау бағамының волатильдігін талдау арқылы есептеледі:

	2013 жылғы 31 желтоқсан		2012 жылғы 31 желтоқсан		2011 жылғы 31 желтоқсан	
	+25% теңге/АҚШ доллары	-25% теңге/АҚШ доллары	+25% теңге/АҚШ доллары	-25% теңге/АҚШ доллары	+25% теңге/АҚШ доллары	-25% теңге/АҚШ доллары
Салық салынғанға дейінгі пайдаға әсері	13,493	(13,493)	15,140	(15,140)	19,826	(19,826)

Капиталға әсері:

	2013 жылғы 31 желтоқсан		2012 жылғы 31 желтоқсан		2011 жылғы 31 желтоқсан	
	+25% теңге/АҚШ доллары	-25% теңге/АҚШ доллары	+25% теңге/АҚШ доллары	-25% теңге/АҚШ доллары	+25% теңге/АҚШ доллары	-25% теңге/АҚШ доллары
Капиталға әсері	13,493	(13,493)	15,140	(15,140)	19,826	(19,826)

Сезімталдықты талдауға шектеу

Жоғарыда келтірілген кестелерде ең басты болжамға негізделген өзгерістер көрсетілген, себебі басқа жорамалдар өзгеріссіз қалады. Шынтуайтына келгенде, жорамалдар мен басқа факторлар өзара байланысты болады. Сонымен қатар сезгіштіктің желілік емес сипаты бар екендігін де ескеру керек, сондықтан алынған нәтиже бойынша интерполяция немесе экстраполяция жүргізілмеуге тиіс.

Сезімталдықты Топтың активтер мен пассивтерді белсенді түрде басқару әрекетін есепке алмайды. Бұған қоса, Топтың қаржылық жағдайы нарықта болып жататын өзгерістерге қарай өзгеріске ұшырап отыруы мүмкін. Мәселен, Топтың қаржы активтерін басқару саласындағы стратегиясы нарықтағы ауытқулар тәуекелін басқаруға бағытталған. Бағалы қағаздар нарығында кенеттен бағалық шұғыл ауытқулар болған жағдайда басшылық инвестицияларды сату, инвестициялық портфель құрамын өзгерту, сондай-ақ басқа да қорғаныс әдістерін қолдана алады. Ендеше, жорамалдардың өзгеруі міндеттемелерге әсер ете алмайды және қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есепте нарықтық бағамен есепке алынатын активтерге айтарлықтай ықпал ете алмайды. Мұндай жағдайда активтер мен міндеттемелерді бағалаудың түрлі әдістері капитал көлемінің айтарлықтай ауытқуына әкеп соғуы мүмкін.

Әлеуетті тәуекелді ашып көрсету мақсатында жоғарыда келтірілген сезімталдықты талдаудағы басқа шектеулерге нарықтағы болжамды қозғалыстарды пайдалануды да қосуға болады, бұлар Топтың нарықта болатын болашақтағы өзгерістерге жасалған жорамалы ғана болып табылады, өйткені жорамалды қандай да бір сенімділікпен жасау мүмкін емес. Мұнымен қатар пайыздық мөлшерлемелің барлығы бір-біріне ұқсас түрде өзгертіледі деген жорамал да шектеу болып табылады.

Бағалық тәуекел

Бағалық тәуекел - бұл нарықтық бағалардағы өзгеріс нәтижесінде қаржылық құрал құнында болатын өзгерістер тәуекелі және бұл жағдай жекелеген бағалы қағаз немесе оның эмитенті үшін ерекше факторлармен не болмаса рынокта айналымдағы бағалы қағаздардың барлығына ықпал ететін факторлардан туындайтындығына байланысты емес. Топ рыноктағы оның өнімдеріне ықпал ететін жалпылама немесе арнайы өзгерістер әсеріне байланысты бағалық тәуекелге ұшырап отырады.

Бағалық тәуекелді шектеу мақсатымен Топ сауда портфелінің потенциалдық шығындарын азайту мақсатымен сауда портфеліндегі әрбір жекелеген бағалы қағаз бойынша ең жоғарғы шығын (stop-loss) лимитін белгілейді.

Бағалық тәуекелді бағалау Банк іс жүзіндегі шығындар VaR мәніне сәйкес келетін шығындар деңгейінен артуы мүмкін жағдайда бір күн ішінде өзіне қабылдай алатын күтілген шығындар деңгейіне Expected shortfall (ES) лимиттерін белгілеу арқылы VaR әдісінің негізінде жүзеге асырылады.

VaR есептеулері мынадай параметрлердің негізінде жүргізіледі:

- есептік кезең – 252 жұмыс күні;
- сенімділік интервалы – 95%;
- пайдаланылатын әдіс – тарихи модельдеу әдісі.

Топ 2013, 2012 және 2011 жылдардың 31 желтоқсанындағы мәліметке сәйкес бағалық тәуекелді болымсыз деп санайды, соған байланысты сандық ақпаратты ашудың қажеті жоқ.

32. КАПИТАЛ ЖЕТІМДІЛІГІН БАСҚАРУ

Топтың капиталды басқару кезіндегі мақсаты қаржылық жағдай туралы шоғылдырылған есептегі «капитал» ұғымынан кеңірек және мынадай жәйттерді білдіреді:

- ҚҚК тарапынан капиталға қойылатын талаптарды орындау;
- Топтың өз қызметін үздіксіз қызмет істеу қағидатымен жалғастыру қабілетін Топтың пайда табуын әрі акционерлер мен өзге де мүдделі тұлғаларға табыс әкелуін қамтамасыз ете отырып қорғау; және
- Өз қызметін одан әрі дамыту үшін меншікті қаражат көлемін тиісінше қамтамасыз ету.

Талап етілетін капитал деңгейі жоғарыда көрсетілген мақсаттарды ескере отырып, жылдық бюджетті әзірлеу барысында белгіленеді және бұл Басқарма мен Директорлар кеңесі тарапынан мақұлданады. Топ капиталының жетімділігі Базель комитетінің қағидаттарына және әдістері мен коэффициенттеріне сәйкес бақыланады. Топ капиталының көлемін өлшеу әдістерінде өзгерістер болған жоқ.

Нормативтік капитал бірінші деңгейдегі капиталдан құралады, оның құрамына жарғылық капитал, эмиссиялық табыс, бөлінбеген табыс, оның ішінде ағымдағы жыл ішіндегі табыс, шетел валютасымен жасалатын операциялар және есептелген дивидендтері мен меншікті акциялардағы таза ұзақ мерзімді айқындама және іскерлік бедел шегерілген азшылық үлесі кіреді. Нормативтік капитал құрамының келесі бөлігі екінші деңгейлі капитал болып табылады, оның құрамы бірінші деңгейдегі капитал көлемінің 50%-мен және қайта бағалау резервімен шектелген субординирленген ұзақ мерзімді берешектен тұрады.

Тәуекелді ескере отырып есептелген активтер өлшемі бес түрлі тәуекел иерархиясы негізінде жасалады, олардың табиғи сипатына сәйкес кредиттік, нарықтық және басқа қатысы бар тәуекелдер бағасын көрсетеді. Бұған ұқсас әдіс әлеуетті шығындар табиғатының мәнін көрсету мақсатында бірқатар түзетулер жасалған баланстан тыс шоттар үшін де қабылданады.

Төменде берілген кестеде Топтың 2013, 2012 және 2011 жылдардағы 31 желтоқсанда аяқталған нормативтік капиталы мен коэффициенттер құрамы қорытындыланады. Осы үш жылдың ішінде Топ пен оның жекелеген компаниялары капиталға қатысты қойылатын талаптың барлығын орындап отырды.

	2013 жылғы 31 желтоқсан	2012 жылғы 31 желтоқсан	2011 жылғы 31 желтоқсан
Нормативтік капиталдың құрамы			
Бірінші деңгейдегі капитал			
Жарғылық капитал, сатып алынған өз акциялары шегерілген	66,161	62,667	103,735
Эмиссиялық табыс	1,415	1,496	1,156
Бөлінбеген пайда және басқа резервтер	323,670	273,835	204,240
Минус: жылжымайтын мүлік, ғимараттар мен жабдықтарды, қолда бар, сатуға арналған инвестиц. бағалы қағаздарды және бағамдық айырма құнын қайта бағалау резерві	(16,200)	(24,802)	(20,303)
Минус: іскерлік бедел	(3,085)	(3,085)	(3,085)
Бақыланбайтын үлес	933	1,641	1,196
Бірінші деңгейлі білікті капитал жиынтығы	372,894	311,752	286,939
Екінші деңгейдегі капитал			
Субординирленген борыш	12,557	16,363	20,940
Жылжымайтын мүлік, ғимараттар мен жабдықтарды, қолда бар, сатуға арналған инвестиц. бағалы қағаздарды және бағамдық айырма қорын қайта бағалау резерві	16,200	24,802	20,303
Екінші деңгейлі білікті капитал жиынтығы	28,757	41,165	41,243
Минус: қауымдасқан кәсіпорындарға Инвестициялар	(24)	(53)	(67)
Нормативтік капитал жиынтығы	401,627	352,864	328,115
Тәуекел деңгейіне қарай бағаланған активтер	2,170,709	1,923,978	1,718,905
Бірінші деңгейлі капитал коэффициенті	17.2%	16.2%	16.7%
Капитал жетімділігі коэффициентінің жиынтығы	18.5%	18.3%	19.1%

Базель стандарттары капитал жетімділігі мен бірінші деңгейдегі капитал коэффициенттерінің ең төменгі мағынасын 8% және тиісінше 4 % деңгейінде белгілейді.

33. СЕГМЕНТТІК АҚПАРАТ

Топты басқару және оның есептілігі екі түрлі негізгі операциялық сегментке негізделген. Топ сегменттері әр түрлі өнімдер мен қызметтер ұсынатын және бөлек-бөлек басқарылатын іскерлік белсенділіктің стратегиялық бірлігі болып табылады.

Бөлшек қызмет сегменті жекелеген банктік қызметтердің бірқатарын, жинақтау өнімдері мен қызметтерін, сондай-ақ ипотекалық өнімдер мен қызметтер ұсынады. Корпоративтік сегмент негізінен шағын және орта бизнеске банк қызметтерін, сондай-ақ ірі корпоративтік және коммерциялық клиенттерге коммерциялық банктік қарыздар ұсынады.

Әрбір сегменттің ұсынатын өнімдері мен қызметтері мыналардан құралады:

Бөлшек банктік қызметтер - жеке тұлғаларға көрсетілетін банк қызметтері, клиенттердің ағымдағы жеке шоттары, жинақ салымдары, инвестициялық өнімдер, депозитарлық қызметтер, кредит және дебет карточкалары, тұтыну заемдары мен ипотекалық кредиттер, кассалық қызмет көрсету және шетел валютасымен жүргізілетін операциялар.

Корпоративтік банк қызметтері - заңды тұлғалар үшін тікелей дебеттеу қызметін көрсету, ағымдағы шоттар, салымдар, овердрафтар, заемдар және өзге кредит қызметтері, шетел валютасымен жүргізілетін операциялар және құжаттамалық операциялар.

Басқалары – капитал нарықтарында қызметтер, сақтандыру бойынша қызметтер көрсету, сондай-ақ берілген кепілдіктер мен коммерциялық аккредитивтер бойынша құжаттамалық операциялар жүргізу.

Төменде келтірілген сегменттік ақпарат 8 ХҚЕС талаптарына сәйкес, көрсеткіштерді бағалау үшін операциялық шешімдер қабылдайтын, Топтың жауапты тұлғасы болып табылатын Банк Басқармасының Төрағасы пайдаланатын қаржылық ақпарат негізінде беріліп отыр. Топ басшылығы сегменттердің әрқайсысы бойынша қаржылық ақпаратты, оның ішінде операциялық нәтижелерге, активтер мен міндеттемелерге берілетін бағаны қарастырады. Операциялық сегменттерді басқару көпшілік жағдайда сегмент нәтижелері негізінде жүргізіледі, бұл нәтижеге шығарылған борыштық бағалы қағаздар мен кредиттік мекемелер қаражаты бойынша пайыздық шығыстарға жатқызылған кейбір бөлінбеген шығындар, сондай-ақ операциялық шығыстар бойынша шығындар жатқызылмайды, қызметкерлерге төленетін жалақы мен өзге төлемдер бұған қосылмайды.

2013, 2012 және 2011 жылдардың 31 желтоқсанында аяқталған жылдар ішінде операциялық сегменттер арасында операциялар болған жоқ. Сегменттік активтер мен міндеттемелер құрамына кейбір бөлінбеген сомалар кірмейді. Бөлінбеген активтер құрамына міндетті резервтер, жылжымайтын мүлік, ғимараттар мен жабдықтар және өзге де бөлінбеген активтер кіреді. Бөлінбеген міндеттемелер құрамына шығарылған борыштық бағалы қағаздар, кредиттік мекемелердің қаржысы және өзге де бөлінбеген міндеттемелер кіреді.

2013, 2012 және 2011 жылдардың 31 желтоқсанына және осы жылдарда аяқталған жылдар үшін Топтың негізгі операциялық сегменттері бойынша сегменттік ақпарат төменде берілген:

	Бөлшек банктік қызмет	Корпоративтік банктік қызмет	Өзгесі	Жиынтығы
2013 жылғы 31 желтоқсанына және сол күні аяқталған жыл іші				
Сыртқы табыс	101,141	142,089	23,336	266,566
Барлық табыс жиынтығы	101,141	142,089	23,336	266,566
Жалпы табыстың құрамы:				
- Пайыздық табыстар	59,805	122,758	-	182,563
- Қызметтер мен комиссиялар табысы	38,790	12,616	-	51,406
- Пайда немесе шығын арқылы әділ күнмен бағаланатын қаржы активтері мен міндеттемелері бойынша таза табыс	-	-	261	261
- Қолда бар, сатуға арналған инвестиц. бағалы қағаздардан түскен таза пайда	-	-	1,884	1,884
- Шетел валютасымен жүргізілетін операциялардан таза пайда	2,546	6,715	-	9,261
- Сақтандыру қызметінің табысы және өзге табыс	-	-	21,191	21,191
Барлық табыс жиынтығы	101,141	142,089	23,336	266,566
- Клиенттер қаражаты бойынша пайыздық шығындар	(40,440)	(13,514)	-	(53,954)
- Құнсыздану резервін жасау	(2,798)	(23,223)	-	(26,021)
- Қызметтер мен комиссиялар бойынша шығындар	(1,363)	(5,776)	-	(7,139)
- Жалақы және сыйлықақылар	(6,499)	(24,400)	-	(30,899)
- Жарнама	(1,138)	-	-	(1,138)
- Өзге резервтер	-	210	-	210
Сегмент нәтижесі	48,903	75,386	23,336	147,625
Бөлінбеген шығын:				
- Шығарылған борыштық бағалы қағаздар және кредит мекемелерінің қаржысы бойынша пайыздық шығын				(21,978)
- Қайта сақтандыру шегерілгеннен кейінгі сақтандыруға жұмсалған төлемдер				(13,933)
- Бөлінбеген операциялық шығын				(22,783)
				58,694
Салық салынғанға дейінгі пайда				88,931
Табыс салығы бойынша шығыс				(16,522)
Таза пайда				72,409
Сегменттік активтер жиынтығы	437,301	1,557,065	351,910	2,346,276
Бөлінбеген активтер				160,138
Барлық активтер				2,506,414
Сегменттік міндеттемелер жиынтығы	(810,436)	(956,211)	(4,163)	(1,770,810)
Бөлінбеген міндеттемелер				(343,425)
Барлық міндеттемелер				2,114,235
Сегменттің өзге баптары:				
Күрделі шығындар (бөлінбеген)				(6,269)
Тозу және амортизация (бөлінбеген)				(5,747)

	Бөлшек банктік қызмет	Корпоративтік банктік қызмет	Өзгесі	Жиынтығы
2012 жылғы 31 желтоқсанына және сол күні аяқталған жыл іші				
Сыртқы табыс	75,052	146,076	22,494	243,622
Барлық табыс жиынтығы	75,052	146,076	22,494	243,622
Жалпы табыстың құрамы:				
- Пайыздық табыстар	49,817	111,177	-	160,994
- Қызметтер мен комиссиялар табысы	22,802	28,280	-	51,082
- Пайда немесе шығын арқылы әділ құнмен бағаланатын қаржы активтері мен міндеттемелері бойынша таза табыс	-	-	169	169
- Қолда бар, сатуға арналған инвестиц. бағалы қағаздардан түскен таза пайда	-	-	1,626	1,626
- Шетел валютасымен жүргізілетін операциялардан таза пайда	2,433	6,620	-	9,053
- Қауымдасқан компанияның таза шығындарындағы үлес	-	(1)	-	(1)
- Сақтандыру қызметінің табысы және өзге табыс	-	-	20,699	20,699
Барлық табыс жиынтығы	75,052	146,076	22,494	243,622
- Клиенттер қаражаты бойынша пайыздық шығындар	(32,579)	(12,366)	-	(44,945)
- Құнсыздану резервін жасау	(3,428)	(11,934)	-	(15,362)
- Қызметтер мен комиссиялар бойынша шығындар	(1,106)	(4,885)	-	(5,991)
- Жалақы және сыйлықақылар	(5,926)	(23,302)	-	(29,228)
- Жарнама	(1,028)	-	-	(1,028)
- Өзге резервтер	-	(962)	-	(962)
Сегмент нәтижесі	30,985	92,627	22,494	146,106
Бөлінбеген шығын:				
- Шығарылған борыштық бағалы қағаздар және кредит мекемелерінің қаржысы бойынша пайыздық шығын				(24,989)
- Қайта сақтандыру шегерілгеннен кейінгі сақтандыруға жұмсалған төлемдер				(12,733)
- Бөлінбеген операциялық шығын				(21,555)
				(2,100)
Салық салынғанға дейінгі пайда				(61,377)
Табыс салығы бойынша шығыс				84,729
Таза пайда				(14,768)
				69,961
Сегменттік активтер жиынтығы	354,887	1,531,189	361,452	2,247,528
Бөлінбеген активтер				160,470
Барлық активтер				2,407,998
Сегменттік міндеттемелер жиынтығы	(694,228)	(1,004,953)	(4,385)	(1,703,566)
Бөлінбеген міндеттемелер				(364,793)
Барлық міндеттемелер				(2,068,359)
Сегменттің өзге баптары:				
				(8,453)
Күрделі шығындар (бөлінбеген)				(7,036)
Тозу және амортизация (бөлінбеген)				

	Бөлшек банктік қызмет	Корпоративтік банктік қызмет	Өзгесі	Жиынтығы
2011 жылғы 31 желтоқсанына және сол күні аяқталған жыл іші				
Сыртқы табыс	71,978	144,191	16,876	233,045
Барлық табыс жиынтығы	71,978	144,191	16,876	233,045
Жалпы табыстың құрамы:				
- Пайыздық табыстар	42,303	123,863	-	166,166
- Қызметтер мен комиссиялар табысы	27,283	13,539	-	40,822
- Пайда немесе шығын арқылы әділ құнмен бааланатын қаржы активтері мен міндеттемелері бойынша таза табыс	-	-	428	428
- Қолда бар, сатуға арналған инвестиц. бағалы қағаздардан түскен таза пайда	-	-	84	84
- Шетел валютасымен жүргізілетін операциялардан таза пайда	2,392	6,793	-	9,185
- Қауымдасқан компанияның таза шығындарындағы үлес	-	(4)	-	(4)
- Сақтандыру қызметінің табысы және өзге табыс	-	-	16,364	16,364
Барлық табыс жиынтығы	71,978	144,191	16,876	233,045
- Клиенттер қаражаты бойынша пайыздық шығындар	(32,836)	(19,126)	-	(51,962)
- Құнсыздану резервін жасау	(8,173)	(30,982)	-	(39,155)
- Қызметтер мен комиссиялар бойынша шығындар	(855)	(4,713)	-	(5,568)
- Жалақы және сыйлықақылар	(4,576)	(19,721)	-	(24,297)
- Жарнама	(812)	-	-	(812)
- Резервтерді қалпына келтіру	-	479	-	479
- Зейнетақы активтерін басқару бойынша қызметтің шығыны	(5,163)	-	-	(5,163)
Сегмент нәтижесі	19,563	70,128	16,876	106,567
Бөлінбеген шығын:				
- Шығарылған борыштық бағалы қағаздар және кредит мекемелерінің қаржысы бойынша пайыздық шығын				(26,932)
- Қайта сақтандыру шегерілгеннен кейінгі сақтандыруға жұмсалған төлемдер				(10,394)
- Бөлінбеген операциялық шығын				(21,222)
				(58,548)
Салық салынғанға дейінгі пайда				48,019
Табыс салығы бойынша шығыс				(8,511)
Таза пайда				39,508
Сегменттік активтер жиынтығы	309,982	1,415,345	388,563	2,113,890
Бөлінбеген активтер				160,040
Барлық активтер				2,273,930
Сегменттік міндеттемелер жиынтығы	(566,233)	(991,242)	(3,388)	(1,560,863)
Бөлінбеген міндеттемелер				(402,740)
Барлық міндеттемелер				(1,963,603)
Сегменттің өзге баптары:				
Күрделі шығындар (бөлінбеген)				(9,392)
Тозу және амортизация (бөлінбеген)				(6,920)

Географиялық ақпарат

Топ қызметі 2013, 2012 және 2011 жылдардың 31 желтоқсанында аяқталған осы күндердегі жағдай бойынша мынадай негізгі географиялық ақпаратты қамтиды.

	Қазақстан	ЭЫДҰ мүшелері болып табылатын елдер	ЭЫДҰ мүшелері болып табылмай- тын елдер	Жиынтығы
2013 ж.				
Барлық активтер жиынтығы	2,071,205	333,259	101,950	2,506,414
Сыртқы табыс	256,463	2,995	7,108	266,566
Күрделі шығын	(6,269)	-	-	(6,269)
2012 ж.				
Барлық активтер жиынтығы	1,947,751	404,924	55,323	2,407,998
Сыртқы табыс	235,582	4,174	3,866	243,622
Күрделі шығын	(8,453)	-	-	(8,453)
2011 ж.				
Барлық активтер жиынтығы	1,795,044	434,947	43,939	2,273,930
Сыртқы табыс	224,935	4,080	4,030	233,045
Күрделі шығын	(9,392)	-	-	(9,392)

Заемдар беру бойынша алынатын сыртқы табыс, активтер мен міндеттемелер контрагенттің нақты орналасқан еліне қарай бөлінген. Кассадағы қолма-қол ақша, жылжымайтын мүлік, ғимараттар мен жабдықтар мен күрделі шығын нақты орналасқан ел бойынша бөлінген.

34. ҚАРЖЫ ҚҰРАЛДАРЫНЫҢ ӘДІЛ ҚҰНЫ

ХҚЕС сәйкес әділ құн бағалау күнгі нарық қатысушылары арасында жасалатын қарапайым мәміле шеңберінде активті сату кезінде алынатын немесе міндеттемелерді беру кезінде төленетін бағаны ескере отырып белгіленеді.

Тұрақты негізде әділ құнмен ескерілетін Топтың қаржылық активтері мен қаржылық міндеттемелерінің әділ құны

Топтың қаржылық активтері мен қаржылық міндеттемелерінің кейбірі әрбір есепті кезеңнің соңында әділ құнмен ескеріледі. Төмендегі кестеде осы қаржы активтері мен қаржылық міндеттемелердің әділ құнының қандай жолмен анықталатыны туралы ақпарат келтірілген (атап айтқанда, пайдаланылатын бағалау әдістемелері мен бастапқы мәліметтер).

Келесі кестеде әділ құн бойынша бастапқы танылуынан кейін бағаланатын қаржы құралдарының талдауы әділ құнды анықтау сатысының деңгейі бойынша ұсынылған. 1-ші және 3-ші деңгейлер нарықтық деректер негізінде әділ құнын тікелей белгілеу мүмкіндігіне сәйкес келеді:

- 1-ші деңгейге жатқызылған құралдардың әділ құны белсенді нарықтардағы тиісті активтер мен міндеттемелерінің түзетілмеген бағасын белгілеу бойынша анықталады.
- 2-ші деңгейге жатқызылған құралдардың әділ құны 1-ші деңгей үшін белгіленген баға белгілеу болып табылмайтын, бірақ нарықта актив пен міндеттеме үшін тікелей (яғни, баға белгілеулер) немесе жанама (баға белгілеу негізінде алынған) қадағаланатын бастапқы деректер негізінде бағаланады.
- 3-ші деңгейге жатқызылған құралдардың әділ құны актив немесе міндеттеме үшін нарықтық көрсеткіштермен қадағаланатын (яғни қадағаланбайтын бастапқы деректер) болып табылмайтын бастапқы деректерге негізделетін бағалау әдістемелерін пайдаланумен бағаланады. Бұл санатқа бағасы белгіленбейтін үлестік бағалы қағаздар да кіреді.

Қаржы активтері мен қаржылық міндеттемелер әділ құнды анықтаған кезде елеулі болып табылатын енгізілген мәліметтердің ең төменгі деңгейінің негізінде толығымен жіктеледі. Әділ құнды анықтау үшін белгілі бір мәліметтердің елеулілігін басшылық тарапынан бағалау пайымдауды талап етеді және активтер мен міндеттемелерді бағалауға, сондай-ақ оларды әділ құн бойынша иерархияға жатқызуға әсерін тигізе алады.

Топтың пікірінше, олар бойынша котировкалық нарықтық бағасы жоқ қаржы құралдарын бағалауға байланысты есепке алу бағасы бағалаудағы тұрлаусыздықтың негізгі көзі болып табылады, өйткені: (i) олар бір кезеңнен екіншісіне дейін қатты өзгеріске ұшырауы мүмкін, оған себеп басшылық тарапынан пайыздық мөлшерлемелер, волатильділік, айырбастау бағамдары, контрагенттің кредиттік рейтингі, бағалау түзетулері мен мәмілелердің айрықша ерекшеліктері бойынша топшылаулар жасауды талап етеді және (ii) бағалаудағы өзгерістерді тану қаржылық жағдай туралы шоғылдырылған есепте көрсетілген активтерге әсер етуі ықтимал, сондай-ақ табыс және шығыс туралы есепке тигізетін әсері елеулі болуы мүмкін.

Төменде келтірілген кесте 2013, 2012 және 2011 жылдардың 31 желтоқсанындағы мәлімет бойынша құнсыздану резервін есепке алғанға дейін құнды айқындау әдістемесін пайдалана отырып әділ құны бойынша есепке алынатын Топтың қаржылық активтері мен міндеттемелерін ашады.

Қаржылық активтер/ қаржылық міндеттемелер	Әділ құн			Әділ құнның иерархиясы	Бағалау әдістемесі және маңызды бастапқы деректер	Маңызды бақыланбайтын бастапқы деректер	Бақыланбайтын бастапқы деректер мен әділ құнның тәуелділігі
	2013 ж. 31 желтоқсан	2012 ж. 31 желтоқсан	2011 ж. 31 желтоқсан				
Пайда немесе шығын арқылы әділ құнмен бағаланатын туынды емес қаржы активтері – борыштық бағалы қағаздар (7-ескертпе)	1,025	779	448	1-деңгей	Сатып алушының активті нарықтағы бағасы белгіленбейтін бағалары	Қолданылмайды	Қолданылмайды
Пайда немесе шығын арқылы әділ құнмен бағаланатын туынды қаржы активтері – опциондарды қоспағанда (7-ескертпе)	140	478	3,243	2-деңгей	Ақшалай қаржының дисконтталған ағымдары Ақшалай қаржының болашақтағы ағымдары форвардтық айырбастау бағамдары (есептік күнге белгіленген) мен әр түрлі контрагенттердің кредиттік тәуекелдерін көрсететін мөлшерлеме бойынша дисконтталған шарттық форвардтық бағамдарға қарай бағаланады.	Қолданылмайды	Қолданылмайды
Пайда немесе шығын арқылы әділ құнмен бағаланатын туынды қаржы активтері - опциондар (7-ескертпе)	251	255	61	2-деңгей	ҚҚБ-дан ең жоғары және ең төмен баға белгілеулерді қолданбастан орташа бағаларда негізделген бастапқы деректері бар биноминалды үлгі	Қолданылмайды	Қолданылмайды
Пайда немесе шығын арқылы әділ құнмен бағаланатын туынды қаржы активтері - опциондарды қоспағанда (7-ескертпе)	69	439	2,547	2-деңгей	Ақшалай қаржының дисконтталған ағымдары Ақшалай қаржының болашақтағы ағымдары форвардтық айырбастау бағамдары (есептік күнге белгіленген) мен әр түрлі контрагенттердің кредиттік тәуекелдерін көрсететін мөлшерлеме бойынша дисконтталған шарттық форвардтық бағамдарға қарай бағаланады	Қолданылмайды	Қолданылмайды
Сатуға арналған, қолда бар туынды емес инвестициялық бағалы қағаздар (9-ескертпе)	348,498	301,304	273,584	1-деңгей	Сатып алушының активті нарықтағы бағасы белгіленбейтін бағалары	Қолданылмайды	Қолданылмайды
Шетел ұйымдарының облигацияларына қосылған сатуға арналған, қолда бар туынды емес инвестициялық бағалы қағаздар (9-ескертпе)	931	31,816	30,972	2-деңгей	Ақшалай қаржының дисконтталған ағымдары Ақшалай қаржының болашақтағы ағымдары форвардтық айырбастау бағамдары (есептік күнге белгіленген) мен әр түрлі контрагенттердің кредиттік тәуекелдерін көрсететін мөлшерлеме бойынша дисконтталған шарттық форвардтық бағамдарға қарай бағаланады	Қолданылмайды	Қолданылмайды
Сатуға арналған, қолда бар туынды емес инвестициялық бағалы қағаздар бағасы белгіленбейтін үлестік бағалы қағаздар (9-ескертпе)	1,123	1,242	1,334	3-деңгей	Ішкі рейтингтік моделдерде негізделген бағаның үлгісі	Пайыздық дисконт	Жоғарыда дисконт – төменде әділ құн

Бір жылдың ішінде 1-ші және 2-ші деңгейлердің арасында аударымдар болған жоқ

**Сатуға арналған, қолда бар
инвестициялық бағалы қағаздар Бағасы
белгіленбейтін үлестік бағалы қағаздар
(3-ші деңгей)**

2010 ж. 31 желтоқсан	1,485
Барлық табыстар немесе шығыстар	14
- табыстарда немесе шығындарда	1
- басқа жиынтық табыста	13
Өтеу /сату	(165)
2011 ж. 31 желтоқсан	1,334
Барлық табыстар немесе шығыстар	(13)
- табыстарда немесе шығындарда	2
- басқа жиынтық табыста	(15)
Өтеу /сату	(179)
2012 ж. 31 желтоқсан	1,242
Барлық табыстар немесе шығыстар	(41)
- табыстарда немесе шығындарда	(27)
- басқа жиынтық табыста	(14)
Өтеу /сату	(78)
2013 ж. 31 желтоқсан	1,123

**Тұрақты негізде әділ құнмен ескерілмейтін (бірақ әділ құнды міндетті түрде ашумен)
қаржы активтері мен қаржылық міндеттемелердің әділ құны.**

Келесі әдістер мен рұқсаттарды Топ әділ құнмен ескерілмейтін осы қаржы құралдарының әділ құнын бағалау үшін пайдаланады.

Кредит мекемелерінің қаржысы және кредит мекемелеріндегі қаражат

Өтеу мерзімі бір айдан аспайтын активтердің баланстық құны шамамен алғанда осы қаржы құралдарын өтеудің қысқа мерзіміне қатысты алғандағы әділ құнына тең болады. Өтеу мерзімі бір айдан асатын активтер мен міндеттемелер үшін әділ құн бағасы жыл аяғындағы пайыздық мөлшерлемені пайдалану арқылы ақша қаражатының дисконттық қозғалысы негізге алынады.

Клиенттерге берілетін заемдар

Бағалау ақша қаражатының жекелеген заемдар бойынша жоспарланған болашақтағы қозғалысын дисконттау жолымен, жыл аяғындағы нарықтық пайыздық мөлшерлемені пайдалану арқылы іске асырылды.

Клиенттер қаржысы

Клиенттер қаржысы бойынша пайыздық мөлшерлеме нарықтық мөлшерлемеге барынша жақындатылған, ендеше, баланстық құн шамамен алғанда әділ құнға тең.

Шығарылған борыштық бағалы қағаздар

Шығарылған және рынокта айналымда жүрген борыштық бағалы қағаздардың әділ құнын бағалау үшін нарықтық бағалар пайдаланылған. Шығарылған басқа борыштық бағалы қағаздарға бағалау жүргізу ақша қаражатының жекелеген сомасы бойынша жоспарланған болашақтағы қозғалысын дисконттау жолымен, жыл аяғындағы нарықтық мөлшерлемені пайдалану арқылы іске асырылды.

Төмендегі кестеде әділ құнмен есепке алынбаған қаржы активтері мен міндеттемелерінің баланстық құны және әділ құны бойынша жасалған қорытынды берілген:

	2013 жылғы 31 желтоқсан		2012 жылғы 31 желтоқсан		2011 жылғы 31 желтоқсан	
	Баланстық құн	Әділ құн	Баланстық құн	Әділ құн	Баланстық құн	Әділ құн
Қаржылық активтер						
Кредит мекемелеріндегі қаражат	25,808	27,757	32,799	35,872	21,096	20,390
Клиенттерге берілген заем	1,482,245	1,582,638	1,319,208	1,351,271	1,184,240	1,194,183
Өтелгенге дейін ұсталатын инвестициялар	-	-	25,766	26,031	78,854	72,905
Қаржылық міндеттемелер						
Клиенттер қаржысы	1,766,648	1,763,968	1,699,182	1,689,642	1,557,476	1,537,631
Кредит мекемелерінің қаржысы	107,395	106,350	15,202	15,984	41,634	43,673
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	189,515	212,827	301,919	331,322	311,068	308,168

Ақша қаражаты мен оның баламасының, міндетті резервтердің, өзге қаржы активтері мен міндеттемелерінің баланстық құны мұндай қаржы құралдарының қысқа мерзімділік табиғи мәніне байланысты шамамен алғанда олардың әділ құнына тең болады.

35. БАЙЛАНЫСТЫ ТАРАПТАРМЕН ОПЕРАЦИЯЛАР

Өзара байланысты тараптар немесе байланысты тараптармен операциялар «Байланысты тараптар туралы ақпаратты ашып көрсету» 24 ХҚЕС-қа (IAS) сәйкес бағаланады. Байланысты тараптар өзара байланысы жоқ тараптар жасай алмайтын мәмілелерді жүргізе алады. Мұндай мәмілелердің бағасы мен талаптары өзара байланысты емес тараптар арасындағы мәмілелердің бағасы мен талаптарынан әдетте өзгеше болмайды.

Мүмкін болатын байланысты тараптардың әрқайсысын қарастырығанда тараптардың өзара қарым-қатынасының заңды нысаны ғана емес, олардың мазмұны да назарға алынады.

Топтың бақылаушы акционері Тимур Құлыбаев 2011 жылдың 12 сәуірінен бастап 2011 жылдың 26 желтоқсанына дейінгі кезеңде Самұрық-Қазына Басқармасының Төрағасы (1-ескертпе) қызметін атқарды. Тимур Құлыбаев 2009 жылдың 21 мамырынан бастап 2012 жылдың 12 қаңтарына дейін «ҚазМұнайГаз» ҰК» АҚ және 2008 жылдың 17 қазанынан бастап 2012 жылдың 12 қаңтарына дейін «Қазатомпром» ҰК» АҚ Директорлар Кеңесінің Төрағасы болды. 2011 жылғы 1 қаңтардан басталатын жылдық кезеңдерге қатысты қолданылуға жататын 24 ХҚЕС (IAS) талаптарына сәйкес, егер ұйымды бақылаушы немесе бірлесе бақылаушы тұлға тараптың немесе оның аналық компаниясының шешуші басқарушы қызметкерлерінің құрамына кірген жағдайда ұйыммен байланысқан тарап болып саналады. Жоғарыда аталған жайтқа байланысты, Самұрық-Қазына, сондай-ақ оның еншілес ұйымдары, 2012 жылдың 12 қаңтардағы жағдай бойынша байланысты тараптардың тізімінде есепке алынған «ҚазМұнайГаз» ҰК» АҚ мен «Қазатомпром» ҰК» АҚ-н қоспағанда, 2011 жылдың 26 желтоқсанына дейін Банктің байланысты тараптарының тізімінде есепке алынды.

Самұрық-Қазынамен жүргізілген операциялар көлемі оларда Самұрық-Қазына Топтың акционері болып табылатын кезеңдерге арналған ескертпелерде жеке ашылады.

2013, 2012 және 2011 жылдардың 31 желтоқсанына Топтың байланысты тараптармен операциялар бойынша қалдықтары төменде көрсетілген.

	2013 жылғы 31 желтоқсан		2012 жылғы 31 желтоқсан		2011 жылғы 31 желтоқсан	
	Байланыс ы тараптарм н операциял ар	Қаржылы есептеме баптарына сәйкес санат бойынша жиынтығы	Байланыс ы тараптарм н операциял ар	Қаржылы есептеме баптарына сәйкес санат бойынша жиынтығы	Байланыс ы тараптарм н операциял ар	Қаржылы есептеме баптарына сәйкес санат бойынша жиынтығы
Пайда немесе шығын арқылы әділ құнмен бааланатын қаржы активтері	31	1,334	33	1,271	31	3,752
- Самұрық-Қазына және оның еншілес кәсіпорындары	31		33		31	
Құнсыздану резерві жасалғанға дейінгі сатуға арналған, қолда бар инвестиц. бағалы қағаздар	33,218	350,552	61,171	334,362	54,342	305,890
- Самұрық-Қазына және оның еншілес кәсіпорындары	33,218		61,171		54,342	
Өтелгенге дейін ұсталатын инвестициялар	-	-	6,958	25,766	5,138	78,854
- Самұрық-Қазынаның еншілес кәсіпорындары	-		6,958		5,138	
Құнсыздану резервін жасалғанға дейінгі клиенттерге берілетін заемдар	6,852	1,805,556	8,221	1,622,134	11,466	1,475,543
- компанияны бірлесіп бақылайтын немесе оған бірлесіп ықпал ететін тараптарға	5,948		6,738		10,195	
- компанияның негізгі басқарушы құрамына немесе оның негізгі компаниясына	-		-		43	
- байланысты өзге тараптарға	904		1,483		1,228	
Құнсыздану резерві	(216)	(323,311)	(298)	(302,926)	(3,549)	(291,303)
- компанияны бірлесіп бақылайтын немесе оған бірлесіп ықпал ететін тараптарға	(202)		(298)		(3,183)	
- компанияның негізгі басқарушы құрамына немесе оның негізгі компаниясына	(14)		-		(4)	
- байланысты өзге тараптарға	-		-		(362)	
Клиенттер қаржысы	102,039	1,766,648	56,441	1,699,182	289,227	1,557,476
- аналық компанияға	60,184		36,457		22,421	
- компанияны бірлесіп бақылайтын немесе оған бірлесіп ықпал ететін тараптарға	33,546		558		679	
- қауымдас компанияларға	27		75		152	
- компанияның негізгі басқарушы құрамына немесе оның негізгі компаниясына	2,602		2,057		1,929	
- Самұрық-Қазына және оның еншілес кәсіпорындары	477		11,765		240,765	
- байланысты өзге тараптарға	5,203		5,529		23,281	
Кредит мекемелерінің қаржысы	141	107,395	54	15,202	202	41,634
- Самұрық-Қазынаның еншілес кәсіпорындары	141		54		202	

2013, 2012 және 2011 жылдардың 31 желтоқсанында аяқталған қаржылық жылдардың пайда және шығын туралы шоғырландырылған есебінде өзара байланысты тараптар операциялары бойынша пайда болған мынадай сомалар көрсетілген:

	2013 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл		2012 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл		2011 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл	
	Байланысты тараптармен операциялар	Қаржылық есептеме баптарына сәйкес санат бойынша жиынтығы	Байланысты тараптармен операциялар	Қаржылық есептеме баптарына сәйкес санат бойынша жиынтығы	Байланысты тараптармен операциялар	Қаржылық есептеме баптарына сәйкес санат бойынша жиынтығы
Пайыздық табыстар	1,966	182,563	2,292	160,994	4,159	166,166
- компанияны бірлесіп бақылайтын немесе оған бірлесіп ықпал ететін тараптарға	749		684		1,052	
- негізгі басқарушы құрамына немесе оның басты компаниясына	-		-		4	
- Самұрық-Қазынаның еншілес кәсіпорындары	1,137		1,466		2,921	
- байланысты өзге тараптарға	80		142		182	
Пайыздық шығыс	(2,319)	(75,932)	(2,207)	(69,934)	(8,339)	(78,894)
- аналық компанияға	-		(1,410)		(933)	
- компанияны бірлесіп бақылайтын немесе оған бірлесіп ықпал ететін тараптарға	(1,792)		-		(9)	
- негізгі басқарушы құрамына немесе оның басты компаниясына	(111)		(125)		(131)	
- Самұрық-Қазына және оның еншілес кәсіпорындары	(346)		(528)		(6,024)	
- байланысты өзге тараптарға	(70)		(144)		(1,242)	
	2013 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл		2012 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл		2011 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл	
	Байланысты тараптармен операциялар	Қаржылық есептеме баптарына сәйкес санат бойынша жиынтығы	Байланысты тараптармен операциялар	Қаржылық есептеме баптарына сәйкес санат бойынша жиынтығы	Байланысты тараптармен операциялар	Қаржылық есептеме баптарына сәйкес санат бойынша жиынтығы
Негізгі қызметкерлер құрамының сыйақысы:	835	30,899	1,335	29,228	842	24,297
- Жалақы және сыйлықақылар	835		1,335		842	

36. ЕСЕПТІК КҮННЕН KEЙІНГІ ОҚИҒАЛАР

2014 жылдың 11 ақпанында Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі («ҚҰБ») теңгенің айырбастау бағамын белгілеуге араласуды тоқтату туралы шешім қабылдады. Нәтижесінде, 2014 жылдың 13 ақпанында теңгенің 1 АҚШ долларына шаққандағы ресми бағамы 184.55. теңгеге дейін төмендеді. ҚҰБ теңге бағамының ауытқуын 1 АҚШ доллары үшін 182-188 теңге ауқымында белгілеуді жоспарлап отыр. Алайда, теңге бағамының динамикасына және ҚҰБ әрекеттеріне қатысты тұрлаусыздық, сондай-ақ осы факторлардың қазақстан экономикасына әсері бар. Топ басшылығының пікірінше, осындай жағдайларда басшылық Топтың экономикалық тұрақтылығын ұстап тұру үшін қажетті шаралардың барлығын қолданады.

Банк 2014 жылғы 26 ақпанда HSBC Bank plc-мен оның Қазақстандағы «HSBC Банк Казахстан» АҚ ЕБ-нің 100% акциясын сатып алу туралы келісім жасады. Мәміленің аяқталуы реттеуші органдар тарапынан рұқсаттың берілуін және басқа да талаптардың орындауды қажет етеді және 2014 жылдың ішінде күтіледі.